

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Prop. 59 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om bevaring og bærekraftig bruk av
marint naturmangfold i områder utenfor
nasjonal jurisdiksjon

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Prop. 59 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om bevaring og bærekraftig bruk av
marint naturmangfold i områder utenfor
nasjonal jurisdiksjon

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	7	4.3	Kyststatenes miljøjurisdiksjon	27
			4.3.1	Generelle forpliktelser	27
			4.3.2	Innenfor nasjonal jurisdiksjon	27
2	Bakgrunn	9	4.4	Marine genetiske ressurser	28
2.1	Bakgrunn for lovforslaget	9	4.5	Tiltak som områdebaserte	
2.1.1	Om Avtalen	9		forvaltningsverktøy, herunder	
2.1.2	Gjennomføring i norsk rett	9		marine verneområder	28
2.2	Havrettens system		4.6	Konsekvensutredninger	29
	– Kyststatene og havet	10	4.6.1	Konvensjoner som regulerer	
2.2.1	Territorialfarvannet: indre			konsekvensutredninger	29
	farvann og sjøterritoriet	10	4.6.2	Andre relevante konvensjoner	
2.2.2	Økonomisk sone	10		som regulerer effekter av	
2.2.3	Kontinentalsokkelen	10		aktivitet	30
2.2.4	Det åpne hav og Området	11			
2.3	Nærmere om de enkelte delene		5	Lovens innledende	
	av Avtalen	11		bestemmelser	31
2.3.1	Særlig om begrepene «aktivitet»		5.1	Formål § 1-1	31
	og «jurisdiksjon eller kontroll»	11	5.1.1	Forslaget i høringsnotatet	31
2.3.2	Marine genetiske ressurser	12	5.1.2	Høringsinstansenes syn	31
2.3.3	Tiltak som områdebaserte		5.1.3	Departementets vurdering	31
	verktøy, herunder marine		5.2	Virkeområde § 1-2	32
	verneområder	13	5.2.1	Forslaget i høringsnotatet	32
2.3.4	Konsekvensutredninger	16	5.2.2	Høringsinstansenes syn	32
2.4	Høringen	19	5.2.3	Departementets vurdering	33
			5.3	Ansvarlig myndighet etter	
3	Gjeldende rett	22		loven § 1-3	33
3.1	Marine genetiske ressurser	22	5.3.1	Forslaget i høringsnotatet	33
3.2	Marin bevaring	22	5.3.2	Høringsinstansenes syn	33
3.3	Konsekvensutredninger	23	5.3.3	Departementets vurdering	33
3.3.1	Innledning	23	5.4	Definisjoner § 1-4	33
3.3.2	Plan- og bygningsloven og		5.4.1	Forslaget i høringsnotatet	33
	forskrift om konsekvens-		5.4.2	Høringsinstansenes syn	34
	utredninger	23	5.4.3	Departementets vurdering	34
3.3.3	Akvakulturloven	23			
3.3.4	Petroleumsloven og forskrift		6	Marine genetiske ressurser	35
	til lov om petroleumsvirksomhet ...	23	6.1	Virkeområde § 2-1	35
3.3.5	Lov om andre undersjøiske		6.1.1	Forslaget i høringsnotatet	35
	naturforekomster og forskrift		6.1.2	Høringsinstansenes syn	35
	om lagring og transport av		6.1.3	Departementets vurdering	35
	CO ₂ på sokkelen	24	6.2	Krav om bruk til fredelige	
3.3.6	Havenergilova og havenergi-			formål § 2-2	35
	forskrifta	24	6.2.1	Forslaget i høringsnotatet	35
3.3.7	Havbunnsmineralloven	25	6.2.2	Høringsinstansenes syn	35
3.3.8	Havressurslova	26	6.2.3	Departementets vurdering	35
3.3.9	Skipssikkerhetsloven	26	6.3	Krav til melding av planlagte	
				aktiviteter § 2-3	36
4	Forholdet til folkeretten og		6.3.1	Forslaget i høringsnotatet	36
	internasjonale rammer	27	6.3.2	Høringsinstansenes syn	36
4.1	Forholdet til havretts-		6.3.3	Departementets vurdering	36
	konvensjonen	27	6.4	Krav til melding av vesentlig	
4.2	Forholdet til andre relevante			endring i informasjon § 2-4	36
	instrumenter	27	6.4.1	Forslaget i høringsnotatet	36

6.4.2	Høringsinstansenes syn	36	8.4.1	Forslaget i høringsnotatet	46
6.4.3	Departementets vurdering	36	8.4.2	Høringsinstansenes syn	47
6.5	Krav til melding etter uttaket § 2-5	36	8.4.3	Departementets vurdering	47
6.5.1	Forslaget i høringsnotatet	36	8.5	Unntak fra krav om konsekvens- utredning § 4-4	48
6.5.2	Høringsinstansenes syn	36	8.5.1	Forslaget i høringsnotatet	48
6.5.3	Departementets vurdering	36	8.5.2	Høringsinstansenes syn	48
6.6	Plikt til å registrere utnyttelse og kommersialisering § 2-6	36	8.5.3	Departementets vurdering	48
6.6.1	Forslaget i høringsnotatet	36	8.6	Vurdering av om aktiviteten krever konsekvensutredning § 4-5	48
6.6.2	Høringsinstansenes syn	37	8.6.1	Forslaget i høringsnotatet	48
6.6.3	Departementets vurdering	37	8.6.2	Høringsinstansenes syn	48
6.7	Oppbevaring i offentlige samlinger og databaser § 2-7	37	8.6.3	Departementets vurdering	49
6.7.1	Forslaget i høringsnotatet	37	8.7	Program for konsekvensu- tredningen § 4-6	49
6.7.2	Høringsinstansenes syn	37	8.7.1	Forslaget i høringsnotatet	49
6.7.3	Departementets vurdering	38	8.7.2	Høringsinstansenes syn	49
6.8	Gjennomføring i norsk rett av partsmøtevedtak om fordeling av monetære fordeler § 2-8	38	8.7.3	Departementets vurdering	50
6.8.1	Forslaget i høringsnotatet	38	8.8	Gjennomføring av konsekvens- utredningen § 4-7	50
6.8.2	Høringsinstansenes syn	38	8.8.1	Forslaget i høringsnotatet	50
6.8.3	Departementets vurdering	38	8.8.2	Høringsinstansenes syn	50
7	Tiltak som områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder	39	8.8.3	Departementets vurdering	51
7.1	Virkeområde § 3-1	39	8.9	Konsekvensutredningsrapport § 4-8	51
7.1.1	Forslaget i høringsnotatet	39	8.9.1	Forslaget i høringsnotatet	51
7.1.2	Høringsinstansenes syn	39	8.9.2	Høringsinstansenes syn	51
7.1.3	Departementets vurdering	39	8.9.3	Departementets vurdering	51
7.2	Forskrift § 3-2	40	8.10	Sluttbehandling § 4-9	52
7.2.1	Forslaget i høringsnotatet	40	8.10.1	Forslaget i høringsnotatet	52
7.2.2	Høringsinstansenes syn	40	8.10.2	Høringsinstansenes syn	52
7.2.3	Departementets vurdering	40	8.10.3	Departementets vurdering	52
8	Konsekvensutredninger	41	8.11	Overvåking og rapportering § 4-10	53
8.1	Overordnet om lovforslaget	41	8.11.1	Forslaget i høringsnotatet	53
8.1.1	Forslaget i høringsnotatet	41	8.11.2	Høringsinstansenes syn	53
8.1.2	Høringsinstansenes syn	43	8.11.3	Departementets vurdering	53
8.1.3	Departementets vurdering	43	8.12	Oppfølging av aktiviteten og dens virkninger § 4-11	53
8.2	Virkeområde § 4-1	44	8.12.1	Forslaget i høringsnotatet	53
8.2.1	Forslaget i høringsnotatet	44	8.12.2	Høringsinstansenes syn	54
8.2.2	Høringsinstansenes syn	45	8.12.3	Departementets vurdering	54
8.2.3	Departementets vurdering	45	8.13	Beslutninger etter loven skal ikke anses som enkeltvedtak § 4-12	54
8.3	Ansvarlig myndighet og tiltakshaver § 4-2	46	8.13.1	Forslaget i høringsnotatet	54
8.3.1	Forslaget i høringsnotatet	46	8.13.2	Høringsinstansenes syn	54
8.3.2	Høringsinstansenes syn	46	8.13.3	Departementets vurdering	55
8.3.3	Departementets vurdering	46	8.14	Kostnader og nødvendig medvirkning fra tiltakshaver § 4-13	55
8.4	Terskel for vurdering av konsekvensutredningsplikt og krav om konsekvensutredning § 4-3	46	8.14.1	Forslaget i høringsnotatet	55
			8.14.2	Høringsinstansenes syn	56
			8.14.3	Departementets vurdering	56

8.15	Forskriftshjemmel § 4-14	56	10.1.1	Gjennomføring av kravene i Avtalen artikkel 28 nr. 2	60
8.15.1	Forslaget i høringsnotatet	56	10.1.2	Endringer i plan- og byggningsloven og forskrift om konsekvensutredninger	60
8.15.2	Høringsinstansenes syn	56	10.1.3	Endringer i annet regelverk om konsekvensutredninger	61
8.15.3	Departementets vurdering	56	10.2	Høringsinstansenes syn	61
9	Håndheving og sanksjoner	57	10.3	Departementets vurdering	61
9.1	Retting og avbøtende tiltak § 5-1	57	11	Økonomiske og administrative konsekvenser	63
9.1.1	Forslaget i høringsnotatet	57	12	Merknader til lovforslaget	64
9.1.2	Høringsinstansenes syn	57		.....	76
9.1.3	Departementets vurdering	57			
9.2	Overtredelsesgebyr § 5-2	58			
9.2.1	Forslaget i høringsnotatet	58			
9.2.2	Høringsinstansenes syn	58			
9.2.3	Departementets vurdering	58			
9.3	Straff § 5-3	58			
9.3.1	Forslaget i høringsnotatet	58			
9.3.2	Høringsinstansenes syn	59			
9.3.3	Departementets vurdering	59			
10	Endringer i nasjonale konsekvensutredningsregler ...	60			
10.1	Forslaget i høringsnotatet	60			
				Forslag til lov om bevaring og bærekraftig bruk av marint naturmangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon	76

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Prop. 59 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om bevaring og bærekraftig bruk av marint naturmangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon

*Tilråding fra Klima- og miljødepartementet 21. mars 2025,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Klima- og miljødepartementet legger i denne proposisjonen frem forslag til ny lov om bevaring og bærekraftig bruk av marint naturmangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon og forslag til mindre endringer i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven). Proposisjonen inneholder forslag til lovendringer for å gjennomføre Avtale under De forente nasjoners havrettskonvensjon om bevaring og bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon (heretter Avtalen).

I lovforslaget foreslår departementet hovedsakelig å lovfeste de bestemmelsene i Avtalen som det er nødvendig å forankre i norsk lov for å ivareta legalitetsprinsippet. Det vil si at det primært er de bestemmelsene som påvirker rettsstillingen til private aktører som lovfestes. Departementet foreslår i tillegg å lovfeste enkelte avtalebestemmelser som det ikke anses påkrevd å lovfeste, der dette vurderes som hensiktsmessig for sammenhengen i reguleringen.

Departementet foreslår at bestemmelsene i den nye loven skal ligge tett opp til avtalebestemmelsenes oppbygging og innhold, men tilpasses norsk lovspråk, lovteknikk og fagterminologi, slik det er anbefalt i Justis- og beredskapsdepartementets veileder Lovteknikk og lovforberedelse.

Lovforslaget kapittel 1 inneholder innledende bestemmelser om lovens formål, virkeområde, hvem som er ansvarlig myndighet, definisjoner og prinsipper.

Lovforslaget kapittel 2 inneholder regler om marine genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon, herunder om rett og rimelig fordeling av fordeler fra slike ressurser. Kapittel 2 fastsetter krav til notifikasjon (melding) for innsamling av fysisk genmateriale og digital sekvensinformasjon. Kapittelet inneholder en forskriftshjemmel som gir anledning til å følge opp eventuelt partsmøtevedtak om å etablere et operativt system for fordeling av fordeler fra utnyttelse av fysisk genmateriale og digital sekvensinformasjon.

Lovforslaget kapittel 3 inneholder en forskriftshjemmel for å kunne gjennomføre partsvedtak under Avtalen om områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder.

Lovforslaget kapittel 4 inneholder regler om konsekvensutredninger for aktiviteter under norsk jurisdiksjon eller kontroll som kan få virkninger i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Kapitlet fastsetter terskler for når det skal vurderes om en aktivitet krever konsekvensutredning og for når det kreves konsekvensutredning, samt bestemmelser om prosessen for og krav til gjennomføring av konsekvensutredninger. Kapitlet omfatter også bestemmelser om overvåking og oppfølging av aktiviteter og deres virkninger. Kapitlet vil primært gjelde for aktiviteter som skal gjennomføres i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Det vil også gjelde for aktiviteter som skal gjennomføres i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon og som kan få vesentlige virkninger i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, dersom aktiviteten ikke er dekket av andre nasjonale konsekvensutredningsregler. Departementet foreslår et tosporet system for aktivitetene omfattet

av kapitlet, der prosessen for konsekvensutredninger og etterfølgende overvåking og oppfølging er regulert i lovens kapittel 4, mens selve aktiviteten og myndighetsgodkjenning av denne forutsettes regulert i relevant sektorregelverk. Aktiviteter som skal gjennomføres i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon, og som kan ha virkninger i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon vil reguleres i eksisterende nasjonalt regelverk der dette finnes. For tilfeller der nasjonale regler følges, stiller Avtalens artikkel 28 nr. 2 enkelte prosessuelle krav. Disse foreslås gjennomført gjennom mindre endringer i plan- og bygningsloven, forskrift om konsekvensutredninger, petroleumsforskriften, lagringsforskriften, havenergi-lovforskrifta og i kommende forskrift under havbunnsmineralloven.

Lovforslaget kapittel 5 inneholder bestemmelser om håndheving og sanksjoner.

Lovforslaget kapittel 6 angir tidspunktet loven trer i kraft. Kapitlet angir også hvilke endringer som skal foretas i andre lover og ikrafttredelse for disse endringene.

2 Bakgrunn

2.1 Bakgrunn for lovforslaget

2.1.1 Om Avtalen

Avtalen om bevaring og bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon ble vedtatt i New York 19. juni 2023. Norge undertegnet Avtalen 20. september 2023.

FNs havrettskonvensjon 10. desember 1982 (Havrettskonvensjonen) fastsetter rammeverket for alle aktiviteter i havet. Havrettskonvensjonen fastsetter både rettigheter og plikter og inneholder blant annet generelle forpliktelser til å beskytte og bevare det marine miljøet, og til å forhindre forurensning av det marine miljøet som følge av menneskelig aktivitet.

Avtalen er en såkalt gjennomføringsavtale til Havrettskonvensjonen. Den styrker og videreutvikler Havrettskonvensjonens regler for bevaring og bærekraftig bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Områder utenfor nasjonal jurisdiksjon er det åpne hav (utenfor 200-milssonene) og det internasjonale havbunnsområdet (utenfor nasjonale kontinentalsokler). Avtalen har i tillegg enkelte bestemmelser for virksomhet som foregår i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon og som kan få virkning i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Avtalens del I inneholder innledende bestemmelser, slik som definisjoner, formål, virkeområde, generelle prinsipper og bestemmelser om forholdet til andre relevante rettslige instrumenter, rammeverk og organer.

Avtalens del II regulerer marine genetiske ressurser, herunder rett og rimelig fordeling av fordeler fra slike ressurser. Deling av informasjon er et vesentlig element. Avtalen fastsetter krav til notifikasjon for innsamling av fysisk genmateriale og digital sekvensinformasjon. Partsmøtet gis mulighet, gitt visse betingelser, til å etablere et operativt system for fordeling av fordeler fra utnyttelse av fysisk genmateriale og digital sekvensinformasjon. I påvente av at den kommersielle aktiviteten øker, skal utviklede land betale et bidrag til fordeling av fordeler. Dette vil bidra til

rett og rimelig fordeling og muligheter for utviklingslandene til å ta del i slik virksomhet.

Avtalens del III inneholder regler og en detaljert prosedyre for etablering av områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder. Partsmøtet gis kompetanse til å etablere områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder. Forholdet til eksisterende organisasjoner er klarlagt, slik at partsmøtets kompetanse til å etablere områdebaserte forvaltningsverktøy, inkludert marine verneområder, er begrenset der det foreligger andre rettslige instrumenter, rammeverk eller organer som har kompetanse til å treffe slike tiltak.

Avtalens del IV fastsetter et rammeverk for og krav til å gjennomføre konsekvensutredninger for aktiviteter i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Avtalen inneholder også enkelte krav om konsekvensutredninger for aktiviteter som foregår i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon, når aktiviteten har virkning i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Partene kan velge om konsekvensutredning av aktiviteter som gjennomføres i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon skal gjennomføres i henhold til Avtalens del IV, eller i henhold til partens nasjonale regulering, forutsatt at visse krav er oppfylt.

Avtalen legger opp til å etablere enkelte institusjoner, herunder et eget sekretariat, et vitenskapelig og teknisk organ og en mekanisme for informasjonsutveksling, som skal finansieres gjennom avtalepartenes pliktige bidrag. Det etableres et spesialfond for kapasitetsbygging som inntil partsmøtet treffer vedtak om et operativt system for fordeling av fordeler, blant annet vil finansieres gjennom pliktige bidrag fra utviklede land (50 prosent av de pliktige bidragene som betales inn til det institusjonelle rammeverket).

2.1.2 Gjennomføring i norsk rett

Departementet har vurdert om Avtalen skal gjennomføres i norsk rett ved endringer i eksisterende lover eller ny lov. Departementet vurderer at det mest hensiktsmessige er at Avtalens bestemmelser om aktivitet i områder utenfor nasjonal juris-

diksjon gjennomføres i en egen lov, fremfor at det foretas endringer i eksisterende lover.

Departementet viser til at Avtalen i hovedsak gjelder for aktivitet i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, noe som reiser andre problemstillinger enn de som gjelder for havområdene underlagt norsk jurisdiksjon. Det vises også til at Avtalens regulering av temaene marine genetiske ressurser, tiltak som områdebaserte forvaltningsverktøy og konsekvensutredninger på flere punkter skiller seg fra hvordan de samme temaene reguleres i nasjonal rett. Disse forholdene taler for at temaene bør behandles særskilt i en egen lov. Videre vurderer departementet at en egen lov vil gi bedre oversikt for brukere. Alternativt ville det vært behov for omfattende endringer i flere lover for å gjennomføre Avtalens bestemmelser i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, noe som ville bli lovteknisk komplisert og ikke vurderes som hensiktsmessig.

Avtalens artikkel 28 nr. 2 stiller krav om konsekvensutredning av aktiviteter i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon, dersom aktiviteten kan forårsake betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige forandringer i det marine miljøet i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Etter Avtalen kan staten velge om konsekvensutredninger av aktiviteter som gjennomføres i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon skal følge Avtalens system eller nasjonale regler. Departementet foreslår at aktiviteter som skjer i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon skal behandles etter nasjonalt konsekvensutredningsregelverk, der slikt regelverk finnes.

Lovforslaget innebærer gjennomføring av bestemmelser i Avtalens del II om marine genetiske ressurser, herunder rett og rimelig fordeling av fordeler, del III om tiltak som områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder og del IV om konsekvensutredninger.

2.2 Havrettens system – Kyststatene og havet

2.2.1 Territorialfarvannet: indre farvann og sjøterritoriet

Havrettskonvensjonen klargjør statenes rettigheter og plikter i ulike maritime soner. Den gir kyststatene særlige rettigheter og plikter.

Innerst mot kysten finner vi territorialfarvannet. I territorialfarvannet har kyststaten full suverenitet og i utgangspunktet samme myndighet som på land. Territorialfarvannet består av indre farvann og sjøterritoriet. Fjorder, bukter og

mindre havområder innenfor grunnlinjen utgjør indre farvann. Norges indre farvann er alt farvann som ligger innenfor grunnlinjene slik disse er trukket i tråd med Havrettskonvensjonens Del II. Grunnlinjene er utgangspunktet for oppmåling av soner og sokler. Grunnlinjene danner yttergrensen for de indre farvann og er samtidig utgangspunktet for beregningen av sjøterritoriet og jurisdiksjonsområdene utenfor.

I indre farvann har kyststaten full suverenitet, og andre stater kan utøve aktivitet her bare i den utstrekning kyststaten aksepterer eller tillater det. Et eksempel på slik aktivitet er anløp av fremmede skip til norske havner. Også i sjøterritoriet, som strekker seg inntil 12 nautiske mil fra grunnlinjen, har kyststaten full suverenitet, men fremmede skip har her rett til uskyldig gjennomfart. Kyststaten kan også opprette en tilstøtende sone som strekker seg 12 nautiske mil fra yttergrensen for territorialfarvannet. Her har kyststatene ikke full suverenitet, men har lov til å kontrollere utenlandske skip ved mistanke om brudd på kyststatens toll-, helse- eller innvandringsreglement.

2.2.2 Økonomisk sone

I den økonomiske sone ut til 200 nautiske mil fra grunnlinjen, har kyststaten suverene rettigheter til å utnytte alle ressurser og til å sikre at ressursene ikke overbeskattes. På denne måten er kyststatenes fiskeriinteresser godt ivaretatt gjennom havretten. Rettighetene i den økonomiske sonen omfatter også myndighet og en forpliktelse til å iverksette tiltak for vern og bevaring av havmiljøet. Dette kombineres og balanseres med havets frihet som gir andre stater rett til blant annet fri ferdsel. Eksempelvis kan Norge nekte andre stater å fiske i Norges økonomiske sone, men kan som hovedregel ikke legge begrensninger på skipsfart ut over det som er vedtatt i FNs sjøfartsorganisasjon.

2.2.3 Kontinentalsokkelen

Kontinentalsokkelen er den naturlige forlengelsen av landmassene ut i havet. Alle kyststater har likevel etter havretten uten videre en kontinentalsokkel på 200 nautiske mil fra grunnlinjen dersom den ikke må avgrenses mot andre lands sokkel. Mange kyststater har en forlengelse av landmassene under havet som strekker seg lenger enn 200 nautiske mil. I slike tilfeller må kyststaten dokumentere sokkelens utstrekning for Kontinentalsokkelkommisjonen (CLCS) i New York. Kommisjonen gir anbefalinger som i sin tur gir

kyststaten rett til å fastlegge sokkelens utstrekning i tråd med dens anbefaling.

Etter havretten har alle kyststater suverene rettigheter til naturforekomster på kontinental-sokkelen. Dette innebærer rett til å utforske og utvinne mineraler og andre forekomster på og under havbunnen. Kyststatens suverene rettigheter betyr i denne sammenhengen at ingen kan utforske eller utvinne disse naturforekomstene uten uttrykkelig samtykke fra kyststaten.

2.2.4 Det åpne hav og Området

På det åpne hav, det vil si områdene utenfor nasjonal jurisdiksjon, jf. Havrettskonvensjonen artikkel 86, har alle stater frihet for eksempel til skipsfart, forskning og fiske. Ingen stat kan legge noen del av det åpne hav under sin jurisdiksjon, men alle stater kan la sine borgere og skip utøve aktivitet her i henhold til internasjonale og nasjonale regler. Det følger av Havrettskonvensjonen at en stat som utøver sine rettigheter og oppfyller sine plikter skal ta tilbørlig hensyn til andre staters rettigheter og plikter.

På det åpne hav er statene forpliktet til å samarbeide om for eksempel forvaltning av fiskeriresursene og vern av det marine miljø. Norge ivaretar sin samarbeidsplikt blant annet gjennom arbeidet i FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) og regionale organer.

I de områder hvor kontinental-sokkelen strekker seg lenger ut enn 200 nautiske mil fra grunnlinjen, kan det oppstå tilfeller hvor en kyststat har en kontinental-sokkel som ligger under åpent hav.

Havbunnsområdet utenfor nasjonale sokler kalles Området. Her har alle stater lik rett til aktivitet og utnyttelse. Området og mineralressursene her er definert som menneskehetens fellesarv og forvaltes av Den internasjonale havbunnsmyndigheten (ISA) lokalisert på Jamaica. Avtale av 28. juli 1994 om gjennomføring av del XI i Havrettskonvensjonen gir særlige regler for implementering av reglene for Området. Avtalen ble bindende for Norge 24. juli 1996, jf. St.prp. nr. 37 (1995–96).

2.3 Nærmere om de enkelte delene av Avtalen

2.3.1 Særlig om begrepene «aktivitet» og «jurisdiksjon eller kontroll»

Formuleringen «aktiviteter under deres jurisdiksjon eller kontroll» benyttes flere steder i Avtalen, herunder i fortalen, del II, del III og del IV. Begrepet er hentet fra Havrettskonvensjonen

artikkel 194 (2) som omhandler statenes forpliktelse til å iverksette tiltak for å unngå forurensningsskade på andre staters territorium eller områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Ordlyden «aktivitet» er vid, og omfatter i utgangspunktet all virksomhet som skjer innenfor Avtalens virkeområde. I forhandlingsprosessen var det likevel en klar felles forståelse om en nedre grense for hva som av praktiske grunner kan regnes omfattet – ikke enhver påvirkning vil være omfattet av begrepet. Et spørsmål i forhandlingsprosessen var om det var hensiktsmessig med en oppstilling av bestemte typer av aktiviteter som ikke skulles omfattes av Avtalens bestemmelser om konsekvensutredninger, herunder eksempelvis fiskeriaktivitet og skipsfart. Enten fordi aktiviteten allerede var dekket av eksisterende reguleringer eller fordi det var antatt at den ikke ville nå opp til terskelen i Avtalen. For å ikke innskrenke Avtalens virkeområde utilsiktet, valgte man i stedet en funksjonell begrensning gjennom Avtalens artikkel 5 (2), som fastsetter at Avtalen ikke kan tolkes eller anvendes på en måte som undergraver relevante rettslige instrumenter og rammeverk og relevante globale, regionale, subregionale og sektorielle organer.

Begrepet «jurisdiksjon eller kontroll» er en sentral ramme for staters forpliktelser etter Avtalen. Med «jurisdiksjon» menes en stats rett til myndighetsutøvelse. Myndighetsutøvelse omfatter her både lovgivende, utøvende og dømmende myndighet. Statens forpliktelser etter Avtalen vil gjelde på eget territorium hvor den utøver full jurisdiksjon, men også i andre områder og kontekster hvor den etter folkeretten kan utøve jurisdiksjon. Ordlyden «kontroll» er vid, og går også utover ren flaggstatsjurisdiksjon.

Begrepet «jurisdiksjon og kontroll» omfatter både aktivitet på staters eget territorium, i områder hvor stater utøver suverene rettigheter som økonomisk sone og kontinental-sokkelen og aktivitet utenfor, for eksempel det åpne hav og det internasjonale havbunnsområdet (Området jf. artikkel 1 nr. 1 (1)). Både aktiviteter iverksatt i statlig og privat regi omfattes. Med andre ord vil en stat også ha ansvar for å sørge for at private selskaper skjønner sin virksomhet i tråd med Avtalens forpliktelser så fremt de opptrer innenfor statens jurisdiksjon eller kontroll.

Det kan tenkes tilfeller med overlappende jurisdiksjon eller kontroll, med andre ord der to stater kan utøve myndighet over samme virksomhet. Avtalen regulerer ikke dette. Dette innebærer ikke nødvendigvis at utøvelse av norsk myndighet vil være i strid med den andre partens jurisdik-

sjon, men rekkevidden av Norges myndighet vil i slike tilfeller måtte avklares konkret.

At det må være en kobling mellom staten og aktiviteten i form av at staten må ha jurisdiksjon eller kontroll, innebærer at det også eksisterer en nedre grense for hvilken aktivitet staten med rimelighet kan forventes å være ansvarlig for at skjer innenfor Avtalens rammer. Staten må ha folkerettslig kompetanse til å utøve myndighet over eller føre kontroll med aktiviteten – regulatorisk, økonomisk eller på andre måter. At Avtalen forutsetter at staten har anledning til å kreve, tillate eller forby at aktiviteten settes i gang støtter en slik forståelse. I tolkningen av begrepet må man se hen til den generelle rettsutviklingen på området.

2.3.2 Marine genetiske ressurser

Del II regulerer marine genetiske ressurser, herunder rett og rimelig deling av ressurser. Avtalen fastsetter krav til notifikasjon for innsamling av fysisk genmateriale og digital sekvensinformasjon. Fordelene som følger av aktiviteter vedrørende marine genetiske ressurser i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, skal fordeles på en rett og rimelig måte og bidra til bevaring og bærekraftig bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Denne delen har bestemmelser om formål (artikkel 9), anvendelse (artikkel 10), aktiviteter (artikkel 11), notifikasjon (artikkel 12), tradisjonell kunnskap hos urfolk og lokalsamfunn (artikkel 13) rett og rimelig fordeling av fordeler (artikkel 14) komité for tilgang og fordeling av fordeler (artikkel 15) og overvåking og transparens (artikkel 16).

Marine genetiske ressurser er definert i artikkel 1 som ethvert materiale av marin plante, animalsk, mikrobielt eller annet opphav som inneholder funksjonelle arvelighetsenheter av faktisk eller potensiell verdi. Utnyttelse av marine genetiske ressurser er definert som å drive forskning og utvikling på den genetiske eller biomekaniske sammensetningen av marine genetiske ressurser, herunder gjennom bruk av bioteknologi.

I forhandlingsprosessen var det ulike oppfatninger av om marine genetiske ressurser burde anses som en del av menneskehetens fellesarv, og slik reguleres tilsvarende mineralressursene i Området, eller om ressursene er en del av havets friheter. Det ble derfor helt sentralt å finne frem til pragmatiske løsninger, uten å sette de underliggende prinsipielle spørsmålene på spissen. Kapitlet reflekterer dette.

Reguleringen innebærer å opprette et notifikasjonssystem med en plikt for staten til å meddele nærmere bestemt informasjon til mekanismen for informasjonsutveksling før og etter tokt.

Det er et mål at pengemessige fordeler, for eksempel inntekter og salg av farmasøytiske produkter, skal deles og brukes til bevaring og bærekraftig bruk av naturmangfold utenfor nasjonal jurisdiksjon. I påvente av etableringen av et permanent fordelingssystem, som partsmøtet har fått myndighet til å etablere, skal alle parter holde oversikt over utnyttelsen av genetiske materiale og digital sekvensinformasjon fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, herunder publikasjoner og patenter. Videre skal utviklede land bidra årlig til et spesialfond ut fra en bestemt bidragsnøkkel.

For genetisk materiale og digital sekvensinformasjon fra Norges jurisdiksjonsområder som omfattes av Antarktistraktaten, setter traktaten de rettslige rammene for virksomhet.

Artikkel 9 beskriver formålene med kapitlet om marine genetiske ressurser, som blant annet inkluderer rett og rimelig deling av de marine genetiske ressursene, kapasitetsbygging i utviklingsland og kunnskapsoverføring.

Artikkel 10 klargjør den nærmere anvendelsen både innholdsmessig og tidsmessig, og at bestemmelsene i Avtalen skal anvendes på aktiviteter knyttet til marine genetiske ressurser. Del II skal ikke gjelde for fiskeri- og fiskerirelaterte aktiviteter og militære aktiviteter.

Artikkel 11 klargjør at aktiviteter knyttet til fysisk genmateriale og digital sekvensinformasjon fra marine genetiske ressurser i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon kan utøves av alle partene uavhengig av geografisk plassering, og av personer eller selskaper under deres jurisdiksjon. Ingen stat skal kunne kreve eller håndheve suverene rettigheter over slike ressurser utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Artikkel 12 fastsetter nærmere krav til notifikasjon om aktivitet knyttet til fysisk genmateriale og digital sekvensinformasjon fra marine genetiske ressurser i havområder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Det gjelder krav til notifikasjon før uttak av genmateriale, senest ett år etter uttak og der ressursene er gjenstand for utnyttelse. Informasjonen skal gis til mekanismen for informasjonsutveksling etablert under Avtalen.

Artikkel 13 inneholder plikt for partene til å treffe lovvedtak og administrative eller politiske vedtak for å sikre at tilgang til urfolks eller lokalsamfunns tradisjonelle kunnskap knyttet til marine genetiske ressurser i havområder utenfor nasjonal jurisdiksjon bare skjer med forutgående

informert samtykke fra disse urbefolknings- og lokalsamfunnene, eller deres godkjenning og medvirkning, og at det er fastsatt gjensidig avtalte vilkår.

Artikkel 14 fastsetter at fordelene som følger av aktiviteter knyttet til fysisk genmateriale og digital sekvensinformasjon fra marine genetiske ressurser i havområder utenfor nasjonal jurisdiksjon skal deles rett og rimelig, og bidra til bevaring og bærekraftig bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Artikkelen inneholder en nærmere opplisting av ikke-monetære fordeler i form av eksempelvis deling av prøver, tilgang og kapasitetsbygging. Partene er forpliktet til å sikre at fysisk genmateriale og digital sekvensinformasjon med tilhørende BBNJ-nummer som er gjenstand for utnyttelse, deponeres i en åpen samling og database senest tre år etter starten av utnyttelsen eller så snart materialet blir tilgjengelig, også slik at det tas hensyn til internasjonal praksis på området. Monetære fordeler fra utnyttelse av fysisk genmateriale og digital sekvensinformasjon skal deles rett og rimelig gjennom finanseringsmekanismen etablert under artikkel 52. Alle utviklede land skal betale et bidrag til et spesialfond for fordeling av fordeler, som skal utgjøre 50 prosent av den respektive partens pliktige bidrag til det institusjonelle rammeverket. Slikt bidrag skal betales inntil partsmøtet treffer en beslutning om å etablere et system for monetær fordeling av fordeler fra utnyttelse av marine genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon. Systemet kan blant annet omfatte milepælsbetalinger og betalinger eller bidrag knyttet til kommersialisering av produkter, herunder betaling av en prosentandel av inntekten fra salg av produkter. Dette systemet bør være gjensidig understøttende med andre instrumenter for fordeling av fordeler. Når partsmøtet vedtar de nærmere rammene kan en part avgi en erklæring som fastslår at disse nærmere rammene først får virkning for denne parten etter et tidsrom på inntil fire år for å gi tid til nødvendig implementering. Denne parten vil i denne perioden fortsette å utføre betalingen til spesialfondet på 50 prosent av pliktig bidrag.

Artikkel 15 etablerer en komité for tilgang og fordeling av fordeler. Komiteen kan blant annet gi anbefalinger til partsmøtet.

Artikkel 16 fastsetter at overvåking og åpenhet knyttet til aktiviteter med hensyn til fysisk genmateriale og digital sekvensinformasjon, herunder rapportering, skal skje til mekanismen for informasjonsutveksling etablert under Avtalen. Partene skal rapportere til denne med jevne mellomrom.

2.3.3 Tiltak som områdebaserte verktøy, herunder marine verneområder

Del III (artikkel 17–26) regulerer tiltak som områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder. Denne delen oppstiller regler og prosedyrer for etablering av slike tiltak. Avtalens partsmøte kan etablere slike verktøy.

Denne delen av avtalen har bestemmelser om formål (artikkel 17), virkeområde (artikkel 18), forslag (artikkel 19), offentliggjøring og foreløpig evaluering av forslag (artikkel 20), konsultasjoner om og vurdering av forslag (artikkel 21), etablering av områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder (artikkel 22), beslutningstaking (artikkel 23), nødtiltak (artikkel 24), gjennomføring (artikkel 25) og overvåking og evaluering (artikkel 26).

Områdebaserte forvaltningsverktøy er definert i artikkel 1 som «et verktøy, herunder et marint verneområde, for et geografisk definert område, som tjener til å forvalte én eller flere sektorer eller aktiviteter med sikte på å oppnå bestemte målsettinger for bevaring og bærekraftig bruk i samsvar med denne avtale». Marine verneområder er i artikkel 1 definert som «et geografisk definert marint område som er utpekt og forvaltes for å oppnå bestemte langsiktige målsettinger for bevaring og biologisk mangfold, og som i aktuelle tilfeller kan tillate bærekraftig bruk forutsatt at den er i samsvar med bevaringsmålsettingene». Det er første gang begrepet marint verneområde er definert i en folkerettslig avtale.

Globale sektororganisasjoner som FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) og Den internasjonale havbunnsmyndigheten (ISA) har i sine regelverk sektoriell kompetanse til å etablere områdebaserte forvaltningstiltak. Regionalt foreligger det i flere områder regionale organisasjoner med sektoriell kompetanse for å etablere områdebaserte forvaltningstiltak, eksempelvis de regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonene. Videre foreligger det i enkelte områder regionale organisasjoner med kompetanse til å etablere marine verneområder i havområder utenfor nasjonal jurisdiksjon, eksempelvis OSPAR (Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic) i Nord-østatlanteren og CCAMLR (Convention for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources) i havområdene i Antarktis. Slike regionale organisasjoner og slik kompetanse finnes imidlertid ikke i alle regioner.

Områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder, er blitt viktige verktøy i moderne havforvaltning. Et nytt globalt ramme-

verk for natur ble vedtatt på partsmøtet under konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) COP 15 i Montreal i desember 2022. Rammeverket er ikke rettslig bindende, men det ble enighet om en rekke handlingsmål. Det ble blant annet enighet om en global målsetting om at minst 30 prosent av verdens kyst- og havområder skal være bevart gjennom marine verneområder og andre effektive arealbaserte bevaringstiltak innen 2030.

I del III gis det en folkerettslig hjemmel til å på global basis vedta marine verneområder i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Dette er en nyvinning. Avtalen gir nå hjemmel for å treffe slike tiltak i alle havområder utenfor nasjonal jurisdiksjon og på tvers av sektorer. Dette vil kunne bidra til å nå det politiske målet fra CBD om 30 prosent bevaring innen 2030.

Del III er en nærmere operasjonalisering av samarbeidsplikten i artikkel 8 og artikkel 5 (forholdet mellom Avtalen og konvensjonen og relevante rettslige instrumenter og rammeverk og relevante globale, regionale, subregionale og sektorielle organer) når det gjelder områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder. Prosedyrene som foreskrives er lagt opp for å øke samarbeid og koordinering mellom de ulike aktørene, styrke ansvarligheten og sikre at beslutning treffes av det organet som har kompetanse. Videre skal staters rettigheter, jurisdiksjon og plikter etter konvensjonen ivaretas, herunder kyststatens rettigheter til kontinentalsokkel utenfor 200 nautiske mil.

Partsmøtets kompetanse til å etablere områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder er begrenset der det foreligger andre relevante rettslige instrumenter og rammeverk og relevante globale, regionale, subregionale og sektorielle organer. Partsmøtet kan i slike tilfeller komme med anbefaling til det relevante organet om å fremme vedtakelse av relevante tiltak.

Artikkel 17 angir formålene med del III om områdebaserte forvaltningsverktøy, inkludert marine verneområder. Formålet er blant annet å bevare og bruke områder som krever beskyttelse på en bærekraftig måte, herunder gjennom etablering av et helhetlig system av områdebaserte forvaltningsverktøy. Formålet er videre å styrke samarbeid i bruken av slike verktøy blant stater, relevante rettslige instrumenter og rammeverk og relevante globale, regionale, subregionale og sektorielle organer. Videre er formålet å støtte statsparter som er utviklingsland gjennom kapasitetsbygging og utvikling og overføring av marin teknologi i forbindelse med slike tiltak.

Artikkel 18 angir virkeområdet for etableringen av områdebaserte forvaltningsverktøy, inkludert marine verneområder og avgrensar dette negativt mot områder innenfor nasjonal jurisdiksjon. Bestemmelsen slår fast at etablering av slike områder ikke skal inkludere områder innenfor nasjonal jurisdiksjon, og ikke kan påberopes som grunnlag for å fremsette eller avvise krav om suverenitet, suverene rettigheter eller jurisdiksjon, inkludert når det gjelder tvister knyttet til dette. Partsmøtet er etter bestemmelsen eksplisitt avskåret fra å behandle forslag om etablering av områdebaserte forvaltningsverktøy som inkluderer områder innenfor nasjonal jurisdiksjon.

Artikkel 19 beskriver prosessen rundt fremsettelse av forslag om å opprette områdebaserte forvaltningsverktøy, inkludert marine verneområder, og nærmere krav til grunnlaget for og innholdet i et slikt forslag. Forslaget skal forelegges for sekretariatet. Partene skal samarbeide og rådføre seg med relevante interessenter, inkludert stater og organer. Forslag utformes på bakgrunn av beste tilgjengelig forskning og vitenskapelig informasjon. Artikkelen inneholder også en oversikt over nøkkelementene et forslag skal inneholde, slik som geografisk areal, menneskelig aktivitet og tilstand til miljøet, eventuelle konsultasjoner med stater, kyststater og relevante organer om eventuelle verktøy i området. Primære hensyn bak artikkelen er å sikre best tilgjengelig grunnlag for en beslutning, herunder å få tidlig informasjon om hvilke aktører som berøres og har kompetanse enten geografisk eller sektorielt, og om det eventuelt foreligger eksisterende tiltak. Bestemmelsen angir at ytterligere krav til slike forslag i nødvendig grad skal utarbeides av Avtalens Vitenskapelige og tekniske organ for vurdering og vedtakelse i partsmøtet.

Artikkel 20 sier at sekretariatet skal offentliggjøre og oversende et mottatt skriftlig forslag til Vitenskapelig og teknisk organ for en foreløpig gjennomgang, før det sendes ut til partene og berørte aktører for konsultasjon.

Artikkel 21 omhandler konsultasjoner om og vurdering av forslag til områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder. Artikkelen er helt sentral for å få oversikt over organers kompetanse og kyststaters jurisdiksjon i det aktuelle området og for den aktuelle aktiviteten, samt i operasjonaliseringen av samordning- og samarbeidsforpliktelsen hva gjelder områdebaserte forvaltningsverktøy. Bestemmelsen fastsetter at konsultasjoner skal være inkluderende, transparente og åpne for alle relevante interessenter. Stater, spesielt tilstøtende kyststater, orga-

ner tilhørende relevante rettslige instrumenter og rammeverk, andre relevante organer, og urfolk og lokalsamfunn samt sivilsamfunn og vitenskapsmiljøer skal konsulteres. Der et foreslått tiltak påvirker områder som er fullstendig omgitt av staters eksklusive økonomiske sone, skal forslagsstiller gjennomføre en mer aktiv konsultasjon med kyststatene. Slike staters synspunkter og kommentarer skal vurderes og tilbakemeldinger som spesifikt tar for seg slike synspunkter og kommentarer skal gis skriftlig. Om nødvendig skal forslagsstillerne revidere det foreslåtte tiltaket tilsvarende. Kyststaten har altså i slike tilfeller en utvidet konsultasjonsrett. Forslagsstiller skal vurdere mottatte innspill samt synspunktene og informasjonen fra Vitenskapelig og teknisk organ og oppdatere forslaget. Det reviderte forslaget skal sendes til Vitenskapelig og teknisk organ, som foretar en vurdering og fremmer en anbefaling til partsmøtet.

Artikkel 22 regulerer partsmøtets kompetanse til etablering av områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder, forholdet til eksisterende instrumenter, rammeverk og organer og forholdet til kyststater. Partsmøtet gis kompetanse til å etablere områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder. Slike vedtak skal ta hensyn til bidrag og vitenskapelige innspill mottatt i konsultasjonsprosessen, i tillegg til rådene fra Vitenskapelig og teknisk organ.

Partsmøtets vedtakskompetanse er begrenset der det foreligger andre rettslige instrumenter og rammeverk og organer som har kompetanse, eksempelvis Den internasjonale sjøfartsorganisasjonen (IMO), Den internasjonale havbunnsmyndigheten (ISA), regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner og regionale miljøkonvensjoner. Partsmøtet kan for det første fatte beslutning om tiltak som er forenlige med de som er vedtatt av slike organer, og i samarbeid og samordning med disse. Videre kan partsmøtet, når foreslåtte tiltak ligger innenfor kompetansen til slike andre organer, anbefale partene å fremme vedtak om relevante tiltak gjennom disse. Partsmøtet må, i forbindelse med alle beslutninger etter bestemmelsen, respektere kompetansen til disse andre organene, og skal ikke undergrave disse. Avtalen er slik tydelig på at eksisterende institusjoner og deres kompetanse skal respekteres.

Artikkel 22 nr. 1 inneholder en positiv oppstilling av hva partsmøtet kan beslutte. Artikkel 22 nr. 2 inneholder en negativ avgrensning av partsmøtets kompetanse. Partsmøtet skal respektere kompetansen til, og ikke undergrave relevante rettslige

instrumenter og rammeverk og relevante globale, regionale, subregionale og sektorielle organer. Det foreligger altså to forpliktelser for partsmøtet, både respektere og ikke undergrave kompetansen til relevante instrumenter, rammeverk eller organer. Den første forpliktelsen vil bero på utformingen av kompetansen til det aktuelle instrumentet, rammeverket eller organet, siden partsmøtet skal respektere denne. Den andre forpliktelsen er mer generell og innebærer at partsmøtet ikke skal undergrave det aktuelle instrumentet, rammeverket eller organet. Dette betyr at områdebaserte forvaltningstiltak for å begrense næringsvirksomhet slik som fiskeri skal treffes av regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner der slike finnes, begrensninger på næringsvirksomhet slik som havbunnsmineraler i ISA og begrensninger på skipsfarten i IMO. Der det foreligger regionale miljøkonvensjoner eller regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner med kompetanse til mer generell beskyttelse av det marine miljøet, skal tiltak treffes her. Dette vil eksempelvis gjelde OSPAR i Nordøst Atlanteren og CCAMLR i Antarktis.

Partsmøtet skal legge til rette for regelmessige konsultasjoner for å styrke samarbeid og koordinering med og mellom relevante rettslige instrumenter og rammeverk og relevante organer. Artikkelen åpner for at partsmøtet kan utvikle en mekanisme med hensyn til eksisterende områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder, vedtatt etter relevante rettslige instrumenter og rammeverk eller av relevante globale, regionale, subregionale eller sektorielle organer. Der tiltak foreslått under kapitlet om områdebaserte forvaltningsverktøy vil påvirke eller med rimelighet kan forventes å påvirke vannsøylen over kontinentalsokkel der en kyststat utøver suverene rettigheter i tråd med Havrettskonvensjonen, skal tiltak ta behørig hensyn til de suverene rettighetene til kyststaten, og konsultasjoner skal gjennomføres for å oppnå dette.

Artikkel 22 nr. 6 regulerer tilfeller der et områdebasert forvaltningsverktøy enten helt eller delvis viser seg å falle inn under nasjonal jurisdiksjon. I slike tilfeller skal den delen som ligger innenfor nasjonal jurisdiksjon straks opphøre. Den resterende delen, som fortsatt blir liggende i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, skal fortsette å være i kraft til partsmøtet på sitt følgende møte gjennomgår og bestemmer om den skal endre eller oppheve det områdebaserte forvaltningsverktøyet.

Artikkel 22 nr. 7 regulerer det tilfellet der et relevant rettslig instrument eller rammeverk eller et relevant globalt, regionalt, subregionalt eller

sektorielt organ etableres eller dets kompetanse endres. I slike tilfeller skal det områdebaserte forvaltningsverktøyet, herunder det marine verneområdet, fortsette å være i kraft til partsmøtet, i tett samarbeid og koordinering med vedkommende instrument, rammeverk eller organ gjennomgår og beslutter å opprettholde, endre eller oppheve det områdebaserte forvaltningsverktøyet, herunder et marint verneområde og eventuelt tilknyttede tiltak.

Artikkel 23 fastsetter prosedyrer for partsmøtets beslutninger. Etter bestemmelsen skal beslutninger og anbefalinger om etablering av områdebaserte forvaltningsverktøy, inkludert marine verneområder som hovedregel vedtas ved konsensus. Hvis det ikke er mulig, blir det avstemning med krav om tre fjerdedels flertall, etter at partsmøtet ved to tredjedels flertall har besluttet at alle anstrengelser for å oppnå konsensus er uttømt. Vedtakene trer i kraft 120 dager etter vedtakelse. Artikkelen inneholder videre en begrenset adgang for en part til å gjøre gjeldende innsigelser mot en beslutning, som innebærer at beslutningen da ikke blir bindende for vedkommende part, og regler for begrunnelse for og fornyelse eller tilbaketrekning av slike innsigelser. Adgangen til å gjøre gjeldende innsigelser mot en beslutning var viktig for at enkelte stater skulle kunne godta at beslutninger kan treffes med tre fjerdedels flertall og ikke konsensus.

Prosedyren innebærer at staten som har hatt innsigelse må begrunne sin beslutning skriftlig. Det aksepteres kun tre grunner; (i) at beslutningen er uforenlig med Avtalen eller rettighetene og forpliktelsene i henhold til konvensjonen, (ii) at beslutningen faktisk eller formelt diskriminerer den part som har innsigelser på en måte som ikke kan rettfærdiggjøres eller (iii) at det ikke er praktisk mulig for parten å etterkomme beslutningen på tidspunktet for innsigelsen etter at alle rimelige anstrengelser er gjort. Reserverende stat skal som utgangspunkt treffe alternative beslutninger som leder til at Avtalens mål oppnås med mindre det ikke er mulig av hensyn til å utnytte sine rettigheter etter havrettskonvensjonen.

Artikkel 24 om nødtiltak gir partsmøtet kompetanse til å treffe tiltak hvis det oppstår naturfenomener eller menneskeskapt naturkatastrofer som har forårsaket eller trolig vil forårsake alvorlige og ikke-reverserbare skader på marint biologisk mangfold, for å forhindre forverring av skaden. Adgangen er begrenset til tilfeller der slike tiltak er nødvendige, for eksempel fordi det ikke er tid til å anvende prosedyrene som følger av de øvrige artiklene i Avtalen, eller fordi

andre internasjonale organisasjoner ikke kan gjøre noe i tide. Artikkelen inneholder nærmere krav til prosess og regler om varighet. Tiltak varer maksimalt i to år og kan avsluttes tidligere om det kommer et områdebasert forvaltningsverktøy eller tiltak vedtatt av et relevant rettslig instrument eller rammeverk eller relevant organ eller ved beslutning i partsmøtet, når omstendighetene som gjorde tiltaket nødvendig ikke lengre er til stede.

Artikkel 25 regulerer gjennomføring og pålegger partene en plikt til å sikre at aktiviteter under deres jurisdiksjon eller kontroll som finner sted i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, er i samsvar med beslutningene som er truffet under denne delen av Avtalen. Samtidig angir bestemmelsen at Avtalen ikke er til hinder for at en part vedtar strengere tiltak med hensyn til egne borgere eller fartøy. Artikkelen inneholder også en forpliktelse for partene til, slik det passer, å fremme vedtakelse av tiltak innenfor relevante rettslige instrumenter, rammeverk og organer som partene er medlemmer av for å støtte gjennomføringen av beslutningene og anbefalingene til partsmøtet. Avslutningsvis inneholder artikkelen en nærmere klargjøring av at en part, som ikke er part i eller deltaker i et relevant rettslig instrument eller rammeverk eller medlem av et relevant organ, og som ikke ellers er villig til å anvende tiltak etablert i henhold til slike instrumenter, rammeverk eller organer, ikke er fritatt fra forpliktelsen til å samarbeide i samsvar med konvensjonen og Avtalen.

Artikkel 26 regulerer overvåking og evaluering. Den pålegger partene en rapporteringsplikt til partsmøtet om gjennomføring av områdebaserte forvaltningsverktøy, inkludert marine verneområder, etablert under Avtalen. Relevante rettslige instrumenter og rammeverk og relevante globale, regionale, subregionale og sektorielle organer skal inviteres til å komme med informasjon til partsmøtet om tiltak de har vedtatt for å oppnå formålene med områdebaserte forvaltningsverktøy etter denne delen. Sekretariatet skal publisere alle slike rapporter. Vitenskapelig og teknisk organ skal overvåke, regelmessig gjennomgå og evaluere effektiviteten av tiltakene, og gi råd og anbefalinger til partsmøtet. Basert på dette kan partsmøtet treffe vedtak om endring, videreføring eller tilbakekall av tiltaket.

2.3.4 Konsekvensutredninger

Del IV etablerer for første gang et omfattende og globalt rammeverk for konsekvensutredninger for

aktivitet i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Avtalen stiller krav om at aktivitet som antas å ha en viss innvirkning på det marine miljøet skal konsekvensutredes, og etablerer en prosess for å utføre slike konsekvensutredninger. Dette er en videreutvikling av forpliktelsene som følger av Havrettskonvensjonen artikkel 204 og 206.

Denne delen har bestemmelser om formål (artikkel 27), plikt til å gjennomføre konsekvensutredninger (artikkel 28), forholdet til andre organisasjoner (artikkel 29), terskler (artikkel 30), konsekvensutredningsprosessen (artikkel 31), offentliggjøring og konsultasjon (artikkel 32), konsekvensutredningsrapport (artikkel 33), beslutningstaking (artikkel 34), overvåking (artikkel 35), rapporteringsplikt (artikkel 36), oppfølging og evaluering (artikkel 37), mandatet til Vitenskapelig og teknisk organ (artikkel 38) og strategiske konsekvensutredninger (artikkel 39).

Konsekvensutredninger er definert i artikkel 1 nr. 7 som «en prosess for å identifisere og vurdere de potensielle virkningene av en aktivitet med sikte på å informere beslutningstaking». Ved konsekvensutredningsvurderingene skal det etter Avtalen ses på samlede virkninger. Kumulative virkninger er i nr. 6 definert som «de samlede og gradvis økende virkningene som følger av forskjellige aktiviteter, herunder kjente forutgående og nåværende aktiviteter og aktiviteter som med rimelighet kan forutses, eller av at liknende aktiviteter gjentas over tid, og konsekvensene av klimaendringer, havforsuring og tilknyttede virkninger».

Hovedskillelinjene i forhandlingene om denne delen gikk mellom dem som ønsket en overnasjonal regulering av konsekvensutredningsprosessen, og dem som vektla nasjonale prosesser for konsekvensutredninger og statlig beslutningsmyndighet. Det var videre uenighet om hvor terskelen for å utløse en konsekvensutredningsplikt skulle ligge, og om statusen til konsekvensutredninger og lignende foretatt av regionale eller sektorielle organisasjoner opp mot Avtalens system. Del IV inneholder kompromisser i spennet mellom disse interessene, der Avtalen legger opp statlig beslutningsmyndighet, men med krav til transparens, rapportering og ettersyn.

Del IV gjelder både for aktivitet i områder innenfor og utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Et av hovedformålene bak del IV var å sørge for at all aktivitet i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon som kan ha skadelige virkninger på det marine miljøet skal vurderes og utredes etter like kriterier før den settes i gang, uavhengig av dens geografiske plassering. Slik ville man oppnå en

felles minstestandard for hvilket kunnskapsgrunnlag som må foreligge før aktivitet igangsettes.

Samtidig var det en klar forutsetning at man i Avtalen bygget på og anerkjente velfungerende eksisterende prosesser for konsekvensutredninger eller tilsvarende vurderinger foretatt av eksisterende organisasjoner. Forholdet mellom denne Avtalen og prosesser for konsekvensutredninger under andre organisasjoner er derfor, for å unngå dobbeltarbeid og ivareta deres integritet, avklart ved at det ikke vil være nødvendig å utføre en egen konsekvensutredning i tilfeller hvor virkningene av en potensiell aktivitet allerede er vurdert og vurderingen møter satte kriterier.

For aktivitet som skjer i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon, vil den største praktiske forskjellen for Norge være at våre nasjonale konsekvensutredningsprosesser blir underlagt enkelte krav til transparens som legger til rette for større internasjonalt ettersyn og kontroll med aktiviteter som kan påvirke det marine miljøet på det åpne hav. Offentligheten, herunder andre stater og interessenter, skal varsles om planlagt aktivitet, konsulteres ved behov, og gis mulighet til å delta i prosessen på ulike stadier. Samtidig ivaretas den ansvarlige statens kontroll med aktiviteten, ved at det er staten som tar den endelige beslutningen om en aktivitet skal gjennomføres eller ikke.

Artikkel 27 beskriver formålene med del IV om konsekvensutredninger. Formålet er blant annet å operasjonalisere Havrettskonvensjonens bestemmelser om konsekvensutredninger gjennom å etablere eller konkretisere prosesser og krav til hvordan partene gjennomfører slike, samt å sikre at relevante aktiviteter blir vurdert og gjennomført for å forebygge, begrense og håndtere betydelig skadevirkninger for å beskytte og bevare det marine miljøet. Videre skal del IV sikre at kumulative virkninger og virkninger i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon vurderes, ha bestemmelser om strategiske konsekvensutredninger, og i stort oppnå et sammenhengende rammeverk for konsekvensutredninger utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Artikkel 28 fastsetter statenes plikt til å gjennomføre konsekvensutredninger i tråd med Avtalens del IV for aktiviteter under deres jurisdiksjon eller kontroll i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. For omtale av den nærmere rekkevidden av staters plikter etter konvensjonen og begrepet «aktiviteter under en stats jurisdiksjon eller kontroll» se punkt 2.3.1. For planlagt virksomhet i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon som kan føre til betydelig forurensning av eller

vesentlige og skadelige endringer i det marine miljøet utenfor nasjonal jurisdiksjon, skal parten sikre at en konsekvensutredning av virksomheten gjennomføres enten i tråd med del IV eller i henhold til nasjonale reguleringer. Terskelen er hentet fra Havrettskonvensjonen artikkel 206 om vurdering av en virksomhets mulige virkninger, og skal forstås tilsvarende. Ved konsekvensutredninger gjennomført i henhold til nasjonal lovgivning stilles det krav til at parten skal gjøre relevant informasjon og relevante rapporter tilgjengelig via mekanismen for informasjonsutveksling, og sikre at aktiviteten overvåkes på hensiktsmessig måte. Basert på informasjonen som er tilgjengeliggjort kan Vitenskapelig og teknisk organ gi kommentarer til parten som ønsker å iverksette aktiviteten.

Artikkel 29 regulerer forholdet mellom denne Avtalen og prosesser for konsekvensutredninger under andre rettslige instrumenter og rammeverk, og relevante globale, regionale, subregionale og sektorielle organer. Partene skal fremme bruk av konsekvensutredninger og gjennomføring av standarder og retningslinjer fastsatt etter artikkel 38 i relevante rettslige instrumenter og rammeverk og relevante organer. Partsmøtet skal utvikle mekanismer for samarbeid mellom Vitenskapelig og teknisk organ og relevante instrumenter, rammeverk og organer. Bestemmelsen fastslår at det ikke er nødvendig å gjennomføre undersøkelse («screening») eller en konsekvensutredning hvis parten bestemmer at de potensielle virkningene av aktiviteten allerede er vurdert av det relevante organet, og (i) vurderingen som er gjennomført er tilsvarende den som kreves etter Avtalens del IV, eller (ii) at det relevante instrumentet, rammeverket eller organet har mekanismer for å forhindre eventuelle negative konsekvenser som ligger under tersklene for konsekvensutredning etter denne delen, og disse er overholdt. For eksempel er det utarbeidet et globalt rammeverk som regulerer dumping av avfall og annet materiale til havs under Londonkonvensjonen og -protokollen.

Artikkel 30 inneholder tersklene og faktorene for gjennomføring av konsekvensutredninger utenfor nasjonal jurisdiksjon. Partene er pålagt å foreta en undersøkelse av om en planlagt aktivitet krever konsekvensutredning der en aktivitet kan ha mer enn en ubetydelig eller kortvarig effekt på det marine miljøet eller dersom man ikke kjenner til eller har tilstrekkelig innsikt i effektene av aktiviteten. Til tross for at terskelen for å igangsette en undersøkelse etter ordlyden fremstår som lav, var det en klar forutsetning i forhandlingsproses-

sen at ikke enhver påvirkning nødvendigvis gjør en undersøkelse. Det oppstilles videre krav til undersøkelsens omfang, innhold og detaljnivå for at parten skal kunne avklare om den planlagte aktiviteten kan forårsake betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige forandringer i det marine miljøet.

Dersom undersøkelsen viser at det er rimelig grunn til å tro at aktiviteten kan føre til betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige endringer i det marine miljøet utenfor nasjonal jurisdiksjon, skal en konsekvensutredning gjennomføres. Terskelen er hentet fra Havrettskonvensjonen artikkel 206 om vurdering av en virksomhets mulige virkninger og skal forstås tilsvarende. Artikkelen oppstiller i nr. 2 en ikke-uttømmende liste over faktorer som partene skal vurdere når de avgjør hvorvidt en type aktivitet når opp til terskelverdiene artikkel 30 opererer med.

Artikkel 31 fastsetter de ulike trinnene som statene må sørge for at inngår i konsekvensutredningsprosessen, herunder når i prosessen parten skal sørge for offentliggjøring av informasjon. Artikkelen gir andre parter anledning til å uttrykke sitt syn på de mulige konsekvensene av aktiviteten, på bakgrunn av beste tilgjengelige forskning og vitenskapelig informasjon, og, hvis tilgjengelig, relevant tradisjonell kunnskap hos urfolk og lokalsamfunn. Dersom en part har tilkjennegitt bekymringer for konsekvensene av den planlagte aktiviteten må den ansvarlige stat ta disse i betraktning, og kan etter dette bestemme om staten ønsker å vurdere saken på nytt. Vitenskapelig og teknisk organ foretar en vurdering og kan gi anbefalinger til den ansvarlige parten, som skal ta slike anbefalinger i betraktning

Artikkel 32 fastsetter at partene i god tid skal informere offentligheten om planlagte aktiviteter, herunder gjennom mekanismen for informasjonsutveksling. Særlig de potensielt mest berørte statene, herunder tilstøtende kyststater, skal gis anledning til å delta i konsekvensutredningsprosessen. Det skal gjennomføres konsultasjoner som skal være inkluderende og transparente for alle relevante interessenter. Hvem som vil anses som de potensielt mest berørte statene skal identifiseres ved å ta hensyn til aktivitetens art og potensielle effekter, og omfatter stater som med rimelighet kan antas å bli påvirket av aktiviteten, herunder (i) kyststater som utøver suverene rettigheter til å forvalte naturressurser, og (ii) stater som driver menneskelig aktivitet i området hvor aktiviteten er. Artikkelen lister videre opp relevante interessenter i konsultasjonsprosessen.

Varsling og konsultasjon etter artikkelen skal være inkluderende og transparent, og særlig målrettet og proaktiv når prosessen berører små utviklingsøystater.

Der parten mottar materielle innspill i konsultasjonsprosessen skal den hensynta slike og besvare dem, eller ta dem til følge. Innspill som gjelder potensielle virkninger av aktivitet på områder innenfor nasjonal jurisdiksjon, skal særlig hensyntas og imøtegås. Alle innspill og svar i løpet av prosessen skal offentliggjøres.

Der en planlagt aktivitet påvirker områder som er helt omgitt av staters nasjonale økonomiske soner, skal ansvarlig part gjennomføre en mer aktiv konsultasjon med kyststatene. Ansvarlig part skal vurdere innspillene mottatt i forbindelse med konsultasjonen og svare på disse.

Artikkel 33 fastslår at partene må sikre at det utarbeides rapport om konsekvensutredningen, og oppstiller krav til rapportenes innhold og offentliggjøring. Parten skal offentliggjøre et utkast til rapport om konsekvensutredning i løpet av konsultasjonsprosessen. Basert på rapporten kan Vitenskapelig og teknisk organ komme med kommentarer til utkastet, og parten skal ta eventuelle kommentarer i betraktning.

Artikkel 34 fastsetter at det er parten som har jurisdiksjon eller kontroll over den planlagte virksomheten, som treffer avgjørelse om hvorvidt aktiviteten kan gjennomføres eller ikke basert på resultatene fra konsekvensutredningsprosessen. I forhandlingene var dette et sentralt krav for flere stater, inklusiv Norge, og avgjørende for at man oppnådde konsensus om del IV. En beslutning om å tillate planlagt aktivitet kan bare tas når ansvarlig stat har gjort alle rimelige anstrengelser for å sikre at aktiviteten kan gjennomføres på en måte som forhindrer vesentlige skadevirkninger på det marine miljøet. Tiltak for å begrense eller håndtere virkningene skal også hensyntas. Den ansvarlige staten skal utarbeide et beslutningsdokument som skisserer eventuelle vilkår for godkjenning, og dette dokumentet skal offentliggjøres gjennom mekanismen for informasjonsutveksling.

Artikkel 35 fastslår at partene skal overvåke virkningene av virksomhet den har tillatt eller deltar i, for å avdekke om det er sannsynlig at virksomheten forurenser eller har skadevirkninger på det marine miljøet.

Artikkel 36 inneholder en plikt for partene til å rapportere om tillatte aktiviteter og resultater fra overvåkingen. Overvåkningsrapporter skal offentliggjøres, og Vitenskapelig og teknisk organ kan vurdere og evaluere rapportene.

Artikkel 37 pålegger ansvarlig part å sørge for at virkningene av virksomheten som overvåkes blir gjennomgått, og å treffe tiltak der det viser seg at aktiviteten har vesentlige skadevirkninger som enten ikke var forutsatt i konsekvensutredningen eller som oppstår som følge av et brudd på noen av vilkårene som er stilt i godkjenningen av aktiviteten. Parten skal i så tilfelle gjennomgå beslutningen om å tillate aktiviteten, varsle partsmøtet og interessenter. Parten skal også kreve at tiltak for å forebygge, begrense eller håndtere virkningene iverksettes eller gjøre enhver nødvendig handling eller stanse aktiviteten, samt evaluere slike tiltak og handlinger i rett tid. Vitenskapelig og teknisk organ og andre stater kan også varsle den ansvarlige part om bekymringer knyttet til slike virkninger av aktiviteten. Den ansvarlige part skal ta slike bekymringer i betraktning. Artikkelen fastsetter videre at alle stater skal holdes informert om prosessen gjennom mekanismen for informasjonsutveksling og kan konsulteres i overvåknings-, rapporterings- og gjennomgangprosessen.

Artikkel 38 gir Vitenskapelig og teknisk organ mandat til å utvikle standarder eller retningslinjer tilknyttet konsekvensutredninger som kan vurderes og vedtas av partsmøtet.

Artikkel 39 om strategiske konsekvensutredninger pålegger partene, alene eller i samarbeid med andre parter, å vurdere om strategiske konsekvensutredninger skal gjennomføres. Partsmøtet kan gjennomføre en strategisk konsekvensutredning av et område eller en region for å samle den best tilgjengelige informasjonen, vurdere nåværende og fremtidige virkninger og identifisere kunnskapsmangler og forskningsprioriteter.

2.4 Høringen

Klima- og miljødepartementet sendte 1. november 2024 på høring forslag til lov om bevaring og bærekraftig bruk av marint naturmangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Høringsfristen ble satt til 6. januar 2025. Høringsnotatet ble sendt til følgende instanser:

Departementene

Artsdatabanken

Datatilsynet

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring

Direktoratet for mineralforvaltning

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Fiskeridirektoratet	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Folkehelseinstituttet	(NTNU)
Forsvaret	Norsk institutt for bioøkonomi (Nibio)
Forsvarets forskningsinstitutt	Norsk institutt for vannforskning (Niva)
Havforskningsinstituttet	Norsk polarinstitutt
Havindustritilsynet	Norsk romsenter
Hovedredningssentralen	OsloMet – storbyuniversitetet
Justervesenet	Svalbards Miljøvernfond
Kartverket	Universitetet i Agder
Kystvakten	Universitetet i Bergen
Kystverket	Universitetet i Oslo
Luftfartstilsynet	Universitetet i Stavanger
Mattilsynet	Universitetet i Tromsø
Miljødirektoratet	Veterinærinstituttet
Nasjonale kommunikasjonsmyndighet	Vitenskapskomiteen for mat og miljø
Nasjonale sikkerhetsmyndighet	
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	Akademikerne
Sokkeldirektoratet	Den Norske Advokatforening
Regjeringsadvokaten	Det norske veritas – DNV
Riksantikvaren	Equinor
Sjøfartsdirektoratet	Fellesforbundet
Statistisk sentralbyrå	Fiskebåt
Sysselemesteren på Svalbard	Fornybar Norge
	Forum for utvikling og miljø
Høyesterett	Fremtiden i våre hender
Lagmannsrettene	GCE Ocean Technology
Riksadvokaten	Greenpeace
Agder statsadvokatembete	Handelshøyskolen BI
Hedmark og Oppland statsadvokatembete	Kommunesektorens organisasjon (KS)
Hordaland, Sogn og Fjordane statsadvokatembete	Kystrederiene
Møre og Romsdal statsadvokatembete	Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Nordland statsadvokatembete	Maritimt forum
Oslo statsadvokatembete	Miljøstiftelsen Bellona
Rogaland statsadvokatembete	NAMMCO
Troms og Finnmark statsadvokatembete	Natur og ungdom
Trøndelag statsadvokatembete	Naturvernforbundet
Vestfold, Telemark og Buskerud statsadvokat- embete	NCE Blue Legasea
	NHO Luftfart
	NHO Mat og drikke
Sametinget	NHO Reiseliv
Norsk institusjon for menneskerettigheter	NHO Sjøfart
	NHO Transport
Akvaplan-niva	Norges fiskarlag
Bjerknessenteret for klimaforskning	Norges kystfiskarlag
Bioteknologirådet	Norges miljøvernforbund
CICERO Senter for klimaforskning	Norges rederiforbund
Forskningsstiftelsen Fafo	Norsk Hydro ASA
Fridtjof Nansens Institutt	Norsk industri
Høgskolen i Innlandet	Norsk losforbund
Høgskolen i Molde	Norsk sjømannsforbund
Høgskolen i Sørøst-Norge	Norsk sjøoffiserforbund
Innovasjon Norge	Norsk skipsmeglerforbund
Nord universitet	Norske havner
Norges forskningsråd	Odfjell Oceanwind

Offshore Norge
Prio
Råfisklaget
REV ocean
SABIMA - Samarbeidsrådet for biologisk mangfold
Sjømat Norge
Sjømatbedriftene
WWF-Norge
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund
ZERO – Zero Emission Resource Organisation

Departementet har mottatt høringssvar fra 23 instanser. Disse instansene har hatt merknader til forslagene:

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet
Forsvaret
Havforskningsinstituttet
Kystverket
Miljødirektoratet
Sjøfartsdirektoratet

Norsk senter for havrett
Veterinærinstituttet

Handelskampanjen
LO Norge
Naturvernforbundet
NOAH
Norges Fiskarlag
Norges Rederiforbund
WWF-Norge

Følgende høringsinstanser har uttalt at de ikke har merknader til forslagene:

Justis- og beredskapsdepartementet

Fiskeridirektoratet
Forsvarsbygg
Mattilsynet
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Sokkeldirektoratet
Statistisk sentralbyrå

Borgarting lagmannsrett

3 Gjeldende rett

3.1 Marine genetiske ressurser

Det er ingen regler i norsk rett om tilgang til og fordeling av fordeler av genetisk materiale i marine områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Innenfor nasjonal jurisdiksjon finnes det tilgrensende regler i norsk rett om tilgang til og fordeling av fordeler av genetisk materiale fra andre land som følge av de folkerettslig bindende forpliktelsene i Nagoyaprotokollen som ble vedtatt i 2010. Disse reglene gjenspeiler det bilaterale systemet i Nagoyaprotokollen, der tilgang til et annet lands genressurser avhenger av tillatelse dersom slikt regelverk er etablert og at det eventuelt framforhandles avtale om fordeler. Nagoyaprotokollen gjelder innenfor nasjonal jurisdiksjon og er en protokoll vedtatt under Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD).

Reglene som gjennomfører Nagoyaprotokollen finnes i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), se særlig § 60, som innebærer at innførsel for utnytting i Norge av genetisk materiale fra en stat som krever samtykke for uttak eller utførsel, bare kan skje i samsvar med slikt samtykke. Det er gitt nærmere regler i loven og forskrift om hvilke opplysninger om samtykke og gjensidig avtalte vilkår. Forskrift 17. juni 2022 nr. 1047 om utnytting i Norge av genetisk materiale med opprinnelse i andre land forplikter den som i Norge utnytter genetisk materiale med opprinnelse i andre land, eller tradisjonell kunnskap knyttet til slikt materiale i forsknings- eller næringsøyemed, til å inneha og overføre visse opplysninger til etterfølgende utnytttere av materialet eller kunnskapen.

Videre kan Kongen fastsette at uttak fra naturen av biologisk materiale med formål om å utnytte det genetiske materiale eller utnytting av slikt materiale, krever tillatelse av departementet. Tilsvarende hjemmel finnes i havressurslova kapittel II. Disse reglene er gitt av nasjonale hensyn og slik forskrift er ikke gitt. Havressurslova kapittel II om bioprospektering gjelder også utenfor nasjonal jurisdiksjon hva gjelder norske skip. I tillatelse etter kapittel II kan det fastsettes at en del av fordelene fra utnytting av norsk genetisk

materiale skal tilfalle staten. Det sentrale i Avtalen er derimot at fordelene fra utnytting av genetisk materiale ikke tilhører noen stat, ettersom det gjelder områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, men at partsmøtet kan iverksette et fordelings-system som skal gagne biodiversitet.

I naturmangfoldloven er det også hjemmel for å legge til rette for at urfolks og lokalsamfunns interesser ivaretas og respekteres ved tilgang til og utnyttelse av kunnskap knyttet til genetisk materiale som er utviklet, overført og bevart av et urfolk eller et lokalsamfunn (tradisjonell kunnskap). Etter forskrift 25. november 2016 om beskyttelse av tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale skal tilgang til og utnyttelse av tradisjonell kunnskap kreve samtykke fra urfolket eller lokalsamfunnet. Denne forskriften vil også regulere kunnskap om genetisk materiale utenfor nasjonal jurisdiksjon i de tilfeller dette er relevant.

Det er ikke gitt eksplisitte regler om digital sekvensinformasjon i norsk rett.

3.2 Marin bevaring

Bevaring brukes som samlebegrep for vern og «andre effektive arealbaserte bevaringstiltak». Dette er tiltak som gir en langsiktig og effektiv beskyttelse av viktig naturmangfold der det befinner seg.

Naturmangfoldloven inneholder regler om områdevern som gjelder for landterritoriet og territorialfarvannet ved Fastlands-Norge. Videre kan områder på land og i territorialfarvannet vernes etter lov av 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard (svalbardmiljøloven), lov av 27. februar 1930 nr. 2 om Jan Mayen og lov av 27. februar 1930 nr. 3 om Bouvet-øya, Peter I's øy og Dronning Maud Land m.m. (bilandsloven). Regjeringen har foreslått en ny lov om vern av marin natur utenfor territorialfarvannet (havvernloven). Den nye loven skal gjøre det mulig å opprette marine verneområder i alle norske jurisdiksjonsområder utenfor territorialfarvannet, det vil si i 200-milssonene ved Fastlands-Norge, Svalbard og Jan Mayen og på kontinentalsokkelen.

Ulike sektorlover inneholder også tiltak som kan bidra til effektiv bevaring av viktige områder for marin natur. Korallrev etablert som marine beskyttede områder etter havressursloven, utvalgte fredningsområder for hummer og stengte områder etter forskrift om regulering av fiske for å beskytte sårbare marine økosystemer § 5 er hittil pekt på som eksempler på områder til havs som kan anerkjennes som bevart gjennom «andre effektive arealbaserte bevaringstiltak». Det pågår en prosess for nærmere å beregne hvilke områder til havs under norsk jurisdiksjon som er bevart gjennom slike andre effektive arealbaserte bevaringstiltak.

Internasjonale organisasjoner Norge har sluttet seg til har opprettet marine verneområder og andre arealbaserte tiltak med bevaringseffekt i havområder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Arealbaserte tiltak vedtatt av regionale fiskeriorganisasjoner er også gjennomført i norsk rett i form av forskrifter. Se nærmere omtale i punkt 4.5. FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) har etter Havrettskonvensjonens artikkel 211 nr. 1 myndighet til å etablere og utvikle internasjonale regler og standarder som gjelder forurensing fra skip. IMO kan opprette områdebaserte tiltak, for eksempel gjennom såkalte «Particularly Sensitive Sea Areas».

3.3 Konsekvensutredninger

3.3.1 Innledning

Gjeldende regelverk om konsekvensutredninger gjelder i hovedsak for planer og tiltak som skal gjennomføres i områder under norsk jurisdiksjon.

3.3.2 Plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredninger

Den sentrale reguleringen av konsekvensutredninger i Norge finnes i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) og forskrift 21. juni 2017 nr. 854 om konsekvensutredninger. Reguleringen gjelder for både planer etter plan- og bygningsloven og planer og tiltak etter sektorlover. Krav til konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven er hjemlet i plan- og bygningsloven § 4-2, og krav til konsekvensutredninger for planer og tiltak etter sektorlover er hjemlet i plan- og bygningsloven kapittel 14. De nærmere reglene om konsekvensutredninger følger av forskrift om konsekvensutredninger. Hvilke konkrete planer og tiltak som er omfattet av reguleringen fremgår

av forskrift om konsekvensutredninger §§ 6 til 8, jf. § 2 første ledd.

Plan- og bygningsloven gjelder for hele landet. For sjøområder gjelder loven ut til én nautisk mil utenfor grunnlinjene. Kongen kan bestemme at kapittel 14 skal gjelde for nærmere bestemte tiltak utenfor én nautisk mil utenfor grunnlinjene, jf. plan- og bygningsloven § 1-2. For planer etter plan- og bygningsloven følger det geografiske virkeområder til forskrift om konsekvensutredninger av plan- og bygningsloven § 1-2. For tiltak og planer etter andre lover følger forskriftens geografiske virkeområde av den aktuelle loven, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 2 andre ledd.

3.3.3 Akvakulturloven

Lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven) regulerer produksjon av akvatiske organismer. Loven gjelder på land, i territorialfarvatnet, i norsk økonomisk sone og på kontinentalsokkelen, jf. § 3. Akvakulturvirksomhet, inkludert havbruk til havs, er omfattet av forskrift om konsekvensutredninger, slik at forskriftens krav får anvendelse, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 8 første ledd bokstav b, jf. vedlegg II, nr. 1 bokstav f. Det er i tillegg fastsatt særskilte utredningskrav i akvakulturloven med tilhørende forskrifter.

3.3.4 Petroleumsloven og forskrift til lov om petroleumsvirksomhet

Krav til konsekvensutredninger for petroleumsvirksomhet er regulert i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven) og forskrift 27. juni 1997 nr. 653 til lov om petroleumsvirksomhet (petroleumsforskriften). Loven gjelder for petroleumsvirksomhet knyttet til undersjøiske petroleumsforekomster underlagt norsk jurisdiksjon. Loven gjelder også petroleumsvirksomhet i og utenfor riket og norsk kontinentalsokkel når det følger av folkeretten eller av overenskomst med fremmed stat, jf. § 1-4 første ledd. Loven gjelder ikke på Svalbard, herunder dets indre farvann og sjøterritorium, jf. § 1-4 femte ledd.

Før åpning av nye områder for petroleumsvirksomhet skal det gjøres en avveining mellom de ulike interesser som gjør seg gjeldende på det aktuelle området. Etter petroleumsloven § 3-1 skal det foretas en vurdering av de nærings- og miljømessige virkninger av petroleumsvirksomheten og mulig fare for forurensninger samt de økonomiske og sosiale virkninger som petroleumsvirk-

somheten kan ha. Dette er utdypet i petroleumsforskriften kapittel 2a. Kapitlet gjennomfører EUs plandirektiv (direktiv 2001/42) om strategiske konsekvensutredninger på petroleumsektoren.

Konsekvensutredningsprosessen gjennomføres i regi av Energidepartementet.

Konsekvensutredningen, som skal gjennomføres på basis av et fastsatt program, skal beskrive antatte virkninger av åpning av området for petroleumsvirksomhet, forskjellige mulige alternativer for fremtidig petroleumsvirksomhet i området og virkningen av disse.

Bestemmelser om konsekvensutredning for utbygging og drift fremgår av petroleumsforskriften §§ 22, 22a, 22b og 22c, som blant annet gjennomfører EUs prosjektdirektiv (direktiv 2011/92) på petroleumsektoren. Rettighetshaver skal sende inn en plan for utbygging og drift (PUD) av feltet det ønsker å bygge ut til Energidepartementet for godkjenning, jf. petroleumsløven § 4-2 første ledd. En PUD består av en utbyggingsplan og en konsekvensutredning, jf. petroleumsforskriften § 20 første ledd. I god tid før fremleggelse av PUD skal rettighetshaver utarbeide forslag til utredningsprogram. Forslaget skal gi en kort beskrivelse av utbyggingen, av aktuelle utbyggingsløsninger og, på bakgrunn av tilgjengelig kunnskap, av antatte virkninger for andre næringer og miljø, herunder eventuelle grenseoverskridende miljøvirkninger. Departementet fastsetter utredningsprogrammet på bakgrunn av forslaget og uttalelsene som er avgitt om det.

Konsekvensutredningen skal redegjøre for virkningene utbyggingen kan ha for næringsmessige forhold og miljømessige forhold, herunder forebyggende og avbøtende tiltak. Konsekvensutredningen skal sendes på høring til berørte myndigheter og interesseorganisasjoner.

På bakgrunn av høringen tar departementet stilling til om det er behov for tilleggsutredninger. Det skal fremgå av departementets saksfremlegg hvordan virkningene av utbyggingen og innkomne uttalelser er vurdert, og hvilken betydning disse er tillagt. Det skal også da vurderes om det skal settes vilkår med sikte på å begrense og avbøte negative virkningen av vesentlig betydning, og det kan også bestemmes at det skal utarbeides et miljøoppfølgingsprogram for overvåking og avbøting av negative virkninger av vesentlig betydning.

De samme kravene til konsekvensutredning gjelder i de tilfelle rettighetshavere ønsker å bygge ny infrastruktur for petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen. De søker da om en

tillatelse til anlegg og drift i medhold av petroleumsløven § 4-3. Søknaden skal bestå av en beskrivelse av det aktuelle prosjektet og en konsekvensutredning. Petroleumsvirksomhet er bare aktuelt i de områder som er åpnet for petroleumsvirksomhet.

3.3.5 Lov om andre undersjøiske naturforekomster og forskrift om lagring og transport av CO₂ på sokkelen

Transport og lagring av CO₂ på kontinentalsokkelen er regulert i forskrift 5. desember 2014 nr. 1517 om utnyttelse av undersjøiske reservoarer på kontinentalsokkelen til lagring av CO₂ og om transport av CO₂ på kontinentalsokkelen (lagringsforskriften). Forskriften er hjemlet i lov 21. juni 1963 nr. 12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsvirksomheter og mineralforekomster § 3.

Lagring av CO₂ vil bare være aktuelt i de områdene på kontinentalsokkelen som er åpnet for petroleumsvirksomhet. Dersom rettighetshaver ønsker å bygge ut en lagringslokalitet her, skal det innsendes en plan for utbygging og drift av lagringslokaliteten til Energidepartementet for godkjenning, jf. § 4-5 første ledd. Planen skal bestå av en beskrivelse av utbyggingen og en konsekvensutredning.

Bestemmelsene i lagringsforskriften gjennomfører relevante deler av EUs lagringsdirektiv (direktiv 2009/31) i norsk rett. Lagringsforskriften inneholder bestemmelser om konsekvensutredning ved utbygging. Disse er tilpasset det faktum at de gjelder for lagringsaktivitet, men er ellers de samme som beskrevet ovenfor for petroleumsvirksomheten.

3.3.6 Havenergilova og havenergiforskrifta

Lov 4. juni 2010 nr. 21 om fornybar energiproduksjon til havs (havenergilova) gjelder «fornybar energiproduksjon og omforming og overføring av elektrisk energi til havs», jf. havenergilova § 1-2 første ledd. Loven gjelder «på norsk sjøterritorium utanfor grunnlinjene og på kontinentalsokkelen», jf. havenergilova § 1-2 andre ledd, og «Noregs økonomiske sone ved Fastlands-Noreg oppretta i medhald av lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone (økonomiske sone-loven) og forskrift 17. desember 1976 nr. 15 om iverksettelse av Norges økonomiske sone», jf. havenergilova § 1-2 fjerde ledd, jf. forskrift 12. juni

2020 nr. 1192 til havenergilova (havergilovforskrifta) § 1 fjerde ledd.

Fornybar energiproduksjon til havs kan som hovedregel bare skje i avgrensede områder hvor det er truffet vedtak om åpning av området etter havenergilova § 2-2 første ledd. Det følger av § 2-2 andre ledd at et åpningsvedtak forutsetter at det er foretatt en strategisk konsekvensutredning. De strategiske konsekvensutredningene er ikke geografisk avgrenset, jf. andre punktum: «Konsekvensutgreiingane skal inkludere vurderingar av miljømessige og samfunnsmessige konsekvensar av fornybar energiproduksjon, så som konsekvensar for andre næringsinteresser». Energi-departementet ga i 2023 NVE oppdrag i å gjennomføre strategisk konsekvensutredning av 20 områder som er identifisert som egnet for havvind.

Etter åpning av areal skal det som hovedregel gjennomføres en konkurranse om tildeling av prosjektområde innenfor det åpnede arealet, jf. havenergilova § 2-3. Ved tildeling av areal må søkeren ha tilfredsstillende teknisk kompetanse og finansiell styrke, og oppfylle relevante krav til helse, miljø og sikkerhet. Den som får tildelt et prosjektområde får en tidsavgrenset enerett til å gjennomføre en prosjektspesifikk konsekvensutredning og å søke om konsesjon etter havenergilova § 3-1 for produksjonsanlegg innenfor prosjektområdet.

I havenergilovforskrifta § 4 oppstilles krav til hva en melding med forslag til prosjektspesifikt konsekvensutredningsprogram minimum skal inneholde, og i § 6 fremgår det hva en prosjektspesifikk konsekvensutrednings minimum skal inneholde.

Det følger av havenergilova § 4-1 at forslag til utredningsprogram skal sendes på høring og at det i vedtak om åpning, konsesjon og detaljplan skal redegjøres for gjennomførte konsekvensutredninger, og hvordan innkomne høringsuttalelser er vurdert.

Det følger av havenergilova § 4-2 at «Dersom tiltak eller planar som blir handsama etter denne lova kan få vesentlege negative miljøverknader i ein annan stat, skal departementet varsle relevante styresmakter i vedkommende stat, og gje høve til å medverke i plan- eller utgreiingsprosessen etter denne lova». For de pågående strategiske konsekvensutredningene av nye områder for havvind ble programmene for de strategiske konsekvensutredningene sendt på høring til Sverige, Danmark, Finland og Storbritannia, gjennom deres nasjonale kontaktpunkt for Espoo-høringer, før Energi-departementet fastsatte programmene.

Etter vedtak om konsesjon, og før bygging av produksjonsanlegg kan starte, skal konsesjo-

næren sende inn en detaljplan for utbygging og drift til godkjenning. Detaljplanen skal redegjøre for de tekniske, sikkerhetsmessige og miljømessige forholdene og ellers utfylle konsesjonen så langt det er fastsatt. Før godkjenning av detaljplan, skal konsekvensutredningen av utbyggings tiltaket være godkjent, jf. havenergilova § 3-1.

3.3.7 Havbunnsmineralloven

Lov 22. mars 2019 nr. 7 om mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen (havbunnsmineralloven) gjelder virksomhet knyttet til undersøkelse og utvinning av mineralforekomster på havbunnen og grunnen under denne, jf. havbunnsmineralloven § 1-2 første ledd. Loven gjelder for mineralforekomster i Norges indre farvann, Norges sjøterritorium og på norsk kontinentalsokkel, jf. havbunnsmineralloven § 1-3 første ledd.

Det følger av § 2-1 at før områder åpnes for slik virksomhet, skal det gjennomføres en konsekvensutredning. Det er Energi-departementet som gjennomfører konsekvensutredningen. Konsekvensutredningen skal bidra til å belyse de ulike interessene som gjør seg gjeldende på det aktuelle området, slik at dette kan ligge til grunn når det skal tas stilling til om, og eventuelt på hvilke vilkår, området kan åpnes for mineralvirksomhet. Videre skal utredningen belyse hvilke virkninger en eventuell åpning kan få for miljøet og antatte næringsrelaterte, økonomiske og sosiale virkninger.

Beslutter en rettighetshaver til en utvinnings-tillatelse å utvinne en mineralforekomst, skal rettighetshaveren forelegge for departementet til godkjenning en plan for utvinning av mineralforekomsten. Planen skal være tilpasset virksomhetens omfang og inneholde en beskrivelse av utvinningen og en konsekvensutredning. Beskrivelsen skal blant annet redegjøre for de aktuelle tekniske løsningene og økonomiske, ressursrelaterte, tekniske og sikkerhetsrelaterte forhold knyttet til utbyggingen og driften. I tillegg skal konsekvensutredningen omfatte nærings- og miljørelaterte forhold, som forebyggende og avbøtende tiltak, og opplysninger om hvordan en innretning vil kunne disponeres ved avslutning av mineralvirksomheten.

De mer detaljerte prosedyrer for de konsekvensutredningene som er nevnt, vil i all hovedsak være de samme som i petroleumsvirksomhet slik som disse er beskrevet i punkt 3.3.4. De nærmere kravene til en prosjektspesifikk konsekvensutredning vil bli regulert i forskrift under havbunnsmineralloven.

3.3.8 Havressurslova

Lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) regulerer ikke konsekvensutredninger direkte, men uttak av marine ressursar er etter loven underlagt en rekke prinsipper som skal hindre overuttak og skade på de viltlevande marine ressursene og økosystemet de lever i, både innenfor og utenfor nasjonal jurisdiksjon. Forvaltningsprinsippet i havressursloven § 7 første ledd, innebærer at uttak og måtene det foregår på blir vurdert for å sikre at det er bærekraftig. Videre følger en rekke andre prinsipper av bestemmelsens andre ledd. Det skal blant annet legges vekt på en føre-var-tilnærming, en økosystembasert tilnærming, effektiv kontroll med høstingen og at høstingsmetoder og redskapsbruk skal ta hensyn til behovet for å redusere mulige negative virkninger på levende marine ressursar og økosystemet de lever i.

For de bestandene som reguleres ved totalkvote vil det foreligge bestandsestimater basert på informasjon fra havforskning. Det gjøres langtidssimuleringer om hvordan bestandsutviklingen vil bli ved anvendelse av høstingsreglene og de vil også være evaluert av det internasjonale rådet for havforskning (ICES). Bestandene det her er tale om fiskes blant annet også i internasjonalt farvann, og som hovedregel blir konsekvensene av høstingen på disse bestandene vurdert årlig.

3.3.9 Skipssikkerhetsloven

Lov av 16. februar 2007 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) regulerer miljøpåvirkning fra

skip. Denne inneholder ingen reguleringer av konsekvensutredninger, men beskyttelse av naturen mot miljøpåvirkning fra skipsfarten er et viktig hensyn i skipssikkerhetsloven. Det følger av Havrettskonvensjonens artikkel 211 nr. 1 at etableringen og utviklingene av internasjonale regler og standarder som gjelder forurensing fra skip skal skje gjennom FNs sjøfartsorganisasjon (IMO). Miljøreglene i skipssikkerhetsloven er i stor grad basert på det viktigste internasjonale miljøregelverket for skipsfarten, som er den internasjonale konvensjonen om hindring av forurensing fra skip (MARPOL).

Skipssikkerhetsloven inneholder et eget kapittel 5 med regler om teknisk, miljømessig sikkerhet, miljømessig drift, beredskap, varsling og rapportering, levering av skadelige stoffer til mottaksanlegg, sanering av skip, samt skipsførens og andres plikter. Hovedregelen er at det er forbudt å forurense det ytre miljøet fra skipet, og det stilles krav om at skipet skal være prosjektert, bygget og utrustet og driftet på en slik måte at det ikke skjer forurensing til det ytre miljø i strid med loven.

Reglene i skipssikkerhetslovens kapittel 5 er ytterligere presisert i forskrift 30. mai 2012 nr. 488 om miljømessig sikkerhet for skip og flyttbare innretninger (miljøsikkerhetsforskriften). I miljø-sikkerhetsforskriften er MARPOL 73/78 vedlegg I til VI tatt inn i norsk rett ved inkorporasjon. Miljøsikkerhetsforskriften gjennomfører også Polarkodens del II (Polarkodens miljødel) og miljørettslige EU/EØS-regler som angår skip.

4 Forholdet til folkeretten og internasjonale rammer

4.1 Forholdet til havrettskonvensjonen

Avtalen er en gjennomføringsavtale til Havrettskonvensjonen og styrker og videreutvikler konvensjonens regler for bevaring og bærekraftig bruk av marint naturmangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Forholdet til Havrettskonvensjonen er regulert i Avtalen artikkel 5. Avtalen skal tolkes og anvendes på en måte som samsvarer med konvensjonen. Bestemmelsene i Avtalen skal ikke berøre statenes rettigheter og forpliktelser etter Havrettskonvensjonen.

4.2 Forholdet til andre relevante instrumenter

Det eksisterer flere rettslige og ikke-rettslige samarbeidsfora, instrumenter mv. med tilgrensede mandater innenfor forvaltning av havmiljøet, fiskeri, og andre næringer – regionale og globale. En utfordring i global havforvaltning er koordinering og samarbeid mellom ulike organisasjoner som representerer ulike deler av havforvaltningen. Et viktig element ved Avtalen er at den skal supplere eksisterende organisasjoner ved behov og bidra til samhandling for helhetlig havforvaltning. Videre skal Avtalen fortolkes på en måte som ikke overstyrer eller undergraver eksisterende organers kompetanse. Eksempler på det siste er FNs sjøfartsorganisasjonen (IMO), Den internasjonale havbunnsmyndigheten (ISA), regionale miljøkonvensjoner, slik som eksempelvis OSPAR-konvensjonen (Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic) og regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner, som eksempelvis NEAFC (North East Atlantic Fisheries Commission). Videre supplerer Avtalen om gjennomføring av bestemmelsene i De forente nasjoners havrettskonvensjon om bevaring og forvaltning av vandrende fiskebestander og langtmigrerende fiskebestander av 1995 (ikrafttredelse 11. desember 2001) Havrettskonvensjonen med nærmere regler for bevarings- og forvaltningsregimer for denne type fiskebestander.

4.3 Kyststatenes miljøjurisdiksjon

4.3.1 Generelle forpliktelser

Stater har etter Havrettskonvensjonen artikkel 192 en plikt til å verne og bevare det marine miljø. Denne plikten er generell og gjelder uavhengig av jurisdiksjonsområder. Etter art 194 (1) skal stater iverksette alle nødvendige tiltak i tråd med Havrettskonvensjonen for å hindre forurensning av det marine miljø. Dette skal inkludere nødvendige tiltak for å verne og bevare sjeldne eller sårbare økosystemer og tilholdssted for truede arter eller andre former for liv i havet, jf. artikkel 194 (5). Stater skal etter artikkel 204 overvåke faren for forurensning som følge av virksomhet de selv tilater, og vurdere en virksomhets mulige virkninger på det marine miljøet, jf. artikkel 206. Det er klart at tiltak kan innebære regulering av aktivitet for å hindre skade på miljøet i et nærmere avgrenset område – altså at stater kan innføre områdebaserte tiltak, for eksempel marine verneområder. Statene velger selv hvilke tiltak som anses hensiktsmessige for å oppfylle de relevante miljøkravene.

4.3.2 Innenfor nasjonal jurisdiksjon

I territorialfarvannet: I territorialfarvannet (indre farvann og sjøterritoriet) har kyststaten full suverenitet og i utgangspunktet samme myndighet som på land jf. Havrettskonvensjonen artikkel 2. Skip fra alle stater har rett til uskyldig gjennomfart gjennom sjøterritoriet, men kyststaten kan vedta lover og forskrifter om slik gjennomfart med hensyn til bevaring av kyststatens miljø og de levende ressurser i havet etter artikkel 21 (1) bokstav (f) og (e).

I den økonomiske sone: I den økonomiske sonen har kyststaten etter Havrettskonvensjonen artikkel 56 (1) bokstav (b) (iii) eksplisitt jurisdiksjon med hensyn til vern og bevaring av det marine miljø. Utøvelsen av denne jurisdiksjonen må kunne tilpasses situasjonen i nærmere avgrensede områder, og aktivitet kan reguleres for å unngå skade på miljøet.

På kontinentalsokkelen: Havrettskonvensjonen Del VI om kontinentalsokkelen har ingen eksplisitte referanser til vern og bevaring av det marine miljø, slik artikkel 56 (1) har for den økonomiske sonen. Kyststatens plikt etter artikkel 192 til å verne og bevare det marine miljøet gjelder imidlertid også på kontinentalsokkelen. Vern og bevaring kan inkludere regulering av aktivitet i nærmere avgrensede områder for å beskytte miljøet mot negativ påvirkning. Etter artikkel 208 skal kyststaten vedta lover og forskrifter og iverksette tiltak for å hindre forurensning av det marine miljøet fra havbunnsvirksomhet og kunstige innretninger og anlegg under dens jurisdiksjon.

4.4 Marine genetiske ressurser

Konvensjonen om biologisk mangfold og Nagoya-protokollen har regler om utnyttelse av genetiske ressurser innenfor nasjonal jurisdiksjon. For genetisk materiale og digital sekvensinformasjon fra Norges jurisdiksjonsområder som omfattes av Antarktistraktaten, setter traktaten de rettslige rammene for virksomhet. Adgangen til å høste marine genetiske ressurser utenfor nasjonal jurisdiksjon regnes som en av havets friheter ifølge Havrettskonvensjonen, og det er ikke noe tilatelsessystem for slik høsting. Det er heller ikke et godefordelingssystem. Avtalen endrer på dette ved å etablere et særskilt regime for notifikasjon (melding) og fordeling for utnyttelse av marine genetiske ressurser i del II.

4.5 Tiltak som områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder

Det globale Kunming-Montreal-rammeverket (Naturavtalen) for naturmangfold under Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) ble vedtatt i 2022. Rammeverket inneholder 23 globale, politiske handlingsmål, blant annet om at minst 30 prosent av verdens havområder skal være effektivt bevart innen 2030.

Konvensjonen for bevaring av det marine miljø i Nordøst-Atlanteren (OSPAR), som består av 15 stater og EU, har som overordnet mål å hindre og eliminere forurensning og treffe nødvendige tiltak for å beskytte havområdet mot skadevirkninger av menneskelig aktivitet. OSPAR har et mål om et økologisk sammenhengende og representativt felles nettverk av marine verneområder. I tillegg

til partenes egne verneområder innenfor nasjonal jurisdiksjon, har partene gått sammen om å opprette åtte verneområder utenfor nasjonal jurisdiksjon. OSPAR vedtok i 2021 et mål om å videreutvikle sitt nettverk av marine verneområder og andre effektive arealbaserte bevaringstiltak til å dekke minst 30 prosent av OSPARs maritime område innen 2030. Dette vil være et viktig bidrag til Naturavtalen.

North East Atlantic Fisheries Commission (NEAFC) er den regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonen som forvalter fiskeressursene i internasjonalt farvann i Nordøst-Atlanteren. NEAFCs formål er å sørge for en langsiktig bevaring og best mulig utnyttelse av fiskeressursene, samtidig som det blir tatt tilbørlig hensyn til den påvirkningen fisket har på de marine økosystemene, og behovet for å bevare marint biomangfold.

NEAFC vedtok for første gang i 2004 å stenge enkelte områder for bunntråling og faststående redskaper for å beskytte sårbare marine økosystemer. I de følgende årene har kommisjonen med jevne mellomrom gjort justeringer i områdene og stengt nye områder, i tråd med råd fra Det internasjonale rådet for havforskning (ICES). Det er nå til sammen 13 områder innenfor NEAFCs reguleringsområde som er stengt for bunnfiske. Alle tiltakene er en del av NEAFCs oppfølging av FNs fiskeriresolusjoner siden 2006 og FNs matvareorganisasjons (FAO) retningslinjer om bunnfiske fra 2008 og fram til i dag. FAOs retningslinjer for identifisering av sårbare bunnhabitater (VME) ligner på CBDs kriterium for økologisk og biologisk viktige områder (EBSA).

NEAFC vedtok i 2014 et nytt og bedre regelverk for bunnfiske og beskyttelse av sårbare marine økosystemer. Regelverket deler NEAFCs reguleringsområde inn i tre områder: stengte områder, eksisterende bunnfiskeområder og avgrensede bunnfiskeområder. De stengte områdene er områder der sårbare marine økosystemer er påvist, og der ICES derfor har tilrådd stenging. I alt 98,1 prosent av NEAFCs område er stengt for fiskeri. Områdene som verken er stengt for bunnfiske, eller som er omfattet av de eksisterende fiskeområdene, utgjør de avgrensede bunnfiskeområdene, der det under streng regulering kan bli gitt tillatelse til prøvfiske.

De regionale fiskeriorganisasjonene har indikatorer for hva som kan regnes som sårbare marine økosystemer (koraller og svamp). Dersom fartøyene kommer borti slike sårbare marine økosystemer, har de plikt til å stoppe fisket, rapportere hendelsen og flytte minst to nautiske mil fra

det aktuelle området. Fiskeriresolusjonen under FNs generalforsamling gjennomfører periodevise evalueringer av staters og regionale fiskeriorganisasjoners etterlevelse av bunnfiskeregelverket.

OSPAR og NEAFC har et viktig samarbeid om områdebaserte forvaltningstiltak og har i flere sammenhenger iverksatt tiltak i overlappende områder. OSPARs verneområder utenfor nasjonal jurisdiksjon overlapper delvis geografisk med vedtak i NEAFC om områder stengt for bunnfiske for å beskytte sårbare marine økosystemer.

Arktisk råd med sine åtte medlemsstater gir viktige bidrag til havforvaltning gjennom en omfattende produksjon av faglige rapporter, analyser og retningslinjer for forvaltningsmessige og politiske løsninger. Dette arbeidet blir i hovedsak utført av ekspertgrupper under Arktisk råds arbeidsgruppe for beskyttelse av det arktiske marine miljøet (PAME), i henhold til Arctic Marine Strategic Plan (AMSP).

Antarktistraktaten av 1. desember 1959 gjelder etter artikkel VI for land- og havområdene sør for 60 grader S. I tillegg kommer en egen protokoll om miljøvern av 4. oktober 1991 som etter sin artikkel 2 gjelder for samme område og avhengige og tilhørende økosystemer (Miljøprotokollen). Miljøprotokollen artikkel 11 etablerer en egen miljøvernkomité som rapporterer til Antarktistraktatens beslutningsorgan ATCM. Under Miljøprotokollen er det etablert et eget system for konsekvensutredninger. Antarktistraktaten har vært opphav til flere mellomstatlige avtaler som, sammen med selve traktaten, utgjør det såkalte Antarktistraktatsystemet. I tillegg til Miljøprotokollen er Konvensjonen for bevaring av marine levende ressurser i Antarktis (CCAMLR-konvensjonen) og Konvensjonen for bevaring av antarktiske selarter (CCAS) sentrale avtaler i dette systemet. Dette er et altomfattende samarbeid for bevaring og forvaltning av det marine miljø i Antarktis, som både omfatter fiskerireguleringer og miljøjurisdiksjon. Systemet er også satt opp til å utvikle nye forvaltningsmekanismer ved behov.

CCAMLR er etablert med hjemmel i artikkel VII i Konvensjon om bevaring av marine ressurser i Antarktis av 20. mai 1980. Ansvarsområdet er i artikkel I definert til Antarktis sør for 60 grader S og til marine levende ressurser i «området mellom denne breddegraden og den antarktiske konvergens som er en del av det antarktiske marine økosystem». CCAMLR har et bredt spekter av virkemidler for økosystembasert forvaltning av de marine ressursene i konvensjonens virkeområde, herunder områdebaserte forvaltningstiltak som

stenging av sårbare områder for bunnfiske med trål, opprettelse av marine verneområder mm. Det er etablert egne ordninger for samarbeid mellom CCAMLR og Antarktistraktatens miljøvernkomité på områder hvor disse organenes mandat overlapper hverandre.

4.6 Konsekvensutredninger

4.6.1 Konvensjoner som regulerer konsekvensutredninger

Havrettskonvensjonen

Havrettskonvensjonen artikkel 206 pålegger statene en plikt til å gjennomføre konsekvensutredninger og kommunisere resultatene når statene har «rimelig grunn til å tro at planlagt virksomhet under deres jurisdiksjon eller kontroll kan føre til betydelig forurensing av eller vesentlige og skadelige forandringer i det marine miljø». Avtalen, som denne loven skal gjennomføre, bygger videre på og konkretiserer denne forpliktelsen.

EU-direktiver om konsekvensutredning

Norge er gjennom EØS-avtalen forpliktet til å gjennomføre to EU-direktiver om konsekvensutredninger, direktiv 2001/42/EU om vurderinger av virkninger av bestemte planer og program (SEA-direktivet) og direktiv 2011/92/EU om vurdering av visse prosjekters miljøvirkning, som endret ved direktiv 2014/52/EU (EIA-direktivet). Direktivene bestemmer at det for visse vedtak om planer, programmer og tiltak skal gjennomføres konsekvensutredninger, og hvordan konsekvensutredningene skal gjennomføres. Direktivene gjelder innenfor EØS-avtalens geografiske virkeområde, og EØS-avtalen kommer til anvendelse på Kongeriket Norges territorium, jf. EØS-avtalen artikkel 126. Det er norsk syn at begrepet «territorium» skal forstås i samsvar med folkeretten, slik at EØS-avtalens geografiske virkeområde omfatter Norges landterritorium, indre farvann og sjøterritorium, men ikke økonomisk sone, kontinentalsokkel eller det åpne hav, jf. Meld. St. 5 (2012–2013) *EØS-avtalen og Norges øvrige avtaler med EU*. Direktivene er gjennomført i norsk rett ved bestemmelser i plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredninger, petroleumsloven og forskrift til petroleumsloven og lagringsforskriften. Reglene i direktivene er også reflektert i havbunnsmineralloven, havenergilova og havenergilovforskrifta.

Espoo-konvensjonen og SEA-protokollen

Norge er part i Konvensjon om konsekvensutredninger for tiltak som kan ha grenseoverskridende miljøvirkninger av 25. februar 1991 (Espoo-konvensjonen). Konvensjonen fastsetter forpliktelser for partene til å sikre at det gjennomføres konsekvensutredning av visse aktiviteter som kan forårsake vesentlige negative virkninger på tvers av landegrenser på et tidlig stadium, og til å varsle og konsultere andre parter om større prosjekter som kan forårsake slike virkninger. Norge er også part i Protokoll om strategiske miljøvurderinger til Konvensjon om konsekvensutredninger for tiltak som kan ha grenseoverskridende miljøvirkninger, som ble vedtatt 25. mai 2003 (SEA-protokollen). Under protokollen er partene forpliktet til å sikre at det gjennomføres konsekvensutredninger av visse planer og programmer som fastsetter ramme for fremtidige utbyggingstillatelser for visse prosjekter og som kan antas å få vesentlige virkninger på miljø, og til å varsle og konsultere andre parter om slike planer og programmer som kan antas få vesentlige negative virkninger på miljø på tvers av landegrenser.

Miljøprotokollen til Antarktistraktaten

Miljøkonsekvensvurderingsprosessen i Antarktis er regulert av Protokollen om miljøvern til Antarktistraktaten, se omtale under punkt 4.5. Enhver aktivitet som kan påvirke miljøet, må gjennomgå en vurdering basert på potensielle konsekvenser. Det finnes tre nivåer av vurderinger: preliminær vurdering, foreløpig vurdering og fullstendig vurdering, avhengig av omfanget av miljøpåvirkningen. En fullstendig vurdering kreves for aktiviteter med betydelig påvirkning og innebærer offentlig høring og konsultasjon med andre traktatparter. Formålet med prosessen er å beskytte Antarktis unike økosystem ved å identifisere, minimere og overvåke miljøpåvirkningene av menneskelig aktivitet.

4.6.2 Andre relevante konvensjoner som regulerer effekter av aktivitet

OSPAR-konvensjonen har, som nevnt i punkt 4.5, som formål å beskytte det nordøstlige Atlanterhavet mot skadelige effekter av menneskelig aktivitet, verne om menneskers helse, bevare marine

økosystemer og å gjenopprette marine områder som er blitt skadet der dette er praktisk mulig. Konvensjonen regulerer bevaring av marint naturmangfold og forurensning av det marine miljøet. OSPAR baserer arbeidet sitt på en økosystemtilnærming til forvaltningen og kan vedta rettslig bindende regler, samt anbefalinger og retningslinjer.

Londonkonvensjonen av 1972 er en global konvensjon med formål å beskytte havmiljøet og gjennomføre alle praktiske tiltak for å bekjempe havforurensning som følge av menneskelig aktivitet. Dette gjelder blant annet utslipp av miljøfarlig avfall og dumping av avfall og annet materiale fra skip og fly. Londonprotokollen av 1996 moderniserer konvensjonen og vil på sikt erstatte den. Protokollen er strengere enn den opprinnelige konvensjonen. Denne legger stor vekt på føre-var-prinsippet, og forbyr all dumping med unntak av enkelte typer avfall som er spesifisert i en egen liste. Protokollen ble i 2007 endret for å tillate og samtidig regulere lagring av CO₂ i geologiske strukturer under havbunnen. Den ble videre endret i 2009 slik at den på nærmere angitte vilkår tillater eksport av CO₂ på tvers av landegrenser for lagringsformål. Endringen fra 2009 har, på grunn av utilstrekkelig antall ratifikasjoner, ikke trådt i kraft, men kommer likevel til midlertidig anvendelse mellom parter som eksplisitt har godtatt dette, i tråd med protokollens resolusjon av 2019. Norge har notifisert slik midlertidig anvendelse av 2009 endringen. Protokollen ble videre endret i 2013 for å sikre en klarere og bedre regulering av såkalte marine geoingeniørtiltak. På grunn av utilstrekkelig antall ratifikasjoner, har endringen foreløpig ikke trådt i kraft.

NEAFC bidrar til en økosystembasert forvaltning av havområdene ved å anbefale tiltak og reguleringer basert på vitenskapelige råd fra Det internasjonale havforskningsrådet (ICES). ICES er et uavhengig vitenskapelig organ bestående av et nettverk av mer enn 6 000 forskere fra over 700 marine forskningsinstitutt i 20 land, som gir råd om forvaltningen av det marine miljøet og de marine ressursene.

FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) har et omfattende regelverk som regulerer effekter av skipsfart på det marine miljø, blant annet gjennom MARPOL (the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships).

5 Lovens innledende bestemmelser

5.1 Formål § 1-1

5.1.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet ble det foreslått en formålsbestemmelse som sammenfaller med Avtalens formål, som er å sikre bevaring og bærekraftig bruk av marint naturmangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, i dag og på lang sikt, gjennom effektiv gjennomføring av Avtalens bestemmelser. Begrepet «biologisk mangfold», som gjennomgående brukes i Avtalen, ble i høringsnotatet oversatt med «naturmangfold». Dette begrepet er definert i naturmangfoldloven § 3 bokstav i.

5.1.2 Høringsinstansenes syn

Flere høringsinstanser uttrykker støtte til gjennomføringen av Avtalen i en ny lov.

Handelskampanjen, NOAH, Naturvernforbundet, Norsk senter for havrett og WWF peker i sine innspill på behovet for å lovfeste generelle prinsipper for å oppnå formålet med Avtalen. I den forbindelse viser flere til at artikkel 7 i Avtalen inneholder alminnelige prinsipper og tilnærminger som partene skal ha som rettesnor ved gjennomføring av Avtalen.

Handelskampanjen og *Naturvernforbundet* peker i den forbindelse på prinsippet om at forurenser betaler, føre-var-prinsippet, prinsippene om økosystemtilnærming, bruk av den best tilgjengelige forskning og vitenskapelig informasjon, fordeling av fordeler og prinsippet om menneskehetens fellesarv. De peker også på at lovens § 1-1 bør inneholde en henvisning til Avtalens hjemmel til å, på global basis, vedta marine verneområder i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

NOAH mener at føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning bør inntas i en egen bestemmelse.

WWF viser i sitt innspill til at selv om de fleste av prinsippene som listes opp i bestemmelsen er prinsipper som allerede legges til grunn i norsk lovgivning, er det behov for rettslig styrking av enkelte av dem.

Rederiforbundet mener at det er kompliserende at forslaget til lov kombinerer implementering og henvisning til Avtalen i lovteksten. De gir uttrykk for at dette betyr at det på flere områder ikke er mulig å forstå lovens rekkevidde uten samtidig å lese Avtalen, herunder i §§ 1-4 og 3-1.

Norsk senter for havrett peker i sitt høringsinnspill på at Avtalens artikkel 2 oppstiller målene for Avtalen, hvor også «further international cooperation and coordination» er angitt som en av målsetningene, og anbefaler at målet om å sikre samarbeid og koordinering inntas i lovforslagets § 1-1.

5.1.3 Departementets vurdering

Departementet kan se verdien av å ha en egen bestemmelse med sentrale prinsipper fra Avtalens artikkel 7 som en rettesnor for lovens anvendelse. Samtidig er det flere av prinsippene i Avtalen som gjør seg mer gjeldende for mellomstatlige forhold enn for de forhold som den foreslåtte loven er ment å regulere. Avtalens artikkel 7 regulerer også tilnærminger («approaches»). Gjennomføring av disse i regeltekst er lite hensiktsmessig. Departementet foreslår derfor å ta inn en bestemmelse som viser til prinsippene og tilnærmingene som er styrende for Avtalen i en ny § 1-5.

Departementet viser til at loven er ment å gjennomføre de bestemmelsene i Avtalen i norsk rett som er nødvendige for å ivareta legalitetsprinsippet. Som for øvrig regelverk nasjonalt og internasjonalt, vil praksis og tolkninger tillegges ordlyden med tid. For at Norge lojalt skal kunne oppfylle sine internasjonale forpliktelser, er det viktig at loven er dynamisk nok til å hensynta en slik rettsutvikling. Det er derfor helt sentralt at man ved bruk av reglene i loven ser hen til forståelsen av de ulike reglene under Avtalen. Departementets vurdering er derfor at det enkelte ganger er hensiktsmessig og nødvendig å vise til Avtalen.

Videre vises det til at målet om å fremme internasjonalt samarbeid og koordinering er en plikt som ligger på statene, og som må sikres på mellomstatlig nivå. Departementet mener derfor det ikke er nødvendig å ta inn dette i formålsparagrafen i denne loven.

5.2 Virkeområde § 1-2

5.2.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet at § 1-2 loven skal slå fast at loven omfatter aktivitet under norsk jurisdiksjon eller kontroll i områder utenfor Norges eller andre staters jurisdiksjon, samt aktivitet på norsk territorium.

I høringsnotatet ble det presisert at med «områder utenfor Norges eller andre staters nasjonale jurisdiksjon» menes havbunnsområdet utenfor nasjonale kontinentalsokler og vannsøylen som utgjør internasjonalt farvann utenfor kyststatenes økonomiske soner, også kalt det åpne hav.

Det ble i høringsnotatet presisert at «virksomhet under norsk jurisdiksjon eller kontroll» omfatter all aktivitet, iverksatt i privat eller statlig regi, som staten utøver en form for myndighet over. Begrepet kommer fra Havrettskonvensjonens artikkel 194 nr. 2, og formuleringen må forstås i kontekst av Havrettskonvensjonen og tilsvarende begrepsbruk benyttet der. Departementet foreslo å innta en henvisning til Avtalen for å presisere at loven må forstås i lys av Avtalens begrepsbruk og de rammer den setter.

Departementet foreslo at loven skal gjelde for virksomhet under Norges jurisdiksjon eller kontroll så langt dette ikke strider mot jurisdiksjonen til en annen stat.

Det kan tenkes tilfeller med overlappende jurisdiksjon eller kontroll, altså der to stater kan utøve myndighet over samme virksomhet. Dette innebærer ikke nødvendigvis at utøvelse av norsk myndighet vil være i strid med den andre partens jurisdiksjon, men rekkevidden av Norges myndighet vil i slike tilfeller måtte avklares konkret. Loven skal ikke regulere tilfeller der to stater kan utøve myndighet eller om det er mest hensiktsmessig å overlate oppfølging til den andre staten.

I høringsnotatet redegjorde departementet for begrepet «norsk territorium», som betyr det geografiske områder hvor Norge utøver full suverenitet. Det omfatter landterritorium, sjøterritorium og luftterritorium. Etter lov 27. juni 2003 nr. 57 § 2 er norsk territorialfarvann (sjøterritoriet) nå 12 nautiske mil regnet fra grunnlinjene. Luftterritoriet er ikke på samme måte legaldefinert, men følger den grense som til enhver tid måtte være fastlagt som gjeldende fra statens side.

Departementet viste til at med den norske kontinentalsokkelen menes havbunnen og undergrunnen i de undersjøiske områdene som strekker seg utover norsk sjøterritorium gjennom hele den

naturlige forlengelsen av landterritoriet til ytterkanten av kontinentalmarginen, men ikke kortere enn 200 nautiske mil fra grunnlinjene, likevel ikke utover midtlinjen i forhold til annen stat. Yttergrensen av kontinentalsokkelen blir fastsatt etter en særlig folkerettslig prosedyre etter Havrettskonvensjonen artikkel 76.

Det ble i høringsnotatet vist til at loven vil gjelde i områder etablert med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone (økonomiske soneloven) §§ 1 og 5. Med hjemmel i økonomisk soneloven § 1 er det opprettet særskilte havsoner etter Havrettskonvensjonens Del V på 200 nautiske mil utenfor grunnlinjene utenfor fastlandet, Jan Mayen og Svalbard. Sonene er etablert ved forskrift 17. desember 1976 nr. 15 om iverksettelse av Norges økonomiske sone, forskrift 23. mai 1980 nr. 4 om opprettelse av fiskerisonen ved Jan Mayen og forskrift 3. juni 1977 om fiskevernsonen ved Svalbard.

Departementet foreslo i høringsnotatet at loven ikke skal gjelde for Dronning Maud Land og Peter I Øy med mindre det er fastsatt av Kongen, jf. lov 27. februar 1930 nr. 3 om Bouvetøya, Peter Is øy og Dronning Maud Land § 2.

Departementet foreslo at loven ikke skal gjelde for Forsvarets aktiviteter. Departementet foreslo videre at nærmere angivelse av virkeområdet til lovens ulike kapitler skal fremgå av disse.

5.2.2 Høringsinstansenes syn

Rederiforbundet mener todelingen av virkeområdebestemmelsen medfører at loven blir uoversiktlig, ettersom også virkeområdebestemmelsene i ulike kapitler må tolkes i lys av den generelle virkeområdebestemmelsen, og at det derfor er avgjørende at både den generelle virkeområdebestemmelsen og de kommende motivene klart presiserer forholdet til andre internasjonale regler og organer som Avtalen ikke er ment å gripe inn i.

Rederiforbundet mener videre at formuleringen om områder der Norge har kontroll, men ikke jurisdiksjon, fremstår uklar. De stiller også spørsmål ved hva merverdien med å ha en henvisning til Avtalen i virkeområdebestemmelsen er dersom det gjennom dette ikke er ment å tas et forbehold. De peker videre på at bestemmelsen er svært komplisert utformet, og at det derfor er vanskelig å forstå på hvilke områder loven egentlig vil komme til anvendelse.

WWF mener at lovforslaget kunne presisert at beskrivelsen «aktivitet under norsk jurisdiksjon

og kontroll» også omfatter ekstraterritoriell jurisdiksjon, og dermed utnyttet reguleringshjemmelen som Havrettskonvensjonen artikkel 218 gir. De viser til at begrepet «ekstraterritoriell jurisdiksjon» refererer til en stats kompetanse til å utarbeide, anvende og håndheve regler for atferd i forhold til personer, eiendom eller hendelser utenfor eget territorium. Flaggstatsjurisdiksjon er et eksempel på dette, men det kan også tenkes anvendt ekstraterritoriell jurisdiksjon i andre tilfeller og med annet hjemmelsgrunnlag.

5.2.3 Departementets vurdering

Departementet viser til at loven er ment å implementere Avtalen, som har et overordnet virkeområde som er videre enn de enkelte delene. Samtidig regulerer Avtalen flere ulike temaer som har noe ulike virkeområder. Departementet ser det dermed som hensiktsmessig å ha en overordnet virkeområdebestemmelse for hele loven, samtidig som det nærmere virkeområdet for de enkelte kapitlene følger av disse. Virkeområdebestemmelsen i de enkelte kapitlene må tolkes i lys av den overordnede virkeområdebestemmelsen. Delingen av virkeområdebestemmelsen er derfor en følge av Avtalens brede omfang og kompleksitet.

Videre viser departementet til at avgrensningen av virkeområdet til «jurisdiksjon og kontroll» følger av Avtalen, og at tolkningen av dette til enhver tid må ses i lys av tolkningen under Avtalen. Departementet mener derfor det er hensiktsmessig at ordlyden referer til Avtalen på dette punktet.

Departementet vurderer videre at de forhold som omtales i innspillet fra WWF om ekstraterritoriell jurisdiksjon er godt dekket av formuleringen i § 1-2 som var foreslått i høringen, og ser derfor ikke behov for ytterligere presiseringer.

Ut over dette var det ingen merknader til høringsforslaget § 1-2, og departementet mener derfor § 1-2 står seg slik den ble foreslått i høringsnotatet.

5.3 Ansvarlig myndighet etter loven § 1-3

5.3.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet ble det vist til at det vil være nødvendig å peke ut en ansvarlig myndighet etter loven. Departementet foreslo derfor å angi i § 1-3 at departementet er ansvarlig myndighet etter loven, med mindre annet er fastsatt i lov eller i

medhold av lov. Videre foreslo departementet at bestemmelsens andre ledd skal vise til § 4-2 for angivelse av hvem som er ansvarlig myndighet etter kapittel 4 om konsekvensutredninger, siden dette er særskilt regulert der.

5.3.2 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene hadde merknader til lovforslaget § 1-3 om ansvarlig myndighet.

5.3.3 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget om å regulere hvem som er ansvarlig myndighet i § 1-3. Bestemmelsen angir hvem som er ansvarlig myndighet etter loven generelt, samtidig som den viser til den særlige bestemmelsen i § 4-2 om ansvarlig myndighet etter kapittel 4.

5.4 Definisjoner § 1-4

5.4.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet å definere sentrale begreper i en egen bestemmelse § 1-4. Avtalens artikkel 1 definerer en rekke begreper som anvendes i Avtalen. Departementet foreslo i høringsnotatet at disse begrepene skal forstås på tilsvarende måte i lovforslaget.

Det fremgikk av høringsnotatet at bokstav a skal definere «Avtalen».

Det ble foreslått at definisjonen av bærekraftig bruk i bokstav b skal baseres på definisjonen i Avtalens artikkel 1 nr. 13.

Departementet foreslo at definisjonen av områdebaserte forvaltningsverktøy i bokstav c skal baseres på Avtalens artikkel 1 nr. 1, at definisjonen av marint verneområde i bokstav d skal baseres på Avtalens artikkel 1 nr. 9, og at definisjonen av konsekvensutredning i bokstav e skal baseres på Avtalens artikkel 1 nr. 7.

Videre foreslo departementet at definisjonen av samlede virkninger i bokstav f skal baseres på Avtalens artikkel 1. nr. 6. I forslaget definertes samlede virkninger som «de samlede og gradvis økende virkningene av forskjellige aktiviteter over tid, sett i sammenheng med konsekvenser av klimaendringer og havforsuring og tilknyttede virkninger». I formuleringen «virkningene av forskjellige aktiviteter over tid» ligger det at man må hensynta tidligere og nåværende aktiviteter, samt fremtidige aktiviteter som med rimelighet kan forutses og virkningene av at liknende aktiviteter gjentas over tid.

I høringsnotatet foreslås det at definisjonen av bioteknologi i bokstav g skal baseres på Avtalens artikkel 1 nr. 3, og at definisjonen av uttak i bokstav h skal baseres på Avtalens artikkel 1 nr. 4.

Videre ble det foreslått at definisjonen av marine genetiske ressurser i bokstav i skal baseres på Avtalens artikkel 1 nr. 8, at definisjonen av utnyttelse av marine genetiske ressurser i bokstav j skal baseres på Avtalens artikkel 1 nr. 14, og at definisjonen av offentlig samling i bokstav k skal baseres på definisjonen i naturmangfoldloven kapittel VII, § 59 andre ledd.

Avslutningsvis ble det forklart at definisjonen av mekanismen for informasjonsutveksling i bokstav l, viser til omtalte av denne i Avtalens artikkel 51.

5.4.2 Høringsinstansenes syn

Handelskampanjen og *Naturvernforbundet* viser til at lovutkastet bruker «samlete virkninger» som oversettelse av «Cumulative effects» i Avtalen, og peker på at det ville vært bedre å bruke samme formuleringer som i naturmangfoldloven som bruker begrepet «samlet belastning». Handelskampanjen viser også til alternativet «sumvirkninger».

Miljødirektoratet mener at «sjøplanter» ikke er godt definert, og selv om begrepet planter både på engelsk og norsk dekker alger, vil det uansett i

havet primært forekomme kun alger. Følgelig foreslår Miljødirektoratet at uttrykket sjøplantealger benyttes og at det presiseres at dyr og mikroorganismer omfattes.

5.4.3 Departementets vurdering

Departementet ser fordelene med å benytte samme terminologi i naturmangfoldloven og den nye loven om bevaring og bærekraftig bruk av marint naturmangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Samtidig er det et sentralt poeng at loven lojalt skal følge opp Avtalen. For å oppnå dette har departementet forsøkt å holde ordlyden så tett opp mot Avtalens ordlyd som mulig. Departementet mener at «samlede virkninger» er en mer presis oversettelse av «Cumulative effects» enn «samlet belastning», og foreslår derfor å beholde denne ordlyden. Departementet vil presisere at begrepet «samlede virkninger» er videre enn begrepet samlet belastning, som benyttes i naturmangfoldloven.

Departementet er enig i Miljødirektoratets vurdering om at uttrykket sjøplante er upresist. Samtidig er ikke «sjøplantealger» et definert uttrykk, og vil heller ikke dekke planter som ikke er alger. For å øke presisjonen i definisjonen § 1-4, foreslår departementet å knytte definisjonen enda tettere til ordlyden i Avtalen (marine plant) og benytte «marin plante».

6 Marine genetiske ressurser

6.1 Virkeområde § 2-1

6.1.1 Forslaget i høringsnotatet

Forslaget i høringsnotatet var at kapitlet skal gjelde for aktiviteter under norsk jurisdiksjon fra skip, fartøy, luftfartøy, farkoster, innretninger eller lignende vedrørende uttak eller utnyttelse av marine genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon om marine genetiske ressurser i eller fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Videre var forslaget at kapitlet skulle gjelde for eksisterende genetisk materiale i offentlige samlinger uttatt før loven trådte i kraft, i den grad dette er praktisk gjennomførbart. Det samme skulle gjelde for digital sekvensinformasjon generert og lastet opp av offentlige samlinger eller offentlig tilgjengelige databaser før loven trådte i kraft.

Departementet foreslo at kapitlet om marine genetiske ressurser ikke skulle gjelde for høsting av viltlevende marine ressurser, der formålet er et annet enn uttak og utnyttelse av genressurser og digital sekvensinformasjon.

6.1.2 Høringsinstansenes syn

Handelskampanjen og *Naturvernforbundet* mener at virkeområdet for marine genetiske ressurser i § 2-1 bør være videre enn aktiviteter fra norske fartøy.

Havforskningsinstituttet foreslår endring i lovteksten for å tydeliggjøre at også videre utnyttning på land av genetisk materiale fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon omfattes. De foreslår også en endring i andre ledd andre punktum om digital sekvensinformasjon for å sikre samsvar med artikkel 10 i Avtalen. Videre mener Havforskningsinstituttet at bruk av betegnelsen bioprospekteringsstokt bør unngås fordi det blir for snevert og kan virke forvirrende i forhold til beskrivelse av virkeområde i lovforslagets § 2-1 tredje ledd.

6.1.3 Departementets vurdering

Departementet vil peke på at kapitlet i henhold til § 2-1 om virkeområde vil gjelde enhver aktivitet vedrørende uttak eller utnyttelse av genressurser

eller digital sekvensinformasjon uavhengig av hvilket framkomstmiddel eller innretning som benyttes. Angivelsen av virkeområde er videre enn «fartøy», og vil fange opp fremtidig teknologisk utvikling i framkomstmiddel. Likevel vil bestemmelsen være begrenset til aktiviteter under norsk jurisdiksjon, og departementet foreslår å presisere dette i lovteksten.

Departementet støtter Havforskningsinstituttets forslag til endring i tekst for å tydeliggjøre at også videre utnyttning på land av genetisk materiale fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon omfattes. Når det gjelder forslaget til endring i andre ledd andre punktum om digital sekvensinformasjon for å sikre mer samsvar med artikkel 10, vil dette medføre en utvidelse fra offentlige samlinger til offentlig tilgjengelige databaser. Departementet er enig i at dette vil sikre bedre samsvar med bestemmelsen i artikkel 10 i Avtalen. Departementet er videre enig med Havforskningsinstituttet i at bruk av betegnelsen bioprospekteringsstokt bør unngås fordi det blir for snevert og kan virke forvirrende i forhold til beskrivelsen av virkeområdet i lovforslagets § 2-1 tredje ledd.

6.2 Krav om bruk til fredelige formål § 2-2

6.2.1 Forslaget i høringsnotatet

Forslaget i høringsnotatet var at marine genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon om marine genetiske ressurser i eller fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon utelukkende skal brukes til fredelige formål.

6.2.2 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene hadde merknader.

6.2.3 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet. Departementet anser det imidlertid ikke nødvendig med et forbehold om praktisk gjennomførbart.

6.3 Krav til melding av planlagte aktiviteter § 2-3

6.3.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet at bestemmelsen i § 2-3 skal fastsette krav til notifikasjon (melding) for innsamling av fysisk genmateriale og digital sekvensinformasjon som en del av gjennomføring av informasjonssystemet som Avtalen etablerer. Dette medfører at nærmere angitt informasjon skal meldes inn til mekanismen for informasjonsutveksling tidligst mulig, og senest seks måneder før uttak av marine genetiske ressurser i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

6.3.2 Høringsinstansenes syn

Handelskampanjen mener at det i bokstav h bør legges til «små øystater» etter utviklingsland. De mener at dette poenget i liten grad er fulgt opp i lovutkastets etterfølgende paragrafer.

6.3.3 Departementets vurdering

Departementet ser ikke tungtveiende grunner for å presisere at «små øystater» er utviklingsland etter som Avtalen benytter det generiske begrepet utviklingsland. Videre vil små øystater i de fleste tilfeller være utviklingsland, slik at det ikke gir merverdi å presisere at små øystater omfattes. Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet.

6.4 Krav til melding av vesentlig endring i informasjon § 2-4

6.4.1 Forslaget i høringsnotatet

Forslaget fra høringsnotatet var at dersom det skjer en vesentlig endring i informasjonen som er gitt til mekanismen for informasjonsutveksling forut for det planlagte uttaket, skal, om mulig, ajourførte opplysninger meldes inn til mekanismen for informasjonsutveksling innen rimelig tid og senest når uttaket begynner.

6.4.2 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene hadde merknader til forslaget.

6.4.3 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet.

6.5 Krav til melding etter uttaket § 2-5

6.5.1 Forslaget i høringsnotatet

Forslaget fra høringsnotatet var at etter uttak er gjort, skal et duplikat av de marine genetiske ressursene leveres vederlagsfritt til en offentlig samling så snart som mulig. Det samme gjelder digital sekvensinformasjon, dersom slik informasjon er generert. Den som står ansvarlig for uttaket, skal melde inn nærmere angitt informasjon til mekanismen for informasjonsutveksling sammen med den standardiserte BBNJ-batch-identifikatoren så snart den blir tilgjengelig, og senest innen ett år etter uttaket.

6.5.2 Høringsinstansenes syn

Miljødirektoratet påpeker at det kan tydeliggjøres at digital sekvensinformasjon skal leveres vederlagsfritt til en offentlig database.

6.5.3 Departementets vurdering

Departementet er enig i det kan tydeliggjøres at digital sekvensinformasjon skal leveres vederlagsfritt til en offentlig database og vil innarbeide dette i merknaden til lovforslaget.

6.6 Plikt til å registrere utnyttelse og kommersialisering § 2-6

6.6.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet at den som utnytter marine genetiske ressurser fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon skal registrere dette hos Miljødirektoratet. Registreringsplikten omfatter hvor resultatene av utnyttelsen, for eksempel publikasjoner, innvilgede patenter og utviklede produkter er å finne, hvor det originale genmaterialet eller prøven som er gjenstand for utnyttelse er oppbevart og informasjon som måtte være tilgjengelig etter markedsintroduksjon om salg av relevante produkter og annen relevant informasjon.

Det samme gjelder digital sekvensinformasjon sammen med standardisert BBNJ-batch-identifikator, dersom tilgjengelig og praktisk mulig og det ikke er forbundet med uforholdsmessige kostnader.

Det ble i høringsnotatet foreslått at Kongen kan gi forskrift om nærmere krav til opplysningene som skal foreligge, måter å registrere på og krav om ytterligere opplysninger.

6.6.2 Høringsinstansenes syn

Miljødirektoratet viser til at det er en naturlig samgang med oppfølging av forskrift om utnytting i Norge av genetisk materiale med opprinnelse i andre land. Den foreslåtte utvidelse av funksjonaliteten i eksisterende løsning i elektronisk søknadssenter vil være mulig gitt tilgjengelige ressurser.

Handelskampanjen savner at det stilles krav til varsel, samtykke og konsultasjoner med berørte parter etter Avtalens krav knyttet til urfolk, og særlig når prosessen berører små utviklingsøystater. Videre etterlyser Handelskampanjen en vurdering av aksept av patentering i lys av at Avtalen stadfester menneskehetens fellesarv som begrunnelse og formål.

6.6.3 Departementets vurdering

Når det gjelder Handelskampanjen syn om at det bør stilles krav til varsel, samtykke og konsultasjoner med berørte parter og særlig urfolk og små øystater, vil departementet påpeke at et slikt system ikke følger av Avtalen annet enn der det er tale om å bruke urfolk og lokalsamfunns tradisjonelle kunnskap. Her kreves det innhenting av informert forhåndssamtykke. Videre er det etter departementets syn slik at patentering og andre eneretter gjerne vil være en forutsetning for at det kan skapes verdier som kan deles videre i tråd med Avtalens formål, og bestemmelsene i loven må leses i lys av dette.

Departementet vil understreke at Avtalen ikke stadfester prinsippet om menneskehetens fellesarv. Som nevnt i punkt 2.3.2 var det i forhandlingsprosessen ulike oppfatninger av om marine genetiske ressurser burde anses som en del av menneskehetens fellesarv og reguleres tilsvarende som mineralressursene i Området, eller om ressursene er en del av havets friheter. Det ble derfor funnet pragmatiske løsninger i Avtalen uten å sette de underliggende prinsipielle spørsmålene på spissen. Departementet opprettholder forslaget til § 2-6.

6.7 Oppbevaring i offentlige samlinger og databaser § 2-7

6.7.1 Forslaget i høringsnotatet

Forslaget i høringsnotatet var at marine genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon om marine genetiske ressurser i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon som ligger i offentlige sam-

linger eller offentlig tilgjengelige databaser skal kunne identifiseres som hentet fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, i samsvar med gjengs internasjonal praksis og så langt det lar seg gjøre.

Videre ble det foreslått at marine genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon om marine genetiske ressurser i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, med tilhørende standardiserte BBNJ-batchidentifikatorer, leveres til oppbevaring i offentlige samlinger i Norge eller internasjonalt vedlikeholdte samlinger, eller lastes opp i offentlige internasjonale databaser senest tre år etter at utnyttelsen tar til, eller så snart de blir tilgjengelige. Det skal tas hensyn til gjengs internasjonal praksis.

Det ble i høringsnotatet også foreslått at enhver, herunder forskere og forskningsinstitusjoner fra utviklingsland, kan kreve tilgang til de genetiske ressursene eller den digitale sekvensinformasjonen, men at det kan stilles rimelige vilkår for utleveringen, samt opplisting av eksemplere på slike vilkår.

Det ble også foreslått at Kongen kan gi nærmere forskrift om utlevering fra offentlige samlinger og fra samlinger og databaser som er offentlig tilgjengelige.

6.7.2 Høringsinstansenes syn

Havforskningsinstituttet skriver i sitt hørings svar at Marbank vil kunne ivareta duplikate prøver fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, som er samlet inn av norske og internasjonale aktører. Marbank har etablerte rutiner for registrering av marine genetiske ressurser fra områder innenfor og utenfor nasjonal jurisdiksjon. Marbanks database håndterer all informasjon i tilknytning til de fysiske prøvene, herunder geografisk informasjon om funnsted, eventuelle innsamlingstillatelser, resultater av utnytting (publikasjoner og patenter) og lignende. Standardisert BBNJ-batchidentifikator og tilhørende informasjon kan linkes direkte inn i Marbanks database, og krav om identifisering av prøver hentet ut fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon lar seg gjennomføre slik som beskrevet i høringsnotatet.

Marbanks samling består i dag i hovedsak av prøver samlet inn innenfor norsk jurisdiksjon. Et fåtall prøver kommer fra Antarktis, og disse prøvene reguleres av Antarktistraktaten. Marbank har p.t. ikke marine genetiske ressurser fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon som reguleres av Avtalen.

Havforskningsinstituttet påpeker at Marbank genererer gensesekvenser i dag, i hovedsak for arts-

bestemmelse. Med innføring av ny teknologi for analyse av biodiversitet, ressurskartlegging osv. genereres stadig større mengder med gensekvenser fra havet, som avhengig av uttaksområde og nøyaktig fremtidig definisjon av digital sekvensinformasjon, som vil kunne falle innenfor virkeområdet i Avtalen. I tillegg genererer Marbank og øvrige forskningsgrupper i Havforskningsinstituttet fullgenomsekvenser som publiseres i offentlige databaser i de tilfeller der nye arter med mer publiseres. Havforskningsinstituttet framholder at det er brukere av Marbanks materiale som ved uttak fra samlingen har fokus på potensiell kommersiell utnyttning, og som også vil kunne generere gensekvenser som kan utnyttes. I tilknytning til uttak av marine genetiske ressurser fra Marbank, vil Marbank som offentlig samling henviser til nasjonale og internasjonale betingelser og forpliktelser i tilknytning til utnyttning av materialet. Endelig utforming av de multilaterale verktøyene som knyttes til Avtalen vil ventelig gi mer informasjon om format på prøver og kvalitets-sikring i forbindelse med overføring til offentlig samling.

6.7.3 Departementets vurdering

Departementet merker seg at Marbank p.t. ikke har marine genetiske ressurser fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon som reguleres av Avtalen i sin samling, men kun fra Antarktisk der uttak og utnyttning reguleres av Antarktistraktaten. Marbank vil imidlertid kunne gjennomføre systemet slik som foreslått i høringsnotatet. Som Havforskningsinstituttet påpeker, kan digital sekvensinformasjon genereres av ulike aktører også utenom offentlige samlinger, og informasjonen kan tilgjengeliggjøres i åpne databaser. Departementet har derfor endret lovteksten i §§ 2-1 og 2-7 for å fange opp dette.

6.8 Gjennomføring i norsk rett av partsmøtevedtak om fordeling av monetære fordeler § 2-8

6.8.1 Forslaget i høringsnotatet

Forslaget i høringsnotatet var at Kongen skal ha anledning til å gi forskrift som gjennomfører partsmøtets vedtak etter Avtalens artikkel 14 nr. 7 i norsk rett. Avtalebestemmelsen gir adgang til å fastsette bestemmelser om fordeling av monetære fordeler fra utnyttelsen av marine genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon om marine genetiske ressurser i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Det ble foreslått at forskriften kan omfatte milepælsbetalinger, betalinger eller bidrag knyttet til kommersialisering av produkter, herunder betaling av en prosentandel av inntekten fra salg av produkter, et lagdelt gebyr, betalt periodisk, basert på et diversifisert sett indikatorer som måler en parts aggregerte aktivitetsnivå eller andre former for fordelsdeling.

6.8.2 Høringsinstansenes syn

Handelskampanjen foreslår et nytt punkt e som viser til materiale fra før Avtalen trådte i kraft.

6.8.3 Departementets vurdering

Etter departementets vurdering bør lovens tilbakevirkende kraft begrenses til genetisk materiale og gensekvenser i offentlige samlinger og databaser som er offentlig tilgjengelige. Hvis ikke ville konsekvensene for private aktører kunne bli uklare. Videre finnes det ingen oversikt over slikt privat materiale fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon eller databaser som inneholder slik informasjon, noe som ville gjort en bestemmelse som den Havforskningsinstituttet foreslår vanskelig å praktisere. Departementet vil derfor ikke innta en slik bestemmelse og opprettholder derfor forslaget fra høringsnotatet.

7 Tiltak som områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder

7.1 Virkeområde § 3-1

7.1.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet at virkeområdet til kapittelet skal være områder hvor det er etablert områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder, og nødtiltak i norsk rett, i tråd med artiklene 22 og 24 i Avtalen. Det ble også foreslått at kapitlet skal gjelde for aktiviteter fra norske skip, fartøy, luftfartøy, farkoster, innretninger eller lignende.

7.1.2 Høringsinstansenes syn

Miljødirektoratet påpeker i sitt høringsinnspill at samgangen mellom konvensjonen og partsmøtet, og de organene de måtte opprette, og nasjonalstatene burde vært nærmere beskrevet når det gjelder forvaltning av utpekte verneområder og den enkelte stats håndheving og sanksjonering.

Havforskningsinstituttet viser til at lovteksten om områdebaserte forvaltningsverktøy i kapittel 3 ikke inkluderer bestemmelser om en rekke forhold inkludert i Avtalens Del III, som involvering i beslutninger, ansvar for håndheving, overvåking og vurdering av konsekvenser, eller offentlig tilgjengelige vurderinger, observasjoner og data, og at dette er viktige elementer som bør inn i lovteksten om de ikke dekkes av andre lover og forskrifter.

Naturvernforbundet mener at begrensningen til aktiviteter fra «norske» fartøy er for snever, og frykter at det kan bli en utvanning av ansvar og kontroll ved at aktivitet skjer fra flaggstater eller liknende. De peker på at Norge bør ha ansvar også knyttet til aktørene og i tilfeller der norsk finansiering er involvert.

WWF foreslår i sitt høringsinnspill å innta en bestemmelse som innebærer at myndighetene må ta stilling til om vernet bør utvides til områder innenfor nasjonal jurisdiksjon i alle tilfelle der

områdebasert forvaltning etter Avtalen legges inntil areal under norsk jurisdiksjon.

Rederiforbundet viser i sitt høringsinnspill til at formuleringene «for aktiviteter fra norske skip, fartøy» samt blant annet «innretninger eller lignende» og kapittel 3 om områdebasert forvaltningsverktøy, gir § 3-2 en vid forskriftshjemmel til å innføre forbud som kan gjelde «all aktivitet». Rederiforbundet oppfatter at kapittelet kun skal brukes til å gjennomføre vedtak truffet av partsmøtet, og anser dette derfor som akseptabelt.

7.1.3 Departementets vurdering

Avtalen regulerer plikter mellom statene som signerer denne. Når Avtalen ratifiseres og trer i kraft, vil Norge være forpliktet etter folkeretten å følge den opp. Det er opp til hver stat å sørge for at de forpliktelsene som må utføres av rettssubjekter under deres jurisdiksjon eller kontroll gjennomføres i nasjonal lovgivning. Denne loven har til hensikt å sikre at de bestemmelsene som vil få virkning for rettssubjekter under norsk jurisdiksjon gjennomføres i norsk rett i henhold til legalitetsprinsippet. For mellomstatlige forhold vil Norge være bundet av Avtalen i tråd med folkeretten, og det er ikke nødvendig å regulere slike forhold i loven.

Det er riktig at dette kapitlet kun er ment å gjennomføre vedtak truffet av partsmøtet. For eventuelle bevaringsprosesser innenfor norsk jurisdiksjon, vil dette følge de relevante lovene for slike bevaringstiltak.

Virkeområdebestemmelsen for dette kapitlet er ikke ment å snevre inn det personelle virkeområdet i § 1-2, og departementet anser det derfor som hensiktsmessig å endre formuleringen «aktiviteter fra Norske skip [...]» til «aktiviteter under norsk jurisdiksjon eller kontroll fra skip [...]». Vi viser i den forbindelse til merknaden til lovforslagets § 1-2.

7.2 Forskrift § 3-2

7.2.1 Forslaget i høringsnotatet

Avtalens Del III om tiltak som områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder, inneholder bestemmelser om hvordan slike tiltak kan etableres. Dette vil være mellomstatlige prosesser, og departementets vurdering var derfor at det ikke vil være nødvendig å gjennomføre disse bestemmelsene i norsk rett. Departementet viste imidlertid til at det kan være behov for lovhjemmel til å gjennomføre partsmøtets vedtak om etablering av slike tiltak i henhold til artikkel 22. Det samme gjelder gjennomføring av tiltak etter artikkel 24, hvor partsmøtet i visse tilfeller har kompetanse til å treffe nødtiltak på bakgrunn av naturfenomener og menneskeskapte naturkatastrofer. Siden slike vedtak kan innebære mulige begrensninger på aktivitet under norsk jurisdiksjon eller kontroll, er det nødvendig med en hjemmel for departementet til å kunne å begrense slik aktivitet i tråd med våre forpliktelser etter Avtalen.

Departementet foreslo derfor i høringsnotatet en forskriftshjemmel i § 3-2 for å kunne gjennom-

føre slike partsvedtak. Det ble samtidig presisert at dersom vedtaket kun retter seg mot utøving av fiske, skal gjennomføring skje etter reglene i havressurslova.

7.2.2 Høringsinstansenes syn

Havforskningsinstituttet peker i sitt høringsinnspill på at følgende tekst i lovforslagets § 3-2 «[f]orskriften kan omfatte forbud mot all aktivitet, forurensing tiltak og bruk» er uklar.

7.2.3 Departementets vurdering

Departementet viser til at hensikten med denne bestemmelsen er å ha den nødvendige hjemmelen til å gjennomføre partsmøtets vedtak om etablering av områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder. Dette betyr at det er behov for en vid adgang til å kunne regulere aktivitet som påvirker slike områder. Departementet er enig i at selve formuleringen som foreslått i høringsnotatet er noe uklar, og foreslår å presisere at forskriften kan omfatte forbud mot all aktivitet og forurensing, samt vilkår for tiltak og bruk.

8 Konsekvensutredninger

8.1 Overordnet om lovforslaget

8.1.1 Forslaget i høringsnotatet

Innledning

Avtalens del IV regulerer konsekvensutredning av planlagte aktiviteter som skal gjennomføres i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Avtalen legger også føringer for konsekvensutredning av planlagte aktiviteter som gjennomføres i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon, dersom aktivitetene kan få virkninger i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

For aktiviteter som gjennomføres i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, oppstiller Avtalen krav til utredningsprosessen og innholdet i konsekvensutredningen, samt til etterfølgende overvåking og oppfølging av aktiviteten og dens virkninger. Dersom virkningene er tilfredsstillende vurdert eller håndtert etter et annet internasjonalt regelverk, kan konsekvensutredning etter Avtalen unnlates. I høringsnotatet var forslaget at konsekvensutredning av aktiviteter i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon skal reguleres i lovforslagets kapittel 4.

For aktiviteter som gjennomføres i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon, skal det i henhold til Avtalen gjennomføres en konsekvensutredning dersom aktiviteten kan forårsake betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige endringer i det marine miljøet i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Kyststaten kan selv velge om Avtalens system eller egne nasjonale konsekvensutredningsregler skal følges i slike tilfeller. I høringsnotatet var forslaget at nasjonale konsekvensutredningsregler skal gjelde der slike finnes, og at eventuelle aktiviteter som ikke er omfattet av andre nasjonale konsekvensutredningsregler skal omfattes av lovforslaget kapittel 4.

Oversikt over lovforslaget

I høringsnotatet foreslo departementet at lovforslaget kapittel 4 skal oppstille et rammeverk for og krav til prosessen for konsekvensutredning.

For konsekvensutredning av aktiviteter som er omfattet av kapittelets virkeområde (artikkel 28 nr. 1 og 2, se lovforslaget § 4-1) og ikke er omfattet av unntaket fra plikten til å gjennomføre konsekvensutredninger (artikkel 29 nr. 4, se lovforslaget § 4-4) ble følgende prosessledd foreslått:

- det skal gjennomføres «screening», det vil si en vurdering av om aktiviteten krever konsekvensutredning (jf. artikkel 31 nr. 1 bokstav a, jf. artikkel 30, se lovforslaget § 4-3 første ledd og § 4-5)
- det skal gjennomføres «scoping», det vil si fastsettelse av konsekvensutredningens innhold (jf. artikkel 31 nr. 1 bokstav b, se lovforslaget § 4-6)
- det skal gjennomføres en konsekvensutredning (jf. artikkel 31 nr. 1 bokstav c, se lovforslaget § 4-3 andre ledd og § 4-7)
- det skal utarbeides og publiseres en konsekvensutredningsrapport (jf. artikkel 31 nr. 1 bokstav f, jf. artiklene 32 og 33, se lovforslaget § 4-8)
- det skal avgjøres om den planlagte aktiviteten kan gjennomføres (jf. artikkel 34, se lovforslaget § 4-9)
- aktiviteten og dens virkninger skal overvåkes og overvåkingen skal rapporteres (jf. artikkel 35 og 36, se lovforslaget § 4-10)
- overvåkingen skal følges opp med tiltak, dersom det avdekkes forhold som tilsier det (jf. artikkel 37, se lovforslaget § 4-11).

Tillatelse til en aktivitet

Departementet vurderte i høringsnotatet ulike måter å regulere tildeling av tillatelse til aktiviteter som er omfattet av Avtalen. Avtalen regulerer når og hvordan konsekvensutredninger av planlagte aktiviteter skal skje, men etablerer ikke et eget tillatelsessystem for slike aktiviteter. Avtalen legger imidlertid opp til at konsekvensutredninger skal være grunnlag for beslutningstaking, og at gjennomføring av aktiviteten forutsetter en form for myndighetsgodkjenning eller tillatelse.

Departementet vurderte i høringsnotatet ulike måter å ivareta forutsetningen om myndighets-

godkjenning på. En mulighet som ble skissert var å lage et nytt tillatelsessystem som vil gjelde for all aktivitet som er konsekvensutredningspliktig etter den nye loven. Fordelen med en slik løsning ble vurdert å være at det ville innebære at samme godkjenningsordning ville gjelde for alle aktiviteter som ble omfattet av loven. Samtidig ble det sett som en ulempe at løsningen ville kreve etablering av et nytt tillatelsessystem som måtte omfatte svært ulike aktiviteter. Det ble også vurdert som uklart hvor myndigheten til godkjenning burde plasseres og hvordan systemet burde bygges opp. Departementet vurderte løsningen som lite hensiktsmessig.

I høringsnotatet foreslo departementet isteden en løsning der godkjenning av aktiviteten ble regulert i relevant sektorregelverk, mens den nye loven kun skulle regulerer selve prosessen for konsekvensutredning og etterfølgende overvåking og oppfølging. Løsningen tilsvarende den som benyttes i forskrift om konsekvensutredninger.

I høringsnotatet pekte departementet på at en utfordring med å forutsette at aktiviteter skal godkjennes etter relevant sektorregelverk, er at virkeområdet til enkelte sektorregelverk ikke omfatter områder utenfor nasjonal jurisdiksjon og at det kan finnes eller oppstå nye aktiviteter som ikke er omfattet av et eksisterende sektorregelverk. Å justere virkeområdet til det aktuelle sektorregelverket, eller ved behov å innføre nytt regelverk ble pekt på som mulige løsninger på denne utfordringen.

Slik departementet vurderte det kan det være hensiktsmessig at virkeområdet til relevant sektorregelverk justeres, slik at tillatelse til aktiviteten kan gis etter etablerte systemer. Siden det foreløpig er uklart hvilke aktiviteter det vil bli aktuelt å gjennomføre i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, vurderte departementet at det ikke er hensiktsmessig å vurdere virkeområdeendringer i konkrete lover på det nåværende stadiet. Departementet la til grunn at virkeområdeendringer bør vurderes konkret for det enkelte regelverk, og vurderte det derfor ikke som aktuelt å innta en generell hjemmel i den nye loven som justerer virkeområdet til annet regelverk.

For å sikre at den forutsatte myndighetsgodkjenningen skal kunne gis også der en aktivitet ikke er omfattet av et sektorregelverk, foreslo departementet at Kongen skulle gis adgang til å gi bestemmelser i forskrift om tildeling av tillatelse til aktiviteter som er omfattet av kapitlet, inkludert å innføre krav om tillatelse. En slik hjemmel vil kunne fungere som en sikkerhetsventil og sikre myndighetene mulighet til å godkjenne akti-

viteter som faller utenfor det saklige eller geografiske virkeområdet til annet sektorregelverk. Kompetansen ble foreslått lagt til Kongen, slik at kompetansen der det er hensiktsmessig kunne delegeres til relevant myndighet.

Offentlig varsling og konsultasjon

Avtalens artikkel 32 nr. 1 fastsetter at statene skal sørge for at offentligheten varsles om en planlagt aktivitet innen rimelig tid, og at det i størst mulig grad gis muligheter for deltakelse for alle stater og interessenter i konsekvensutredningsprosessen. Med interessenter menes urfolk og lokalsamfunn med relevant tradisjonell kunnskap, relevante globale, regionale, subregionale og sektorielle organer, sivilsamfunnet, vitenskapsmiljøet og offentligheten, jf. Avtalens artikkel 32 nr. 3. Varsling og muligheter for deltakelse skal finne sted gjennom hele konsekvensutredningsprosessen.

Offentlig varsling og deltakelse skal være inkluderende og transparent, skje innen rimelig tid og være målrettet og proaktiv når små utviklingsøystater er involvert, jf. Avtalens artikkel 32 nr. 4, jf. artikkel 48. Av Avtalens artikkel 32 nr. 5 følger det at statene skal ta hensyn til materielle innspill, herunder særlig innspill vedrørende mulige virkninger på områder innenfor nasjonal jurisdiksjon. Staten skal offentliggjøre mottatte innspill og svar på disse eller beskrivelser av hvordan innspillene er håndtert.

Kravene til varsling og konsultasjon etter Avtalens artikkel 32 er nokså overordnede, og statene gis stor grad av frihet til å velge hvordan dette skal løses nasjonalt. Departementet ga derfor i høringsnotatet uttrykk for at det vil være mest hensiktsmessig at det vurderes konkret i den enkelte sak hvordan varsling og konsultasjoner bør skje, innenfor rammene artikkel 32 oppstiller. Dette bør vurderes ut fra sakens konkrete omstendigheter, herunder typen aktivitet og hvem som er interessenter. Departementet foreslo derfor ikke en egen bestemmelse om varsling og konsultasjon i loven. Departementet vurderte at kravene i Avtalens artikkel 32 ivaretas gjennom høringsforslagets §§ 4-5 og 4-8, og at det ut over det som dekkes av disse bestemmelsene bør være opp til ansvarlig myndighet å sørge for at varsling og konsultasjon skjer på egnet måte.

Departementet bemerket at det under Avtalen er ment utarbeidet standarder eller retningslinjer for blant annet prosessen for offentlig varsling og deltakelse og at disse forventes å bidra til klargjøring av kravene. Departementet ga også uttrykk for at de vil vurdere behovet for klar-

gjøring i nasjonal rett, gjennom for eksempel forskrift eller veileder.

8.1.2 Høringsinstansenes syn

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet viser i sitt høringsinnspill til at radioaktiv forurensning og avfall vil være aktuelle problemstillinger ved inngrep på havbunnen, og støtter gjennomføringsmetoden for konsekvensutredningen som foreslått.

Norsk senter for havrett påpeker at lovforslaget ikke oppstiller rettslige plikter knyttet til strategiske konsekvensutredninger. De peker på at staten etter Avtalens artikkel 39 nr. 1 har en plikt til å vurdere gjennomføringen av strategiske konsekvensutredninger både individuelt og gjennom samarbeid med andre medlemsland, og anbefaler at denne bestemmelsen gjennomføres i loven. Norsk senter for havrett etterlyser også en lovfesting av plikten til å fremme bruken av konsekvensutredninger og til å vedta og iverksette standarder og retningslinjer utviklet under Avtalen.

Havforskningsinstituttet har stilt spørsmål ved at man i lovforslaget ikke skiller mellom strategiske og prosjektspesifikke konsekvensutredninger, samt at det ikke er noen omtale av strategiske konsekvensutredninger. De trekker frem marin karbonfjerning som et eksempel på en aktivitet der det kan være naturlig med en strategisk konsekvensutredning, før man eventuelt åpner for prosjektspesifikke utredninger.

Havforskningsinstituttet tar også til orde for at det bør gjennomføres samlede konsekvensutredninger dersom et havområde skal brukes av flere næringer. De gir uttrykk for at dersom det eksempelvis blir interesse for flytende havvind koplet til produksjon og tanking av hydrogenbasert drivstoff for maritim transport, koplet sammen med tare dyrking for deponering i dyphavet som klimatilak, synes det mest hensiktsmessig å gjennomføre samlet konsekvensutredning for hele infrastrukturen heller enn parallelt etter flere lovverk. *Havforskningsinstituttet* etterlyser en avklaring av egnete juridiske virkemidler i lover og forskrifter for å sikre slik samlet konsekvensvurdering.

WWF anbefaler norske myndigheter å anlegge en vid forståelse av hvem som anses som berørte parter og stater, og å legge til grunn en praksis som bygger på bred involvering og informasjonsdeling. Også *NOAH* har pekt på viktigheten av at det gjennomføres konsultasjoner med alle interessenter.

Naturvernforbundet og *Handelskampanjen* gir uttrykk for at de savner et punkt om praktisk involvering, varsel, samtykke og konsultasjoner med berørte parter, samt omtale av Avtalens krav

knyttet til urfolk, utviklingsland og små utviklingsøystater. *Naturvernforbundet* gir også uttrykk for at de forventer at innsynsretten og høringsretten ikke vil praktiseres noe svakere enn etter norsk forvaltningslov, offentlighetslov, miljøinformasjonslov med mer, samt at norsk praksis om nødvendig blir styrket i tråd med konvensjonen.

8.1.3 Departementets vurdering

Som enkelte høringsinstanser har påpekt, har departementet kun foreslått å lovfeste regler om prosjektspesifikke konsekvensutredninger. Departementet har vurdert å fastsette egne bestemmelser for strategiske konsekvensutredninger for å gjennomføre Avtalen artikkel 39, men foreslår ikke dette nå. Som omtalt i punkt 1 i proposisjonen foreslår departementet hovedsakelig å lovfeste de bestemmelsene i Avtalen som det er nødvendig å forankre i norsk lov for å ivareta legalitetsprinsippet. Det vil si at det primært er de bestemmelser som påvirker rettsstillingen til private aktører som lovfestes. Plikten til å gjennomføre strategiske konsekvensutredninger hviler på staten. I tillegg er Avtalens regulering av strategiske konsekvensutredninger relativt begrenset, og det forutsettes i artikkel 39 nr. 4 at partsmøtet skal utarbeide retningslinjer for utførelsen av slike utredninger. Departementet vurderer på bakgrunn av dette at det ikke er hensiktsmessig å fastsette nærmere bestemmelser om strategiske konsekvensutredninger etter Avtalen nå.

Departementet støtter *Havforskningsinstituttet* i at det i noen tilfeller kan være ønskelig med samlede konsekvensutredninger for flere aktiviteter. Når det ikke er fastsatt særskilte regler for dette, er det fordi det ikke er nærmere regulert i Avtalen, og loven i første rekke tar sikte på å gjennomføre avtalebestemmelsene. Departementet vil imidlertid peke på at det ikke er noe i veien for at det gjennomføres felles utredninger for flere aktiviteter, så lenge konsekvensutredningen dekker det samlede utredningsbehovet. I et slikt tilfelle vil det være nødvendig med samordning mellom de ansvarlige myndighetene, og det vil være nødvendig med tilatelse for hver aktivitet. Når man har fått erfaring med konsekvensutredninger etter Avtalen, kan det være aktuelt å fastsette nærmere regler for samlede konsekvensutredninger.

Departementet støtter innspillene om at det må gjennomføres konsultasjoner med alle interessenter og at det i tråd med Avtalen bør praktiseres bred involvering og informasjonsdeling. Departementet foreslår likevel ikke å innta en egen bestemmelse om dette nå. Som nevnt foreslås det

primært å lovfeste pliktene som påhviler private aktører, og plikten til å sikre konsultasjoner i tråd med Avtalen påhviler ansvarlig myndighet. Departementet vil også peke på at det etter Avtalens artikkel 38 er ment utarbeidet standarder eller retningslinjer for blant annet prosessen for offentlig varsling og deltakelse etter Avtalens artikkel 32. Dette forventes å bidra til klargjøring av hvordan offentlig varsling og konsultasjon bør skje. Departementet vil, ettersom man får mer erfaring med konsekvensutredning etter Avtalen, vurdere behovet for klargjøring gjennom for eksempel forskrift eller veileder.

Departementet legger til grunn at innsyns- og høringsrett vil praktisere i tråd med norsk lov og kravene i Avtalen.

8.2 Virkeområde § 4-1

8.2.1 Forslaget i høringsnotatet

Innledning

I høringsnotatet foreslo departementet å fastsette en egen virkeområdebestemmelse for kapittel 4 i lovforslaget, siden det ble foreslått at kapittelet skulle gjelde både for aktiviteter som gjennomføres i områder *utenfor* nasjonal jurisdiksjon og for aktiviteter som gjennomføres i marine områder *innenfor* nasjonal jurisdiksjon.

Aktiviteter utenfor nasjonal jurisdiksjon

Etter Avtalens artikkel 28 nr. 1 har staten en plikt til å sikre at planlagte aktiviteter under statens jurisdiksjon eller kontroll som gjennomføres i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon behandles i tråd med kravene til konsekvensutredning i Avtalen. Denne plikten foreslo departementet i høringsnotatet å fastsette i § 4-1 første ledd.

Bakgrunnen for at man foreslo å regulere dette i en ny lov og ikke i eksisterende konsekvensutredningsregelverk var blant annet at en del av Avtalens regler skiller seg fra kravene i dagens konsekvensutredningsregelverk, slik at det både faktisk og lovteknisk ville være krevende å integrere Avtalens bestemmelser i gjeldende regelverk. Departementet pekte også på at mange aktiviteter i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon vil reguleres av annet internasjonalt regelverk og at en del aktiviteter ikke antas å nå opp til terskelen for konsekvensutredning. Siden relativt få aktiviteter ble forventet å være omfattet av regelverket, vurderte departementet det som lite hensiktsmessig å gjøre omfattende endringer for å tilpasse nasjonale

konsekvensutredningsregler til Avtalens system. Departementet vurderte også at en egen lov ville gi bedre oversikt for brukere av regelverket.

Aktiviteter innenfor nasjonal jurisdiksjon

Avtalens artikkel 28 nr. 2 stiller krav om at aktivitet som skjer i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon skal konsekvensutredes dersom aktiviteten kan forårsake betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige endringer i det marine miljøet i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Departementet la i høringsnotatet til grunn at bestemmelsen skal forstås slik at den gjelder aktivitet i områder innenfor kyststatens egen jurisdiksjon, og ikke omfatter aktivitet innenfor andre staters jurisdiksjon. Denne forståelsen er i samsvar med det som ble forutsatt under forhandlingene.

Etter Avtalen kan staten velge om konsekvensutredninger av aktiviteter som gjennomføres i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon skal følge Avtalens system eller nasjonale regler. I høringsnotatet foreslo departementet at aktiviteter som skjer i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon skal behandles etter nasjonalt konsekvensutredningsregelverk, der slikt regelverk finnes. Det ble ansett som en fordel at aktiviteter som er omfattet av gjeldende nasjonalt regelverk behandles etter slikt regelverket, også dersom aktiviteten kan få virkninger i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Departementet la i høringsnotatet til grunn at terskelen for å kreve konsekvensutredning etter gjeldende nasjonalt konsekvensutredningsregelverk gjennomgående vil tilsvare eller være lavere enn terskelen etter Avtalen, slik at Avtalens krav om konsekvensutredning vil overholdes dersom aktiviteten er omfattet av gjeldende nasjonale konsekvensutredningsregler.

Departementet la videre til grunn at gjeldende regelverk vil omfatte de fleste av aktivitetene Avtalen oppstiller en plikt til å konsekvensutrede. Departementet kunne imidlertid ikke utelukke at det finnes eller kan oppstå nye aktiviteter som vil være omfattet av Avtalen, men som faller utenfor det nasjonale konsekvensutredningsregelverket. Departementet foreslo derfor at slike aktiviteter skal omfattes av den nye loven, slik at det sikres at det finnes konsekvensutredningsregelverk for alle aktiviteter omfattet av Avtalen.

I høringsnotatet foreslo departementet at § 4-1 andre ledd skulle angi virkeområdet til kapittel 4 for aktiviteter som gjennomføres i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon, og at det her skulle fremkomme at kapittelet bare får anvend-

else for aktiviteter i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon dersom aktiviteten ikke er omfattet av andre konsekvensutredningsregler gitt i eller i medhold av norsk lov.

Aktiviteter som omfattes

I høringsnotatet ble det foreslått at kapittelet skulle gjelde for «planlagte aktiviteter» som er under «norsk jurisdiksjon eller kontroll». Det ble lagt til grunn at betegnelsen «aktiviteter» omfatter alle typer virksomhet og tiltak, men at kravet om at aktiviteten er «planlagt» innebærer at uplanlagte hendelser, ulykker og så videre faller utenfor regelverkets virkeområde. Aktiviteter under «norsk jurisdiksjon og kontroll» omfatter aktiviteter Norge har myndighet til å regulere, for eksempel på grunnlag av flaggstasjurisdiksjon, men også aktiviteter som nasjonalstaten de facto har kontroll over. En nærmere omtale av hva som ligger i «jurisdiksjon og kontroll» inngikk i høringsforslaget punkt 1.3.1.

8.2.2 Høringsinstansenes syn

Alle høringsinstansene som har uttalt seg, er positive til lovreguleringen av konsekvensutredning av aktiviteter som gjennomføres i eller har vesentlig virkning i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Havforskningsinstituttet gir i sitt høringsinnspill uttrykk for at det bør være like kriterier for utredning av aktiviteter i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon som for aktiviteter i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. *Havforskningsinstituttet* gir videre uttrykk for at det i høringsnotatet synes å ligge en antakelse om at lovens bestemmelser om konsekvensutredninger bare i liten grad vil komme til faktisk anvendelse i nær fremtid. *Havforskningsinstituttet* stiller spørsmål ved denne antakelsen og peker på at det er økende interesse for soldimming og karbonfjerningstiltak for reduksjon av klimaendringer.

Norges Fiskarlag uttrykker bekymring for at det kan bli overlapp mellom eksisterende strukturer som havressurslova og RFMO-reguleringer. De anbefaler derfor at man etablerer tydelige ansvarslinjer for å unngå dobbeltarbeid.

8.2.3 Departementets vurdering

Departementet støtter *Havforskningsinstituttet* i at det er ønskelig med konsekvente konsekvensutredningsregler. Departementet vil imidlertid påpeke at skillet mellom reguleringer innenfor og utenfor nasjonal jurisdiksjon bygger på systemet

etter havretten. Departementet vil også peke på at Avtalen kun omfatter aktiviteter i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon dersom aktiviteten kan forårsake betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige endringer i det marine miljøet utenfor nasjonal jurisdiksjon. Departementet finner at det er ønskelig at aktiviteter som gjennomføres i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon følger nasjonale regler der slike finnes, slik at aktiviteten reguleres likt uavhengig av om virkningen utenfor nasjonal jurisdiksjon overskrider terskelen i Avtalen eller ikke.

På bakgrunn av dette foreslår departementet å gå videre med løsningen som ble presentert i høringsnotatet. Det vil si at konsekvensutredning av planlagte aktiviteter i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon vil reguleres av den nye loven, mens konsekvensutredning av aktiviteter i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon skal følge nasjonale regler der slike finnes. Dersom en aktivitet innenfor nasjonal jurisdiksjon er over terskelen for konsekvensutredning etter Avtalen, men ikke omfattes av andre nasjonale konsekvensutredningsregler, vil den nye loven komme til anvendelse.

Departementet er enig med Norges Fiskarlag i at det er ønskelig å unngå overlappende strukturer. Departementet vil peke på at for virksomhet i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon vil kapittelet bare få anvendelse i tilfeller der virkningene utenfor nasjonal jurisdiksjon er over terskelen for konsekvensutredningsplikt og aktiviteten ikke er omfattet av andre nasjonale konsekvensutredningsregler. Når det gjelder aktivitet i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon er Avtalens og lovens system at utredning bare skal gjennomføres dersom aktiviteten ikke er tilfredsstillende utredet etter et annet internasjonalt regelverk.

Departementet foreslår å presisere i ordlyden til § 4-1 andre ledd at kapittelet bare får anvendelse for virksomhet i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon dersom aktiviteten kan forårsake betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige endringer i det marine miljøet. Terskelen foreslås tatt inn i virkeområdebestemmelsen for å tydeliggjøre i hvilke tilfeller kapittelet får anvendelse for virksomhet i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon.

For tilfeller der nasjonale regler følges, stiller Avtalens artikkel 28 nr. 2 enkelte prosessuelle krav. Behovet for å endre gjeldende regelverk for å sikre at disse kravene overholdes, vurderes i punkt 10.

Når det gjelder *Havforskningsinstituttets* merknad om at det i høringsnotatet antas at lovens bestemmelser om konsekvensutredning i liten

grad vil komme til anvendelse, så er det riktig at departementet antar at loven bare i få tilfeller vil få anvendelse for virksomhet i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon. Dette er fordi norske farvann i all hovedsak grenser til andre lands farvann, og kun unntaksvis områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Det antas også at de fleste aktiviteter innenfor nasjonal jurisdiksjon vil fanges opp av andre nasjonale regler, og da får ikke loven anvendelse. Når departementet likevel har valgt å inkludere aktiviteter i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon i loven er det nettopp fordi departementet holder muligheten åpen for at enkelte aktiviteter vil kunne falle utenfor andre nasjonale regler. Når det gjelder virksomhet i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, antas det at noe mer vil omfattes, men det antas ikke å være snakk om et stort antall saker per år. Dette er blant annet fordi Avtalen og loven ikke får anvendelse der andre internasjonale regelverk dekker kravet om konsekvensutredning, se Avtalen artikkel 29 nr. 4 og punkt 8.5.

8.3 Ansvarlig myndighet og tiltakshaver § 4-2

8.3.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet at ansvar og plikter dels skal legges på den som skal gjennomføre en aktivitet, og dels på myndigheten som avgjør om aktiviteten kan gjennomføres. Dette er etter inspirasjon fra reguleringen i for eksempel plan- og bygningsloven og tilhørende forskrift om konsekvensutredninger.

I høringsnotatet foreslo departementet at ansvarlig myndighet etter kapittel 4 i loven skal være den den myndigheten som i lov eller i medhold av lov er gitt myndighet til å tillate aktiviteten. Det vil si den myndigheten som etter sektorregelverket som regulerer den aktuelle aktiviteten har kompetanse til å tillate aktiviteten. Videre foreslo departementet at departementet skulle være ansvarlig myndighet for eventuelle aktiviteter som ikke er omfattet av noe annet sektorregelverk. Slik kan man sikre at det alltid finnes en ansvarlig myndighet.

Det ble også foreslått å innta en definisjon av tiltakshaver.

8.3.2 Høringsinstansenes syn

Naturvernforbundet og Handelskampanjen har gitt uttrykk for at Miljødirektoratet bør være ansvarlig myndighet for konsekvensutredningene etter loven.

8.3.3 Departementets vurdering

Departementet har vurdert innspillet om at Miljødirektoratet bør være ansvarlig for alle konsekvensutredninger etter loven. En fordel ved å legge kompetansen til ett organ, er at det vil gi større mulighet til å bygge opp et fagmiljø enn dersom ulike myndigheter skal være ansvarlig myndighet. Departementet vurderer også Miljødirektoratet med sin særlige miljøkompetanse kunne vært egnet til å ha en slik rolle.

På den andre siden vil loven omfatte en lang rekke ulike aktiviteter, som andre myndigheter har spesialisert kompetanse på. Departementet mener at det fremstår som mest hensiktsmessig at den myndigheten som skal behandle en søknad om tillatelse også er den myndigheten som er ansvarlig for konsekvensutredningen. Denne løsningen er også vanlig i nasjonale konsekvensutredningsregler. For å få en konsekvent tilnærming til konsekvensutredninger i norsk lovgivning, bør samme myndighet som tildeler tillatelse til aktiviteten være ansvarlig for konsekvensutredningen. Departementet foreslår derfor at den myndigheten som er ansvarlig for tildeling av tillatelse til aktiviteten også skal være ansvarlig myndighet for konsekvensutredningen.

For aktiviteter som ikke er omfattet av noe annet regelverk, vurderer departementet at det er mest hensiktsmessig at departementet er ansvarlig myndighet.

8.4 Terskel for vurdering av konsekvensutredningsplikt og krav om konsekvensutredning § 4-3

8.4.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet var forslaget at § 3-4 skulle fastsette terskelen for når det skal vurderes om en aktivitet krever konsekvensutredning og terskelen for når det skal gjennomføres en konsekvensutredning. Av første ledd fremkom det at det skulle foretas en vurdering av om det skulle gjennomføres en konsekvensutredning dersom en aktivitet kan ha mer enn en ubetydelig eller kortvarig virkning på det marine miljøet, eller dersom virkningene av aktiviteten ikke er kjent eller det mangler tilstrekkelig kunnskap om virkningene. Det nærmere innholdet i vurderingen av om det skal gjennomføres en konsekvensutredning ble foreslått regulert i § 4-5.

I andre og tredje ledd ble det foreslått å regulere når det skal gjennomføres en konsekvens-

utredning i henholdsvis områder innenfor og utenfor nasjonal jurisdiksjon. Etter begge ledd skulle det gjennomføres en konsekvensutredning dersom en aktivitet kunne forårsake betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige endringer i det marine miljøet. For virksomhet i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon var det fastsatt at denne virkningen måtte inntre i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, i tråd med Avtalen artikkel 28 nr. 2.

8.4.2 Høringsinstansenes syn

Miljødirektoratet er i sitt høringsinnspill kritiske til utformingen av bestemmelsen, og gir uttrykk for at forholdet mellom denne bestemmelsen og § 4-5 er uklart, samt at Avtalen ikke opererer med ulike terskler for konsekvensutredning av virksomhet i områder innenfor og utenfor nasjonal jurisdiksjon.

WWF har pekt på at innslagspunktet for krav om konsekvensutredning i den nye loven er formulert annerledes enn i plan- og bygningsloven. De peker på at forskjellige formuleringer fra lov til lov om temaer som er nærmest identiske er uheldige, og tar til orde for at departementet bør omtale i hvilken grad dette innebærer en realitetsforskjell.

Havforskningsinstituttet har i sitt høringsinnspill gitt uttrykk for at kriteriet «betydelig forurensning» er uklart, og kan tolkes dit hen at terskelen for gjennomføring av en konsekvensutredning er høy. De har også pekt på at det ikke fremkommer av bestemmelsen hvem som skal foreta vurderingen av om terskelen er overskredet.

Norsk senter for havrett gir uttrykk for at ordet «vurdering» som benyttes i § 4-3 første ledd ikke i tilstrekkelig grad fanger opp innholdet i begrepet «screening», som benyttes i Avtalen. De gir uttrykk for at Avtalen referer til en mer utførlig kunnskapsinnhenting enn begrepet «vurdere» peker mot.

8.4.3 Departementets vurdering

Departementet har på bakgrunn av høringsinnspillene justert bestemmelsen noe i den hensikt å gjøre bestemmelsen lettere tilgjengelig, men uten å endre det materielle innholdet i loven. Departementet foreslår at terskelen for når det skal vurderes om det skal fortas en konsekvensutredning skal fremkomme av første ledd, og at andre ledd skal angi terskelen for når det skal gjennomføres en konsekvensutredning.

I stedet for å regulere konsekvensutredning av virksomhet i områder utenfor og innenfor nasjo-

nal jurisdiksjon i ulike ledd, foreslår departementet en felles regulering, og at terskelen for når loven får anvendelse for virksomhet i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon skal fremkomme av virkeområdebestemmelsen i § 4-1. Det presiseres i tillegg i bestemmelsen at for planlagte aktiviteter innenfor nasjonal jurisdiksjon, vil terskelen kun være nådd dersom virkningene inntreffer i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, med henvisning til § 4-1 andre ledd.

Departementet opprettholder forslaget om at bestemmelsen bare skal angi terskelen for krav om vurdering av konsekvensutredningsplikt (screening) og krav om konsekvensutredning, og at innholdet i vurderingene samt hvem som er ansvarlig for å gjennomføre dem skal reguleres av andre bestemmelser. Mens § 4-3 oppstiller terskelen for når screening og konsekvensutredning skal foretas, inneholder § 4-5 de prosessuelle bestemmelsene for vurderingen av om aktiviteten krever konsekvensutredning.

Departementet foreslår at terskelen for konsekvensutredning skal formuleres likt som i Avtalen for å sikre en lojal gjennomføring av denne. Kravet om at en aktivitet må kunne forårsake «betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige endringer i det marine miljøet» innebærer at ikke enhver negativ virkning på miljøet vil utløse konsekvensutredningsplikt. Akkurat hvor terskelen ligger vil måtte klarlegges gjennom praksis. Ordlyden avviker noe fra den som benyttes i nasjonale konsekvensutredningsregler, men departementet legger til grunn at innslagspunktet må antas å tilsvare formuleringen «vesentlige virkninger for miljø og samfunn», som benyttes i plan- og bygningsloven § 14-1. Departementet kan ikke se at ordlyden «betydelig forurensning» indikerer en høyere terskel enn «vesentlige virkninger».

Departementet har merket seg innspillet fra *Norsk senter for havrett* om at uttrykket «vurdering» i § 4-3 ikke i tilstrekkelig grad fanger opp innholdet i begrepet screening. Departementet foreslår likevel å beholde den foreslåtte ordlyden, siden dette er terminologien som benyttes i nasjonale konsekvensutredningsregler. Departementet bemerker at bestemmelsen sammen med § 4-5 skal gjennomføre Avtalens artikkel 30 og artikkel 31 nr. 1 bokstav a, og at bestemmelsene i loven må tolkes og anvendes i lys av avtalebestemmelsene. Uttrykket «vurdere» må derfor her tolkes dit hen at det også omfatter krav til å innhente relevant informasjon og foreta nødvendige undersøkelser.

Til *Havforskningsinstituttets* innspill om at det ikke fremgår hvem som skal foreta vurderingen

av om terskelen er overskredet, viser departementet til at dette følger av lovens system, som også fremgår av § 4-5, som bestemmelsen henviser til. Det vil være tiltakshaver som foretar den initielle vurderingen av om terskelen er overskredet, men dette vil også den ansvarlige myndighet vurdere ved vurderingen av tillatelse eller godkjenning av aktiviteten. Departementet ser derfor ikke behov for å presisere dette nærmere i bestemmelsen.

8.5 Unntak fra krav om konsekvensutredning § 4-4

8.5.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet å regulere unntak fra krav om konsekvensutredning i § 4-4. Bestemmelsen skulle gjennomføre Avtalens artikkel 29 nr. 4, som oppstiller et praktisk viktig unntak fra plikten til å vurdere om det skal gjennomføres en konsekvensutredning og fra plikten til å gjennomføre en konsekvensutredning. Unntaket gjelder for aktiviteter som skjer i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, og innebærer at dersom aktiviteten er tilfredsstillende utredet etter annet internasjonalt regelverk, eller slikt regelverk er utformet med sikte på å holde virkningene av den aktuelle aktiviteten under terskelverdien for konsekvensutredning, kan utredning etter Avtalen unnlates. Fiskeri er et eksempel på en aktivitet som vil kunne være omfattet av unntaket, slik at konsekvensutredning etter den nye loven ikke vil være nødvendig.

8.5.2 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene hadde merknader til lovforslaget § 4-4 om unntak fra krav om konsekvensutredning.

8.5.3 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget til § 4-4 om unntak fra krav om konsekvensutredning fra høringsnotatet.

8.6 Vurdering av om aktiviteten krever konsekvensutredning § 4-5

8.6.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet at gjennomføringen av vurderingen av om en aktivitet skal konsekvensutredes, såkalt «screening», regu-

leres i § 4-5. Bestemmelsen skulle gjennomføre Avtalens artikler 30 og 31 nr. 1 bokstav b.

Begrepet «screening» har ikke en klar parallell i norsk fagterminologi, og departementet foreslo at «screening» i lovforslaget skulle omtales som «vurdering av om aktiviteten krever konsekvensutredning». Dette er i tråd med ordlyden i forskrift om konsekvensutredninger kapittel 3.

Departementet foreslo at tiltakshaver skal gjøre en foreløpig vurdering av om det kreves konsekvensutredning og at denne skal oversendes til ansvarlig myndighet, som fatter den endelige beslutningen av om det kreves konsekvensutredning. Forslaget fulgte den generelle ansvarfordelingen det legges opp til i loven, der plikter dels legges til tiltakshaver og dels til ansvarlig myndighet.

I andre og tredje ledd ble det foreslått å lovfeste krav til innholdet i vurderingene av om aktiviteten krever konsekvensutredning, og hvilke faktorer som i det minste skal inngå i vurderingen. Departementet foreslo videre å fastsette at ansvarlig myndighet skal offentliggjøre avgjørelsen av om det kreves konsekvensutredning i fjerde ledd.

Departementet fremhevet at en avgjørelse om at en aktivitet ikke krever konsekvensutredning, må være i samsvar med prosessen fastsatt i Avtalens artikkel 31 nr. 1 bokstav a. Her stilles det krav om at avgjørelsen, med vurdering, offentliggjøres gjennom mekanismen for informasjonsutveksling. Andre stater kan komme med innspill, og Vitenskapelig og teknisk organ kan komme med anbefalinger. Slike innspill og anbefalinger skal vurderes og offentliggjøres, herunder gjennom mekanismen for informasjonsutveksling. Departementet la til grunn at det vil være opp til ansvarlig myndighet å sørge for at dette blir gjort og at Avtalens krav ivaretas i den enkelte saken. Departementet anså det ikke som nødvendig å lovfeste ytterligere regler om denne prosessen, men ga uttrykk for at det kan bli aktuelt å fastsette nærmere regler om dette i forskrift eller veileder.

8.6.2 Høringsinstansenes syn

Miljødirektoratet gir uttrykk for at forholdet mellom denne bestemmelsen og § 4-3 er uklart, at det bør fremkomme først i bestemmelsen at det er ansvarlig myndighet som avgjør om et tiltak er konsekvensutredningspliktig og at det ikke er noen kobling mellom kriteriene til vurdering av konsekvensutredningsplikt og den vurderingen tiltakshaver skal gjøre. Direktoratet foreslår i tillegg at begrepet «lokalitetens karakteristikkk» i andre ledd bokstav d endres til «lokalitetens

egenskaper/særegenheter/karaktertrekk» eller lignende, som gir en riktigere gjengivelse av begrepet brukt i Avtalen («characteristics»).

8.6.3 Departementets vurdering

Departementet vurderer det som hensiktsmessig at terskelen for vurdering av konsekvensutredningsplikt og krav om konsekvensutredning fremkommer av § 4-3, mens innholdet i selve vurderingen reguleres i § 4-5, for at ikke bestemmelsen skal bli for lang. Det vurderes som hensiktsmessig å skille regelen om terskelen for når en vurdering skal gjennomføres fra reglene om hvordan vurderingen skal gjennomføres. Departementet har ikke funnet grunn til å endre oppbyggingen av bestemmelsen, og legger til grunn at det fremkommer at kravene til innholdet i vurderingen om konsekvensutredningsplikt som er angitt i andre og tredje ledd, vil gjelde både for tiltakshavers og ansvarlig myndighets vurdering. Når det gjelder innholdet i begrepet «screening» og hvorvidt den foreslåtte begrepsbruken «vurdere» i tilstrekkelig grad gjennomfører det, vises det til omtale i punkt 8.4.3 over.

Departementet har i tråd med Miljødirektoratets forslag endret ordlyden i § 4-3 andre ledd bokstav d til «egenskaper», siden dette vurderes å gi en riktigere gjengivelse av Avtalen.

8.7 Program for konsekvensutredningen § 4-6

8.7.1 Forslaget i høringsnotatet

Avtalens artikkel 31 nr. 1 bokstav b som regulerer såkalt «scoping», ble i høringsnotatet foreslått gjennomført i lovforslaget § 4-6. Med «scoping» menes avklaring og avgrensning av hvilke temaer som skal utredes og hvordan utredningene skal gjennomføres, herunder metode og detaljeringsnivå for utredningene. Begrepet «scoping» har ikke et tilsvarende begrep i norsk rett, og departementet foreslo at dette i lovforslagets kapittel 4 omtales som «fastsettelse av konsekvensutredningens innhold».

Departementet foreslo at ansvarlig myndighet, på bakgrunn av informasjon og forslag fra tiltakshaver, skulle avklare hva som skal inngå i konsekvensutredningen, herunder hvilke temaer som skal utredes og hvordan utredningene skal gjennomføres. Forslaget innebar en deling av plikter mellom tiltakshaver og ansvarlig myndighet, og var inspirert av systemet i forskrift om konsekvensutredninger. Departementet ga uttrykk for

at ansvarlig myndighet i den enkelte saken burde vurdere hva som var hensiktsmessig prosess.

I høringsnotatet ble det foreslått å lovfeste krav om at enkelte temaer skal identifiseres i «scoping». Dette gjaldt for det første sentrale miljøvirkninger og eventuelle tilknyttede virkninger som skal inngå i konsekvensutredningen, jf. Avtalens artikkel 30 nr. 1 bokstav b. I tillegg ble det foreslått å lovfeste at eventuelle alternativer til den planlagte aktiviteten som skal inngå i konsekvensutredningen skulle identifiseres for å bidra til gjennomføring av Avtalens artikkel 31 nr. 1 bokstav d.

Det ble foreslått å lovfeste at fastsettelsen av konsekvensutredningens innhold skulle skje ved bruk av beste tilgjengelige vitenskapelig metode og kunnskap og, hvis tilgjengelig, relevant tradisjonell kunnskap hos urfolk og lokalsamfunn. Bestemmelsen skulle gjennomføre Avtalens artikkel 31 nr. 1 bokstav b.

I fjerde ledd foreslo departementet å fastsette at ansvarlig myndighet skal sørge for nødvendig offentliggjøring og konsultasjoner med relevante stater og interessenter. Bestemmelsen var ment å bidra til gjennomføring av Avtalens artikkel 32 om offentlig varslings og konsultasjon, som stiller krav til hvordan dette skal gjøres i forbindelse med «scoping». Departementet ga uttrykk for at lovforslagets § 4-6 fjerde ledd må tolkes i lys av kravene i artikkel 32, og at det vil være opp til ansvarlig myndighet å sørge for at kravene i artikkel 32 ivaretas i forbindelse med fastsettelsen av konsekvensutredningens innhold etter lovforslagets § 4-6. Departementet ga også uttrykk for at det kan bli aktuelt å fastsette nærmere regler om dette i forskrift eller veileder.

8.7.2 Høringsinstansenes syn

Miljødirektoratet vurderer ordlyden «fastsettelse av konsekvensutredningens innhold» som uheldig, fordi den gjør at bestemmelsen kan oppfattes som snevrere enn den er, og foreslår å isteden bruke betegnelsen utredningsprogram. Miljødirektoratet stiller i tillegg spørsmål ved om den foreslåtte formuleringen i fjerde ledd om konsultasjon og offentliggjøring oppfylte kravene i Avtalen artikkel 32 nr. 1.

WWF gir i sitt høringsinnspill uttrykk for at det bør vurderes å kreve at signifikante indirekte virkninger skal utredes. I en juridisk betenkning *WWF* har innhentet fra Advokatfirmaet Wikborg Rein og lagt ved sitt høringsinnspill, pekes det på at indirekte virkninger ikke er adressert i Avtalens bestemmelser om konsekvensutred-

ninger, men at problemstillingen berøres i Avtalens artikkel 7 om «Alminnelige prinsipper og tilnærminger» bokstav l. Det foreslås at man kan innta et krav om å identifisere indirekte miljøvirkninger i § 4-6 andre ledd bokstav a, og vise til at EUs prosjektdirektiv krever at både direkte og indirekte effekter skal vurderes, dersom de er «significant». Det pekes på at indirekte effekter kan være vanskeligere å forutsi og kan påvirke økosystemer og miljøforhold på mer uventede måter. Et eksempel kan være plassering av en innretning (eksempelvis en flytende eller bunnfast forskningsinstallasjon som innhenter informasjon om økosystemer) som over tid forstyrrer migrasjonsruter for bestemte pattedyr og som derfor kan bidra til å endre balansen i økosystemet.

NOAH mener at lovforslaget bør inkludere et eksplisitt fokus på dyrevelferd, og at det bør tas inn spesifikke bestemmelser som sikrer ivaretagelse av dyrevelferd i alle aktiviteter som påvirker marine dyr. NOAH tar til orde for at loven bør inneholde krav om vurdering av dyrevelferd i konsekvensutredninger. Dette kan inkludere vurderinger av stress, skader og død som følge av fiske, havbruk, seismiske undersøkelser og annen menneskelig aktivitet.

Handelskampanjen tar i sitt høringsinnspill til orde for at kumulative belastninger av aktive fiskeresskap, for eksempel bunntrål, bør være med i konsekvensutredningene.

8.7.3 Departementets vurdering

Departementet er enig i Miljødirektoratets innspill om at begrepsbruken knyttet til «scoping» i § 4-6 kan være uklar, og foreslår å endre begrepsbruken slik at dette isteden omtales som program for konsekvensutredning. Dette er et begrep som i likhet med utredningsprogram benyttes i nasjonale konsekvensutredningsregler. Departementet foreslår å lovfeste at ansvarlig myndighet skal fastsette programmet for konsekvensutredningen, og at dette skal gjøres basert på informasjon og forslag fra tiltakshaver. Departementet ser videre at formuleringen i fjerde ledd ikke tydelig nok ga uttrykk for avtaleforpliktelsen knyttet til varslings og konsultasjoner og foreslår derfor å omformulere bestemmelsen, slik at det klart kommer frem at det skal tilrettelegges for medvirkning under utarbeidelsen av programmet for konsekvensutredningen.

Når det gjelder innholdet i krav til hva som skal vurderes i konsekvensutredningen, foreslår ikke departementet å fastsette ytterligere detaljering av kravene. Departementet legger til grunn

at dette bør vurderes konkret i det enkelte prosjekt opp mot kravene til utredning, og at mer detaljerte krav om utredning av virkninger for eksempelvis dyreliv eventuelt er mer nærliggende å regulere i forskrift eller veileder enn i loven. Når det gjelder Handelskampanjens innspill om at kumulative belastninger av fiskeresskap bør utredes, vil departementet peke på at Avtalen stiller krav om at samlede virkninger skal vurderes.

Når det gjelder utredning av indirekte virkninger, viser departementet til at ordlyden i bestemmelsen ikke utelukker at indirekte virkninger skal vurderes og viser også her til at samlede virkninger skal vurderes. Sentrale miljøvirkninger og eventuelle tilknyttede virkninger skal identifiseres. Dersom de indirekte virkningene er av et visst omfang, vil de måtte anses omfattet av kravet til konsekvensutredning. Departementet har i tillegg, som omtalt i punkt 5.1.3, foreslått å innta en bestemmelse som henviser til de generelle prinsipper fra Avtalen. Prinsippene i avtalen omfatter prinsippet om at skade og risiko ikke direkte eller indirekte skal overføres fra et område til et annet.

8.8 Gjennomføring av konsekvensutredningen § 4-7

8.8.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo å regulere gjennomføringen av konsekvensutredninger i § 4-7. Bestemmelsen fastsatte at utredningen skulle gjennomføres i henhold til fastsettelsen av konsekvensutredningens innhold etter § 4-6. Det ble i andre ledd foreslått å lovfeste at utredningen skulle omfatte en beskrivelse og vurdering av virkningene av den planlagte aktiviteten og at tiltak for å forebygge, begrense og håndtere mulige negative virkninger av den planlagte aktiviteten, inkludert alternativer til den planlagte aktiviteten, skulle identifiseres og vurderes med sikte på å unngå vesentlige negative virkninger. I tredje ledd foreslo departementet å fastsette at utredningen skulle gjennomføres ved bruk av beste tilgjengelige vitenskapelig metode og kunnskap og, hvis tilgjengelig, relevant tradisjonell kunnskap hos urfolk og lokalsamfunn.

8.8.2 Høringsinstansenes syn

Miljødirektoratet foreslår at første ledd suppleres med krav om at konsekvensutredningen også skal tilfredsstille kravene i denne loven. De peker videre på at det er betydelig overlapp mellom § 4-7

andre ledd og § 4-8, og foreslår å fjerne § 4-7 andre ledd.

Handelskampanjen gir i sitt høringsinnspill uttrykk for at konsekvensutredningen bør gjennomføres av en uavhengig aktør.

8.8.3 Departementets vurdering

Departementet har i tråd med Miljødirektoratets forslag inntatt et krav om at konsekvensutredningen tilfredsstillende kravene i loven i bestemmelsens første ledd.

Departementet slutter seg også til Miljødirektoratets vurdering av at det er betydelig overlapp mellom § 4-7 andre ledd og § 4-8, og foreslår derfor å slette § 4-7 andre ledd. For å sikre at Avtalens krav overholdes, foreslås det enkelte mindre endringer i § 4-8 for å ivareta innholdet som før fremkom i andre ledd.

Departementet vil ikke på nåværende tidspunkt innføre krav om at utredningen skal gjennomføres av en uavhengig aktør. Et slikt krav fremkommer ikke av Avtalen. Departementet vurderer det som mer nærliggende at et slikt krav vurderes når Avtalen har virket over noe tid og man har fått erfaring med gjennomføring av konsekvensutredninger etter den.

8.9 Konsekvensutredningsrapport § 4-8

8.9.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet å stille krav om at det utarbeides en konsekvensutredningsrapport i § 4-8. Bestemmelsen skulle gjennomføre Avtalens artikkel 31 nr. 1 bokstav f og artikkel 33. Første ledd i bestemmelsen slo fast at tiltakshaver skal utarbeide en konsekvensutredningsrapport, og stilte minstekrav til rapportens innhold. Minstekravene tilsvarte minstekravene oppstilt i Avtalens artikkel 31 nr. 1 bokstav f, men slik at ordlyden i lovbestemmelsen er tilpasset norsk språkbruk og fagterminologi.

I andre ledd ble det foreslått å fastsette at utkast til konsekvensutredningsrapport skal sendes til ansvarlig myndighet, og at ansvarlig myndighet skal sørge for nødvendig offentliggjøring og konsultasjoner med relevante stater og interessenter og at ansvarlig myndighet kan pålegge tiltakshaver å gjøre nødvendig oppdatering av konsekvensutredningsrapporten, herunder nødvendige tilleggsutredninger. Forslaget skulle gjennomføre Avtalens artikkel 33 nr. 3 til 5 og artikkel 32. Avtalens artikkel 33 nr. 3 til 5 stiller krav til offentlig-

liggjøring av konsekvensutredningsrapporter, herunder krav til offentliggjøring av utkast til konsekvensutredningsrapport gjennom mekanismen for informasjonsutveksling og hensyntagen til eventuelle kommentarer fra Vitenskapelig og teknisk organ. Avtalens artikkel 32, jf. artikkel 33 nr. 3, fastsetter at utkast til konsekvensutredningsrapport skal underlegges konsultasjonsprosessen regulert i Avtalens artikkel 32. I høringsnotatet ble det lagt til grunn at det vil være opp til ansvarlig myndighet å sørge for at kravene i artiklene 32 og 33 nr. 3 til 5 ivaretas i den enkelte saken. Dette omfatter å vurdere om det er behov for oppdateringer i konsekvensutredningsrapporten, herunder tilleggsutredninger, og ved behov å pålegge tiltakshaver å gjennomføre dette. Det ble i høringsnotatet lagt til grunn at det ikke er nødvendig å lovfeste prosess og krav til dette nærmere, men at det kan bli aktuelt å fastsette nærmere regler i forskrift eller veileder.

8.9.2 Høringsinstansenes syn

NOAH gir i sitt høringsinnspill uttrykk for at det er viktig å sikre konsultasjon med alle interesserte parter om konsekvensutredningsrapporten. De peker på at Avtalens artikkel 32 presiserer hvilke interessenter som minimum bør være inkludert og at dette omfatter «Indigenous Peoples and local communities with relevant traditional knowledge, relevant global, regional, subregional and sectoral bodies, civil society, the scientific community and the public», og gir uttrykk for at dette bør tas med i lovforslaget § 4-8.

Som nevnt i punkt 8.8, peker *Miljødirektoratet* på at det er noe overlapp mellom forslaget til § 4-7 og § 4-8. Direktoratet stiller også spørsmål ved om miljøforvaltningsplaner bør omtales i § 4-8 bokstav i.

8.9.3 Departementets vurdering

Departementet har, som redegjort for under punkt 8.8.3, foreslått å fjerne det som i høringsnotatet var § 4-7 andre ledd. For å sikre ivaretagelse av Avtalen artikkel 31 nr. 1 bokstav d, har departementet derfor foreslått å justere ordlyden i § 4-8 første ledd bokstav e slik at det fremkommer av denne bestemmelsen at mulige tiltak for å forebygge begrense og håndtere negative virkninger av den planlagte aktiviteten skal vurderes, og at tiltakene skal ta sikte på å unngå vesentlige negative virkninger.

Departementet har i tråd med innspillet fra Miljødirektoratet tatt inn omtale av planer for

ivaretagelse av miljø i bestemmelsens første ledd bokstav i. Departementet foreslår å ikke bruke betegnelsen miljøforvaltningsplaner, men isteden «planer for ivaretagelse av miljø» fordi departementet forstår Avtalen artikkel 33 dithen at den også kan omfatte andre miljøplaner enn forvaltningsplaner.

Departementet har i tillegg, av pedagogiske grunner, foreslått enkelte språklige oppdateringer i bestemmelsen, samt å justere rekkefølgen på kravene til rapporten og å dele andre ledd i to. Ingen av disse endringene vurderes å ha materielle konsekvenser.

Departementet støtter NOAH i at det er viktig at det gjennomføres konsultasjoner med alle interesserte parter om konsekvensutredningsrapporten. Departementet foreslår likevel ikke å lovfeste angivelsen av interessenter, men foreslår isteden at dette tas inn i merknadsteksten til bestemmelsen. Som nevnt i punkt 1 ovenfor foreslås det primært å lovfeste pliktene som påhviler private aktører. Plikten til å sikre konsultasjoner i tråd med Avtalen påhviler ansvarlig myndighet.

8.10 Sluttbehandling § 4-9

8.10.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet å gjennomføre Avtalens artikkel 34 om beslutningen av om en aktivitet skal tillates i lovens § 4-9. Bestemmelsen legger føringer for vurderingen av om aktiviteten skal tillates etter relevant sektorregelverk. Departementet foreslo å fastsette at ansvarlig myndighet ved vurderingen av om den planlagte aktiviteten skulle tillates, skulle ta tilbørlig hensyn til konsekvensutredningen, samt å fastsette at ansvarlig myndighet bare kunne tillate en aktivitet dersom alle rimelige foranstaltninger er tatt for å sikre at aktiviteten kan gjennomføres på en måte som forebygger vesentlige skadevirkninger på det marine miljøet. Eventuelle avbøtende tiltak og oppfølgingskrav som var en forutsetning for å tillate aktiviteten, skulle angis i beslutningsdokumentene.

8.10.2 Høringsinstansenes syn

Handelskampanjen, Miljødirektoratet og Naturvernforbundet gir uttrykk for tvil om hvorvidt den foreslåtte ordlyden i § 4-9, om at ansvarlig myndighet skal ta «tilbørlig hensyn» til konsekvensutredningen, i tilstrekkelig grad reflekterer Avtalens formulering om at ansvarlig myndighet skal «take full account of» konsekvensutredningen.

NOAH gir uttrykk for at ordlyden i § 4-9 andre ledd er for tvetydig, og ikke gir et tilstrekkelig tydelig grunnlag for å avslå søknader. De peker på at hva som ligger i «rimelige foranstaltninger» og «forenelig med forebygging» kommer an på den konkrete vurderingen ut ifra de konkrete omstendighetene, og at det må være rom for å avslå søknaden selv med tiltak som er «rimelige» og «forenelig med forebygging» dersom det er mangel på kunnskap rundt de faktiske forholdene, eller tvil om hvorvidt de foreslåtte tiltakene er tilstrekkelige. *NOAH* mener at reguleringen fremstår som utilstrekkelig, og at det er viktig at det listes opp uttømmende når ansvarlig myndighet skal nekte en tillatelse til aktiviteter enten i lovforslaget eller i sektorlovgivningen. I denne sammenheng peker også *NOAH* på at prinsippet om integrert havforvaltning og kravet om at den samlede belastningen, både på enkelte arter og på økosystemet som helhet, skal vurderes og vektlegges, bør nevnes uttrykkelig som i lovforslaget.

8.10.3 Departementets vurdering

Departementet støtter innspillene om at den foreslåtte ordlyden i § 4-9 om sluttbehandling, der det sto at ansvarlig myndighet skulle ta «tilbørlig hensyn til» konsekvensutredningen, ikke i sterk nok grad reflekterer Avtalens ordlyd. Departementet foreslår derfor isteden å bruke formuleringen fra Avtalen, som er at «ansvarlig myndighet fullt ut skal ta hensyn til konsekvensutredningen».

NOAH har tatt til orde for at § 4-9 bør gi en klarere hjemmel for å avslå søknader. Departementet vil ikke foreslå en slik endring. Den foreslåtte bestemmelsen i § 4-9 andre ledd gjennomfører Avtalens 34 nr. 2 direkte, og departementet vurderer at det har selvstendig verdi at bestemmelsen tilsvarer den i Avtalen. Videre vil departementet peke på at kravet om at ansvarlig myndighet bare kan tillate en aktivitet dersom alle rimelige foranstaltninger er tatt for å sikre at aktiviteten kan gjennomføres på en måte som forebygger vesentlige skadevirkninger på det marine miljøet er et minstevilkår for å tillate aktiviteten. Det er ikke slik at man har rettskrav på tillatelse dersom dette kriteriet er oppfylt. Departementet bemerker i tillegg at det er den enkelte lov som regulerer tildeling av tillatelsene, og departementet vurderer derfor at vilkår for å gi tillatelse fortrinnsvis bør fremkomme av denne lovgivningen. Departementet viser videre til at den samlede virkningen av aktiviteten skal vurderes i tråd med Avtalen, og at dette omfatter den samlede belastningen for arter og økosystemet som helhet.

8.11 Overvåking og rapportering § 4-10

8.11.1 Forslaget i høringsnotatet

Avtalens artikler 35 og 36, som henholdsvis regulerer plikten til å overvåke virkningene av tillatte aktiviteter og plikten til å rapportere om overvåkningsfunnene, ble i høringsnotatet foreslått gjennomført i lovforslagets § 4-10. Plikten til å gjennomføre og rapportere om overvåkingen ble foreslått lagt på tiltakshaver, og det ble trukket frem som nærliggende at det i selve tillatelsen angis hvor hyppig slik rapportering skal skje, og eventuelt nærmere kriterier for rapporteringen. I høringsnotatet ble det pekt på at det følger av Avtalen artikkel 36 nr. 2 at ansvarlig myndighet skal sikre at rapporten offentliggjøres, blant annet gjennom mekanismen for informasjonsutveksling, og at Vitenskapelig og teknisk organ har adgang til å vurdere og evaluere rapportene. Departementet foreslo at tiltakshaver skal ha plikt til å melde fra til ansvarlig myndighet dersom det avdekkes vesentlige negative virkninger, for å legge til rette for at ansvarlig myndighet skal kunne ivareta sine forpliktelser etter § 4-11.

8.11.2 Høringsinstansenes syn

Miljødirektoratet foreslår i sitt høringsinnspill at det skal fastsettes i bestemmelsen at overvåkingen skal omfatte «environmental and any associated impacts, such as economic, social, cultural and human health impacts» i tråd med Avtalens artikkel 35.

Havforskningsinstituttet tar i sitt høringsinnspill til orde for å styrke fokus på samlede virkninger og tversektorielle aspekter i lovforslaget. Et virkemiddel de foreslår for å oppnå dette, er å inkludere konsekvenser av planlagte aktiviteter for marint miljø også som bidrag til samlede virkninger ved overvåking av virkninger av planlagte aktiviteter. I tillegg foreslår de at konsekvenser for andre næringer eller aktiviteter bør omfattes.

8.11.3 Departementets vurdering

Departementet har, slik Miljødirektoratet foreslår, foreslått å fastsette i § 4-10 første ledd at overvåkingen skal omfatte miljøvirkninger og eventuelle tilknyttede virkninger, slik som økonomiske, sosiale og kulturelle virkninger og virkninger for menneskers helse. Departementet vurderer at det er pedagogisk at dette fremkommer av selve bestemmelsen.

Departementet er enig med Havforskningsinstituttet i at det ofte vil være ønskelig at samlede virkninger og virkninger for andre næringer vurderes. Departementet legger også til grunn at formuleringen «miljøvirkninger og eventuelle tilknyttede virkninger» kan omfatte både samlede virkninger og virkninger for andre næringer. Departementet foreslår imidlertid ikke å fastsette et selvstendig krav om overvåking av samlede virkninger og virkninger for andre næringer, siden departementet vurderer det som nærliggende at det vurderes konkret i den enkelte tillatelse hvilke virkninger som skal utredes. Departementet legger også til grunn at dette er spørsmål det kan være aktuelt å regulere i standarder eller retningslinjer etter Avtalen artikkel 38.

Departementet foreslår å fjerne henvisningen til «områder utenfor nasjonal jurisdiksjon» i første ledd, siden bestemmelsen også skal omfatte aktiviteter i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon som er omfattet av kapitlet etter § 4-1 andre ledd.

8.12 Oppfølging av aktiviteten og dens virkninger § 4-11

8.12.1 Forslaget i høringsnotatet

Avtalens artikkel 37, som regulerer oppfølging av tillatte aktiviteter, ble i høringsnotatet foreslått gjennomført i lovforslaget § 4-11. Bestemmelsen angir forpliktelsene til ansvarlig myndighet i tilfeller der det avdekkes at en aktivitet har vesentlige negative virkninger som enten ikke var forutsett i konsekvensutredningen, eller som har oppstått som følge av brudd på noen av vilkårene stilt i tillatelsen.

Forslaget i høringsnotatet var for det første at ansvarlig myndighet skulle ha en plikt til å revurdere beslutningen om å tillate aktiviteten, altså en plikt til å vurdere omgjøring av tillatelsen. Omgjøring kan bestå i et fullstendig tilbakekall av tillatelsen, eller en endring av tillatelsens innhold, for eksempel endring av vilkår. Departementet foreslo at bestemmelsen bare skulle oppstille en plikt til å vurdere omgjøring, og ikke skulle utgjøre en selvstendig omgjøringshjemmel. Hjemmel for omgjøring av vedtaket måtte dermed følge av et annet rettsgrunnlag, typisk det regelverket en eventuell tillatelse er tildelt etter, av tillatelsen selv, av forvaltningsloven § 35 eller den alminnelige ulovfestede omgjøringsadgangen.

For det andre foreslo departementet at ansvarlig myndighet skulle sørge for nødvendig varsling av berørte stater og offentligheten. Bestemmelsen

skal bidra til overholdelse av varslingsplikten i Avtalen artikkel 37 nr. 2.

For det tredje foreslo departementet at ansvarlig myndighet skulle ha plikt til å sørge for at nødvendige tiltak for å forebygge, begrense eller på annen måte håndtere de negative virkningene av aktiviteten iverksettes. Forslaget gikk ut på ansvarlig myndighet enten selv kunne iverksette tiltak, eller at tiltakshaver kunne pålegges å foregå eller iverksette tiltak. Det ble lagt til grunn at ansvarlig myndighet burde vurdere å pålegge stans av aktiviteten i tilfeller der det fremsto som hensiktsmessig. Departementet la til grunn at bestemmelsen ga en selvstendig hjemmel for å gi pålegg om å iverksette tiltak eller stans, men at slik hjemmel også kan følge av annen lovgivning, vedtaket selv og lovforslagets § 5-1. Departementet la til grunn at pålegg etter bestemmelsen vil anses som enkeltvedtak som kan påklages, jf. også lovforslaget § 4-12 andre punktum.

Til sist foreslo departementet at myndighetene skulle ha plikt til å sikre at tiltak iverksatt etter bokstav c evalueres innen rimelig tid.

Det ble videre foreslått å fastsette at ansvarlig myndighet skulle sørge for at stater og interessenter holdes informert gjennom oppfølgingsprosessen, samt at Ansvarlig myndighet skulle sørge for offentliggjøring av relevante dokumenter. Det ble lagt til grunn at dette som et minimum omfatter rapporter om gjennomgang av virkningene av den tillatte aktiviteten og eventuelle beslutningsdokumenter, inkludert begrunnelse for eventuell endring av avgjørelsen om å tillate aktiviteten.

8.12.2 Høringsinstansenes syn

Handelskampanjen og *Naturvernforbundet* har etterlyst regulering av hvorvidt en konsesjonstillatelse kan oppheves ved alvorlige brudd på betingelsene i tillatelsen.

8.12.3 Departementets vurdering

Departementet har vurdert om det bør inntas en egen omgjøringsbestemmelse som gir adgang til å endre eller oppheve en tillatelse loven, men har kommet til at dette ikke er hensiktsmessig. Departementet vurderer at endring eller oppheving av et vedtak fortrinnsvis bør reguleres av regelverket som regulerer tildeling av tillatelsen. Departementet opprettholder derfor forslaget om at § 4-11 første ledd bokstav a bare skal inneholde en plikt til å vurdere omgjøring og ikke skal være en selvstendig omgjøringshjemmel. Departementet vil peke på at omgjøring kan reguleres i selve ved-

taket. I tillegg har ansvarlig myndighet adgang til å pålegge stans både etter § 4-11 bokstav c og til å pålegge retting og avbøtende tiltak etter § 5-1.

8.13 Beslutninger etter loven skal ikke anses som enkeltvedtak § 4-12

8.13.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsforslaget § 4-12 foreslo departementet at ansvarlig myndighets beslutninger etter lovforslagets kapittel 4 ikke skulle være å anse som enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Med beslutninger etter kapittel 4 mentes beslutninger som er hjemlet i kapitlet, herunder beslutninger om hvorvidt det kreves konsekvensutredning og fastsettelsen av konsekvensutredningens innhold. Virkningen av at en beslutning ikke anses som et enkeltvedtak er at saksbehandlingsreglene for enkeltvedtak etter forvaltningsloven ikke får direkte anvendelse, og at det derfor ikke er klageadgang på beslutningene. Isteden vil saksbehandlingsreglene i den nye loven gjelde. Tilsvarende reguleringer finnes i dag i forskrift om konsekvensutredninger § 3 andre ledd.

Det ble i høringsnotatet presisert at bestemmelsen ikke omfatter beslutninger som er hjemlet i annet regelverk, slik som selve beslutningen om å tillate aktiviteten eller eventuelle avgjørelser om omgjøring av tillatelsen. For disse beslutningene vil det altså fortsatt være klageadgang.

I høringsforslaget § 4-12 andre punktum ble det foreslått å fastsette at beslutninger i medhold av § 4-11 første ledd bokstav c om tiltak for å forebygge, begrense eller på annen måte håndtere de negative virkningene av aktiviteten ikke skulle omfattes av første punktum. Det vil si at beslutninger fattet i medhold av § 4-11 første ledd bokstav c skulle anses som enkeltvedtak, dersom kriteriene for at en beslutning anses som et enkeltvedtak i forvaltningsloven var oppfylt.

8.13.2 Høringsinstansenes syn

WWF og *NOAH* har tatt til orde for at beslutninger etter lovens kapittel 4 bør anses som enkeltvedtak. De argumentere for at miljøorganisasjoner bør ha klageadgang på myndighetenes beslutninger angående konsekvensutredninger, herunder beslutninger om konsekvensutredninger skal gjennomføres og beslutninger om hva som skal være innholdet i konsekvensutredningen. De peker på at det er tidlig i en prosess det er enklest å legge et godt løp for utredninger, og at myndighetene sent i en prosess kanskje vil ha en høyere

terskel for å avslå en søknad som følge av mangler ved den forutgående saksbehandlingen. Ved å sikre klageadgang reduseres også risikoen for at det endelige vedtaket om tillatelse blir gjenstand for et søksmål i domstolen. Det blir også pekt på at det ikke nødvendigvis vil være så mange saker som omfattes av loven, og at hensynet til effektiv saksbehandlingen bør tillegges mindre vekt. Prosjektene vil også finne sted utenfor nasjonal jurisdiksjon, det vil si i et område hvor det er grunn til å anta at det er store mangler i kunnskapsgrunnlaget. Dette taler for en skrittvis prosess der det gis anledning til å komme med innsigelser og dermed grundigere vurderinger fra myndighetenes side underveis i prosessen.

NOAH foreslår at det i § 4-9 fastsettes at beslutningen om å tillate aktiviteten er et enkeltvedtak, og at forvaltningslovens saksbehandlingsregler får anvendelse.

NOAH stiller i tillegg spørsmål ved at tiltakshaver gis adgang til å påklage pålegg gitt etter § 4-11 første ledd bokstav c, når det ikke ellers er klageadgang på beslutninger etter kapittelet. Det uttrykkes bekymring for at klageadgang kan begrense myndighetenes handlekraft betydelig i så alvorlige situasjoner, herunder ved brudd på vilkår for aktiviteten. NOAH peker på at dersom man opprettholder en slik klagemulighet, er det viktig at nødvendige tiltak for å forebygge, begrense eller håndtere de vesentlige negative virkningene iverksettes, at aktiviteten stanses mens klagen behandles, og at aktører som representerer den offentlige interessen av bevaring av havmiljø må likebehandles og gis klageadgang i § 4-12.

8.13.3 Departementets vurdering

Departementet ser at hensynet både til tiltakshavere og miljøinteresser kan tilsi at det bør være klageadgang blant annet på beslutningen om hvorvidt det kreves konsekvensutredning, innholdet i programmet for konsekvensutredningen og eventuelle krav om tilleggsutredning. Departementet vil likevel ikke foreslå at disse beslutningene skal anses som enkeltvedtak med tilhørende klageadgang. Beslutningene om konsekvensutredning er prosessledende, og departementet vurderer at hensynet til de berørte interessene langt på vei kan ivaretas gjennom adgangen til å klage over selve vedtaket om å tillate aktiviteten og gjennom adgang til medvirkning. Dette sikrer en effektiv saksbehandling og at reglene prosessuelt er så like nasjonale konsekvensutredningsregler som mulig.

Departementet vurderer i likhet med WWF og NOAH at tidlig medvirkning er viktig for å tilrettelegge for en god prosess og gode konsekvensutredninger. Departementet mener imidlertid at dette kan oppnås på andre måter enn ved klageadgang. Avtalen og loven legger opp til muligheter for medvirkning på flere stadier i prosessen, herunder ved utarbeidelsen av programmet for konsekvensutredningen. Gjennom å komme med innspill blant annet til utforming av programmet for konsekvensutredningen, vil man kunne legge til rette for at prosjektet fra et tidlig stadium kommer inn i et gunstig spor der nødvendige utredninger blir foretatt.

Departementet vurderer det ikke som hensiktsmessig å fastslå i § 4-9 at beslutningen om å tillate en aktivitet anses som et enkeltvedtak. Dette vil reguleres av den loven som regulerer tillatelse til aktiviteten, og det fremstår som lovteknisk lite heldig å regulere dette i loven her. Beslutninger om eventuelle tildelinger av tillatelse til aktiviteter i medhold av forskrift etter § 4-14 vil anses som enkeltvedtak. Departementet vil presisere dette i § 4-12. Departementet vil også i merknadsteksten til § 4-12 fremheve at bestemmelsen ikke gjelder for beslutninger etter annet regelverk.

Når det gjelder beslutninger etter § 4-11 første ledd bokstav c, mener departementet at disse bør anses som enkeltvedtak. Bestemmelsen gir en vid hjemmel for å pålegge private parter byrder. Departementet legger til grunn at alle med rettslig klageinteresse vil kunne klage over slike vedtak. Dette vil i mange tilfelle omfatte miljøorganisasjoner. Departementet støtter NOAH i at klagebehandling ikke må være til hinder for at viktige tiltak iverksettes, men vurderer at dette kan løses både ved rask klagebehandling i akutte situasjoner og ved at klager ikke gis oppsettende virkning.

8.14 Kostnader og nødvendig medvirkning fra tiltakshaver § 4-13

8.14.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo at det inntas en bestemmelse i lovforslaget knyttet til kostnader og nødvendighet medvirkning fra tiltakshaver. Forslaget hadde ikke sin bakgrunn i Avtalen, men i betraktninger om at den som ønsker å gjennomføre en aktivitet som krever konsekvensutredning bør dekke kostnadene ved dette og bør kunne pålegges å medvirke til prosessen for konsekvensutredning.

8.14.2 Høringsinstansenes syn

Departementet har ikke mottatt innspill knyttet til dette forslaget.

8.14.3 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet.

8.15 Forskriftshjemmel § 4-14

8.15.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet at det skulle fastsettes en forskriftshjemmel som ga Kongen adgang til å gi utfyllende bestemmelser om når konsekvensutredninger skal gjennomføres og om innholdet i og prosessen for konsekvensutredninger som gjennomføres etter kapittel 4 i den nye loven.

Departementet vurderte at det er behov for en hjemmel for å kunne fastsette utfyllende bestemmelser i forskrift. Det ble vist til at Avtalen ble inngått i juni 2023, og at det dermed dreier seg om en relativt ny avtale der det ikke foreligger noe praksis ennå, og at det etter Avtalen er en forutsetning at det skal utvikles standarder og retningslinjer for flere av bestemmelsene i Avtalens del IV, se Avtalens artikkel 38. Det ble også vist til at enkelte av bestemmelsene i Avtalen er nokså detaljerte, og at det i tråd med norsk lovgivningsteknikk vil passe bedre med slik regulering i forskrift enn i

lov. Kompetansen ble foreslått lagt til Kongen, fordi det ble vurdert som hensiktsmessig at kompetansen kan delegeres.

Departementet foreslo også å fastsette at Kongen kan gi forskrift om tildeling av tillatelse til aktiviteter som skal konsekvensutredes etter den nye loven, herunder å innføre krav om tillatelse, fastsette hvilken myndighet som kan gi slik tillatelse og å gi bestemmelser om saksbehandlingen. Bestemmelsen ble foreslått for å sikre at Avtalens forutsetning om myndighetsgodkjenning av aktiviteter som skal konsekvensutredes etter loven, kan ivaretas også i tilfeller der aktiviteten ikke er regulert av annet regelverk. Lovens system er at tillatelse til aktivitetene som konsekvensutredes etter loven i utgangspunktet skal gis av relevant myndighet etter relevant regelverk. Den foreslåtte hjemmelen skal gi en sikkerhetsventil som åpner for tildeling av tillatelse etter nærmere regulering i forskrift, i tilfeller der tillatelse til aktiviteten ikke er regulert i annet regelverk.

8.15.2 Høringsinstansenes syn

Det har ikke kommet innvendinger mot forslaget i høringen.

8.15.3 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet.

9 Håndheving og sanksjoner

9.1 Retting og avbøtende tiltak § 5-1

9.1.1 Forslaget i høringsnotatet

Et effektivt håndhevings- og sanksjonssystem er viktig for å bidra til å oppnå lovens formål. Bestemmelser som skal sikre etterlevelse finnes også ellers i miljølovgivningen, eksempelvis i naturmangfoldloven, forurensningsloven og svalbardmiljøloven. Departementet foreslo derfor i høringen at slike regler også bør følge av denne loven.

I høringsnotatet foreslo departementet at § 5-1 skulle regulere retting og avbøtende tiltak. Departementet foreslo at myndigheten etter loven skal kunne pålegge den ansvarlige å rette eller stanse forhold som er i strid med loven eller vedtak med hjemmel i loven. Forslaget til bestemmelse har samme ordlyd som blant annet naturmangfoldloven § 69 første ledd.

Det ble foreslått at adgangen til å kreve retting eller stans etter loven skulle omfatte alle tiltak for å hindre, stanse, fjerne og begrense virkningene av overtredelsen, samt avbøtende tiltak for å gjenopprette tilstanden før overtredelsen skjedde. Pålegget må rettes mot den ansvarlige for overtredelsen. Hvis det er en arbeidstaker som har begått overtredelsen som ledd i sin tjeneste for arbeidsgiveren, skal pålegg på vanlig måte rettes mot arbeidsgiveren.

I høringsnotatet ble det også foreslått at det i pålegget kan settes en frist for å etterkomme pålegget.

9.1.2 Høringsinstansenes syn

Miljødirektoratet påpeker i sitt høringsinnspill at i tilfeller hvor den ansvarlige ikke følger pålegget, kan det også være behov for en hjemmel for å ilegge en tvangsmulkt, og at varsel om slik tvangsmulkt vil kunne bidra til at pålegg følges.

Forsvaret fremhever i sitt høringsinnspill at en naturlig forlengelse av lovhjemlet adferdsregulering er lovhjemlet myndighetsutøvelse. De anbefaler at loven utvides med hjemmel for kontrollaktivitet, og at det eventuelt spesifiseres at kontroll kan gjennomføres med eksempelvis auto-

nome dronesystemer fra fartøy. For det tilfelle at Kystvakten identifiseres som aktuell ressurs, anbefales det at man parallelt med vedtagelsen av loven endrer kystvaktloven § 11, og eventuelt § 12, til også å inneholde en henvisning til loven. De anbefaler videre at fremtidig myndighetsutøvelse i form av kontroll på havet og i Området gjøres til en del av lovens kapittel 5. *Forsvarsstaben* kom med et lignende innspill til høringen av Prop. S om samtykke til ratifikasjon av Avtalen, hvor de peker på Kystvaktens rolle.

9.1.3 Departementets vurdering

Ingen av høringsinnspillene rettet seg mot forslaget i § 5-1, og departementet foreslår derfor å beholde denne bestemmelsen slik den ble foreslått i høringen.

Naturmangfoldloven § 73 oppstiller regler om tvangsmulkt. Lignende bestemmelser om tvangsmulkt finnes for eksempel i forurensningsloven § 73 og svalbardmiljøloven § 96. Tvangsmulkt innebærer at den som har unnlatt å oppfylle en plikt eller et pålegg, skal betale et beløp til det offentlige frem til pålegget er etterkommet. Dette er et virkemiddel til å tvinge frem oppfyllelse av en plikt som følge av lov, forskrift eller av et pålegg fra myndighetene. Tvangsmulkt er ikke en straffesanksjon slik som overtredelsesgebyr og straff. Dette betyr at tvangsmulkt kan komme i tillegg til disse sanksjonene. Departementets vurdering er at det kan være hensiktsmessig å innta en bestemmelse om tvangsmulkt for å sikre at plikter etter denne loven oppfylles. Det foreslås inntatt en bestemmelse om tvangsmulkt i ny § 5-4.

Når det gjelder Forsvarets innspill om kontrollmulighet, er departementet enig i at det er behov for kontroll med de ulike aktivitetene omfattet av loven. For de fleste aktiviteter vil dette være regulert i de relevante sektorregelverkene som gir tillatelse til virksomhet. Loven i seg selv gjelder i stor grad søknader og rapporteringskrav, og kontroll med disse vil ikke kreve kontroll i havområdene. Departementet vurderer derfor ikke at det er behov for å innta en bestemmelse om fremtidig myndighetsutøvelse i denne loven nå.

9.2 Overtredelsesgebyr § 5-2

9.2.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet at lovforslagets § 5-2 første ledd skal gi ansvarlig myndighet kompetanse til å ilegge overtredelsesgebyr. Departementet foreslo at før overtredelsesgebyr skal kunne ilegges, må det for å overholde kravet i forvaltningsloven § 44 andre ledd, fastsettes nærmere regler om gebyrets størrelse i forskrift, siden dette ikke fremkommer av loven. Det ble foreslått en hjemmel for en slik forskrift i bestemmelsens fjerde ledd. Det ble forklart at det på nåværende tidspunkt er usikkerhet omkring hvilken virksomhet som vil skje i medhold av loven, og departementet vurderte derfor at det ville være hensiktsmessig at det først gis nærmere bestemmelser om gebyrets størrelse på et senere tidspunkt.

Det ble i høringsnotatet foreslått at lovens § 5-2 første ledd skulle angi at myndigheten etter loven kan ilegge den ansvarlige for aktiviteten overtredelsesgebyr hvis vedkommende eller noen under vedkommendes kontroll ikke overholder bestemmelser gitt i eller i medhold av loven. Kravet til skyld ble ikke nærmere angitt, og det ble forklart at dette dermed vil følge av hovedregelen i den alminnelige forvaltningsretten, som stiller krav til uaktsomhet. Det ble forklart at for administrativ foretakssanksjon, jf. forvaltningsloven § 46, er det særskilt angitt at skyldkravet er uaktsomhet dersom ikke annet er bestemt. Forvaltningsloven § 44 tredje ledd og § 46 andre ledd angir videre momenter som er aktuelle ved vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og ved utmåling av gebyr, og som også skal legges til grunn etter denne loven.

Det ble foreslått at lovforslaget § 5-2 andre ledd skal angi at overtredelsesgebyret forfaller til betaling to måneder fra vedtak er fattet, og at endelig vedtak om overtredelsesgebyr skal være tvangsgrunnlag for utlegg, samt at dersom den ansvarlige for aktiviteten går til søksmål mot staten for å prøve vedtaket, suspenderes tvangskraften.

Departementet foreslo at adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr skal foreldes to år etter at overtredelsen er opphørt, jf. lovforslaget § 5-2 tredje ledd, og at fristen avbrytes ved at myndigheten etter loven gir forhåndsvarsel eller fatter vedtak om overtredelsesgebyr.

I høringen ble det også foreslått at lovforslaget § 5-2 fjerde ledd skal gi hjemmel for departementet å fastsette forskrift om nærmere utmåling

av overtredelsesgebyr og om saksbehandlingen. I en slik forskrift kan man angi en øvre ramme for overtredelsesgebyr eller fastsatte satser for angitte overtredelser, slik at kravet i forvaltningsloven § 44 andre ledd overholdes.

Det ble videre gitt uttrykk for at en avgjørelse om å ilegge overtredelsesgebyr vil være et enkeltvedtak, noe som betyr at reglene etter forvaltningsloven om blant annet forhåndsvarsel, partsinnsyn, begrunnelse og klagerett kommer til anvendelse.

9.2.2 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene hadde merknader til lovforslaget § 5-2 om overtredelsesgebyr.

9.2.3 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget om overtredelsesgebyr i § 5-2 slik det ble foreslått i høringen.

9.3 Straff § 5-3

9.3.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet viste i høringsnotatet til at det er viktig, også av allmennpreventive hensyn, at overtredelse av lovens bestemmelser kan håndheves og sanksjoneres. Departementet vurderte at forsettlig og uaktsom overtredelse av de materielle bestemmelsene i lovforslaget eller av vedtak i medhold av loven bør være straffbart. Det ble foreslått i lovforslaget § 5-3 første ledd at den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i eller i medhold av §§ 2-3, 2-4, 2-5, 2-6, 2-8, 3-2, 4-4, 4-5, 4-7, 4-8, 4-10, 4-11 eller 4-14 skal kunne straffes med bøter eller fengsel inntil ett år.

Det ble videre foreslått at grov overtredelse av bestemmelsene nevnt i første ledd skal straffes med bøter eller fengsel inntil fem år, jf. høringsforslaget § 5-3 andre ledd. Departementet foreslo at det ved avgjørelsen av om overtredelsen er grov, skal legges særlig vekt på om den har medført eller voldt fare for betydelig skade på naturmangfoldet, om skaden på naturmangfoldet må anses uopprettelig, graden av skyld, og om overtrederen har truffet forebyggende eller avbøtende tiltak. Bestemmelsen hadde på dette punktet samme ordlyd som blant annet naturmangfoldloven § 75 andre ledd.

I høringsnotatet ble det også presisert at straffeloven § 240 kommer til anvendelse på forhold som oppfyller kriteriene for grov miljøkrimi-

nalitet. Skyldkravet etter straffeloven § 240 er forsett eller grov uaktsomhet.

9.3.2 Høringsinstansenes syn

Handelskampanjen og *Naturvernforbundet* pekte i sine hørings svar til § 5-3 på at brudd på konsesjon som gir rett til aktivitet er bra beskrevet, men at det ikke nevnes i hvilken grad konsesjonstillatelsen kan oppheves ved alvorlige brudd ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av betingelsene.

9.3.3 Departementets vurdering

Forslaget i § 5-3 regulerer straff ved overtredelse av visse bestemmelser. For regulering av konse-

sjonssystemet er det den lov eller forskrift som regulerer tillatelsen som vil være førende. Den foreslåtte loven foreskriver ingen konsesjonssystemer, men det kan vedtas forskrifter om tildeling av tillatelse til en aktivitet etter § 4-14. Forskrift om forbud mot aktivitet og forurensning, samt vilkår for tiltak og bruk kan også vedtas etter § 3-2. Eventuelle vilkår for opphevelse av vedtak etter forskrifter hjemlet i disse bestemmelsene må eventuelt reguleres i slike forskrifter. Departementet vil peke på at omgjøring kan reguleres i selve vedtaket. Departementet opprettholder derfor forslaget fra høringsnotatet.

10 Endringer i nasjonale konsekvensutredningsregler

10.1 Forslaget i høringsnotatet

10.1.1 Gjennomføring av kravene i Avtalen artikkel 28 nr. 2

Departementet foreslo i høringsnotatet at konsekvensutredninger av aktiviteter som skjer i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon og som kan få vesentlige virkninger i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, skal reguleres av gjeldende nasjonalt konsekvensutredningsregelverk der slikt regelverk finnes.

Der nasjonale konsekvensutredningsregler skal følges, stiller Avtalens artikkel 28 nr. 2 tre krav. For det første må relevant informasjon gjøres tilgjengelig gjennom mekanismen for informasjonsutveksling underveis i konsekvensutredningsprosessen, jf. artikkel 28 nr. 2 bokstav a. Hvilken informasjon som anses relevant er ikke uttrykkelig regulert, men departementet la i høringsnotatet til grunn at bestemmelsen som et minimum omfatter eventuelle utredningsprogram og informasjon om høring i forbindelse med konsekvensutredningen. Av artikkel 28 nr. 3 følger det at Vitenskapelig og teknisk organ, som er opprettet i medhold av Avtalen, på bakgrunn av informasjonen kan komme med kommentarer til staten. For det andre plikter staten å sikre at aktiviteten overvåkes i henhold til nasjonale regler om dette, jf. artikkel 28 nr. 2 bokstav b. Departementet legger i høringsnotatet til grunn at dette ikke etablerer en selvstendig plikt til overvåkning, men en plikt til å sikre at nasjonale krav overholdes. Til sist pålegger Avtalen staten å sikre at konsekvensutredningen og eventuelle overvåkningsrapporter publiseres gjennom mekanismen for informasjonsutveksling, jf. artikkel 28 nr. 2 bokstav c.

I høringsnotatet fremhevet Utenriksdepartementet betydningen av at den gjennomføringsmetoden man velger gjør det tydelig at Norge vil innfri sine avtaleforpliktelser når vi ratifiserer, og at det fremgår klart hvilke nye krav som alle relevante aktører må forholde seg til.

Kravene i Avtalens artikkel 28 nr. 2 er rettet mot avtaleparten, altså staten. Departementet vurderte derfor at det ikke er påkrevd med en lovhjemmel

for å gjennomføre forpliktelsene. Av pedagogiske grunner og fordi det kan være nødvendig med medvirkning fra private parter, vurderte departementet likevel at det kunne være hensiktsmessig å innta kravene i gjeldende regelverk.

Departementet ga uttrykk for at det kan være hensiktsmessig å fastsette plikten til å gjøre relevant informasjon tilgjengelig gjennom mekanismen for informasjonsutveksling i løpet av utredningsprosessen, i gjeldende norsk regelverk. Departementet vurderte at det også kan være hensiktsmessig å fastsette plikten til å gjøre konsekvensutredningsrapporten og eventuelle overvåkningsrapporter tilgjengelig. Det ble imidlertid ikke vurdert som hensiktsmessig å fastsette kravet om å sikre at nasjonale regler for overvåkning holdes, siden kravet ikke vurderes å etablere noen selvstendig plikt ut over det som allerede følger av nasjonalt regelverk.

10.1.2 Endringer i plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredninger

Som omtalt i punkt 3.3.2 inneholder plan- og bygningsloven kapittel 14 og forskrift om konsekvensutredninger regler om konsekvensutredninger av planer og tiltak etter en rekke lover. I høringsnotatet vurderte departementet det som ønskelig at plikten til å gjøre relevant informasjon tilgjengelig gjennom mekanismen for informasjonsutveksling i løpet av utredningsprosessen og plikten til å gjøre konsekvensutredningsrapporten og eventuelle overvåkningsrapporter tilgjengelig, fastsettes i dette regelverket.

Departementet vurderte om endringen burde gjennomføres bare i plan- og bygningsloven eller i forskriften, eller begge steder. Espoo-konvensjonen og dens protokoll, som inneholder til dels sammenlignbare regler, se nærmere omtale i punkt 4.6.1, er gjennomført gjennom § 14-4 i plan- og bygningsloven og kapittel 8 i forskrift om konsekvensutredninger. Departementet så hen til dette, og foreslo å gjennomføre Avtalen på samme måte.

Departementet foreslo at det tas inn et nytt andre ledd i plan- og bygningsloven § 14-4 og at overskriften til denne bestemmelsen justeres. Det

ble foreslått at det nye leddet skal slå fast at ansvarlig myndighet skal sørge for deling av nødvendig informasjon gjennom Avtalens mekanisme for informasjonsutveksling, dersom tiltak som gjennomføres i marine områder kan forårsake betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige endringer i det marine miljøet i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. I andre ledd andre punktum ble det foreslått å fastsette at denne plikten ikke gjelder for Forsvarets aktiviteter, herunder Forsvarets aktiviteter utført av statlige fartøy og luftfartøy i ikke-kommersiell tjeneste.

I høringsnotatet foreslo departementet også at det skal gjøres enkelte endringer i forskrift om konsekvensutredninger. Departementet foreslo at det fastsettes et nytt kapittel 8A som vil inneholde en bestemmelse, § 35A, som angir hvilken informasjon som skal meldes til mekanismen for informasjonsutveksling. Også her foreslo departementet at bestemmelsen ikke skal gjelde for Forsvarets aktiviteter.

Departementet foreslo i tillegg mindre endringer i forskrift om konsekvensutredninger § 10 fjerde ledd og § 21 fjerde ledd, for å presisere at virkninger en aktivitet kan få i «marine områder utenfor nasjonal jurisdiksjon» skal tas i betraktning. Bestemmelsene regulerer henholdsvis kriterier som skal inngå i vurderingen av om en plan eller et tiltak kan få vesentlige virkninger og de faktorer og virkninger som skal identifiseres og beskrives i en konsekvensutredning.

Departementet vurderte at bestemmelsene allerede i dag forstås slik at alle relevante virkninger skal beskrives og vurderes, uavhengig av hvor de inntreffer, og at bestemmelsene dermed også inkluderer en plikt til å vurdere virkninger i marine områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. De foreslåtte endringene ble derfor ikke vurdert å innebære en endring av rettstilstanden, men bare som en tydeliggjøring av det som allerede følger av gjeldende rett. Bakgrunnen for forslaget var at bestemmelsene fremhever at virkninger over landegrenser skal tas i betraktning. Siden dette er presisert, vurderte departementet det også som hensiktsmessig å presisere at virkninger i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon skal tas i betraktning.

10.1.3 Endringer i annet regelverk om konsekvensutredninger

I høringsnotatet ble lagt frem forslag om at det ikke var behov for å endre gjeldende regelverk for petroleum, transport og lagring av CO₂ eller havvind for å gjennomføre Avtalen.

Konsekvensutredningsbestemmelsene i disse regelverkene er ikke geografisk avgrenset. Vurderingen var derfor at gjeldende regler dekker kravet til konsekvensutredninger for aktivitet som skal gjennomføres i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon som kan forårsake betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige endringer i det marine miljøet i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Det ble vurdert som tilstrekkelig at forpliknelsen om deling av informasjon gjennom mekanismen for informasjonsutveksling fastsettes i veileder, siden plikten er rettet mot myndighetene. Det ble i høringsnotatet videre lagt til grunn at regelverket for havbunnsmineraler vil bli utviklet i takt med det til enhver tid gjeldende reguleringsbehovet ettersom virksomheten utvikles og at det i havbunnsmineralforskriften vil bli inntatt en rapporteringsbestemmelse som tilsvarende rapporteringsbestemmelsene i petroleumsforskriften og lagringsforskriften.

10.2 Høringsinstansenes syn

Departementet har ikke mottatt innspill til den foreslåtte reguleringen, ut over at det i en juridisk vurdering WWF har fått fra Advokatfirmaet Wikborg Rein, og som var vedlagt høringsinnspillet, gis tilslutning til den foreslåtte gjennomføringsmetoden.

10.3 Departementets vurdering

Departementet har ikke mottatt innvendinger mot gjennomføringsmetoden som er foreslått i plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredninger og foreslår derfor å gjennomføre disse endringene. Departementet vil følge opp de foreslåtte endringene i konsekvensutredningsforskriften etter at den foreslåtte endringen i plan- og bygningsloven er behandlet av Stortinget.

Det er foretatt en fornyet vurdering av behovet for endringer i regelverket for petroleum, transport og lagring av CO₂, havbunnsmineraler og havvind. Energidepartementet vil foreslå forskriftsendringer som gjennomfører varslingsforpliktelsen i Avtalen artikkel 28 nr. 2 i henholdsvis petroleumsforskriften, CO₂-lagringsforskriften og havenergilovforskriften for å tydeliggjøre denne plikten. Varslingsplikten vil senere også bli foreslått gjennomført i kommende forskrifter under havbunnsmineralloven.

For petroleum og CO₂-lagring er varslingsforpliktelsen under Espoo-konvensjon gjennomført i

henholdsvis petroleumsforskriften § 22c og CO₂-lagringsforskriften § 4-10. Kravet etter Avtalen kan inntas i samme bestemmelser. Lignende bestemmelse vil også tas inn i forskrift om havbunnsmineralvirksomhet. Det vurderes ikke å være behov for å endre petroleumsløven, kontinentalsokkeløven eller havbunnsmineralloven.

For fornybar energiproduksjon til havs anses det som lite sannsynlig at varslingsforpliktelsen

under Avtalen vil bli utløst for prosjekter etter havenergilova. Varslingsforpliktelsen etter Espo-konvensjonen ligger i dag i havenergilova § 4-2. Regelverket for fornybar energiproduksjon er under utvikling, i takt med at havvindindustrien utvikles. Energidepartementet vil foreslå at varslingsforpliktelsen etter Avtalen artikkel 28 nr. 2 inntas i en ny bestemmelse i havenergilovforskrifta.

11 Økonomiske og administrative konsekvenser

Loven antas ikke å ha administrative og økonomiske konsekvenser av betydning. Siden den verken forbyr eller medfører vesentlige begrensninger på aktiviteter utenfor nasjonal jurisdiksjon, vil økonomiske konsekvenser være begrenset. Loven har heller ikke vesentlige administrative konsekvenser på kort sikt ettersom det per i dag er lite forsknings- og næringsmessig aktivitet i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, og det derfor vil være få saker etter loven som kommer til behandling.

Når det gjelder marine genetiske ressurser, vil loven ha direkte administrative konsekvenser for Havforskningsinstituttet ved Marbank, som vil måtte innarbeide registreringsrutiner for genetisk materiale utenfor nasjonal jurisdiksjon. Dersom aktiviteten knyttet til uttak av marint genetisk materiale utenfor nasjonal jurisdiksjon øker i framtiden, vil de samlede administrative konsekvensene øke både for forskere og andre som foretar uttak av genetisk materiale i form av melding til myndigheten etter loven med mer. Den administrative byrden forventes likevel å være liten sammenlignet med tid som ellers brukes til å planlegge og utføre tokt på sjøen. Det stilles ikke krav til deling av fordeler, slik at de økonomiske konsekvensene er begrensede. Miljødirektoratet og Havforskningsinstituttet vil kunne gjennomføre det nye systemet uten vesentlige konsekvenser.

For bestemmelsene om områdebaserte forvaltningsverktøy, er det foreslått en forskriftshjemmel. Nærmere regulering for å følge opp Avtalens bestemmelser om etablering av områdebaserte forvaltningsverktøy og nødtiltak vil derfor kunne utformes på et senere tidspunkt.

Lovens bestemmelser om konsekvensutredning antas å ha begrensede administrative og økonomiske konsekvenser. Når det gjelder konsekvensutredning av aktiviteter i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, vil mange eksisterende aktiviteter allerede være regulert av annet internasjonalt regelverk, slik at det ikke inntreer plikt til konsekvensutredning etter den nye loven. Loven vil i første rekke fange opp og stille krav til konsekvensutredning av aktiviteter som ennå ikke er tilstrekkelig regulert. Videre forventes få aktiviteter å være omfattet av lovens bestemmelser om konsekvensutredning av aktiviteter i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon, siden de fleste aktiviteter som overstiger terskelen for konsekvensutredning vil være omfattet av annet nasjonalt konsekvensutredningsregelverk. I tilfellene der loven innfører konsekvensutredningsplikt, vil det innebære administrative forpliktelser for ansvarlig myndighet i forbindelse med konsekvensutredningen. Forslaget innebærer noen økonomiske forpliktelser for tiltakshaver, som vil være ansvarlig for kostnader knyttet til konsekvensutredningene og til overvåking og oppfølging av aktiviteten.

12 Merknader til lovforslaget

Til § 1-1

Lovens formål sammenfaller med Avtalens formål, som er å sikre bevaring og bærekraftig bruk av marint naturmangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, i dag og på lang sikt, gjennom effektiv gjennomføring av Avtalens bestemmelser. Begrepet «biologisk mangfold», som gjennomgående brukes i Avtalen, er i lovforslaget oversatt med «naturmangfold». Dette begrepet er definert i naturmangfoldloven § 3 bokstav i som «biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold, som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning». Dette samsvarer med at Avtalen også omfatter slike forhold.

Til § 1-2

Bestemmelsen i § 1-2 angir lovens stedlige og saklige virkeområde.

Bestemmelsens *første ledd* angir at loven gjelder for aktivitet under norsk jurisdiksjon eller kontroll i områder utenfor Norges eller andre staters jurisdiksjon, slik dette følger av Avtalen og så langt dette ikke strider mot en annen stats jurisdiksjon. Med områder utenfor Norges eller andre staters nasjonale jurisdiksjon menes havbunnsområdet utenfor nasjonale kontinentalsokler og vannsøylen som utgjør internasjonalt farvann utenfor kyststatenes økonomiske soner, også kalt det åpne hav.

Med «aktivitet under norsk jurisdiksjon eller kontroll» menes all aktivitet, iverksatt i privat eller offentlig regi, som staten utøver en form for myndighet over. På det åpne hav vil norske borgere om bord på norskflaggede fartøy eksempelvis være underlagt full norsk jurisdiksjon. Begrepet kommer fra Havrettskonvensjonens artikkel 194 nr. 2 og formuleringen må forstås i kontekst av Havrettskonvensjonen og tilsvarende begrepsbruk benyttet der. Se nærmere omtalen av rekkevidden av statens plikter etter Avtalen i punkt 2.3. Formuleringen «slik dette følger av Avtalen» viser tilbake til «Avtale under De forente nasjoners havrettskonvensjon om bevaring og bærekraftig bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor

nasjonal jurisdiksjon», og at loven må forstås i lys av Avtalens begrepsbruk og de rammer den setter.

Loven gjelder for aktiviteter under norsk jurisdiksjon eller kontroll så langt dette ikke strider mot jurisdiksjonen til en annen stat. Det kan tenkes tilfeller med overlappende jurisdiksjon eller kontroll, altså der to stater kan utøve myndighet over samme virksomhet. Dette innebærer ikke nødvendigvis at utøvelse av norsk myndighet vil være i strid med den andre partens jurisdiksjon, men rekkevidden av Norges myndighet vil i slike tilfeller måtte avklares konkret. Loven regulerer ikke tilfeller der to stater kan utøve myndighet eller om det er mest nærliggende at ansvaret for oppfølging ligger til den andre staten. Det siste kan eksempelvis være tilfelle der den ene staten har sterkere tilknytning til virksomheten. At det må være en kobling mellom staten og aktiviteten i form av at staten må ha jurisdiksjon eller kontroll, innebærer at det også eksisterer en nedre grense for hvilken aktivitet staten med rimelighet kan forventes å være ansvarlig for at skjer innenfor Avtalens rammer. Staten må ha folkerettslig kompetanse til å utøve myndighet over eller føre kontroll med aktiviteten – regulatorisk, økonomisk eller på andre måter.

Bestemmelsens *andre ledd* klargjør at loven gjelder norsk territorium. Med «norsk territorium» menes geografiske områder hvor Norge utøver full suverenitet. Det omfatter landterritorium, sjøterritorium og luftterritorium. Etter lov 27. juni 2003 nr. 57 § 2 er norsk territorialfarvann (sjøterritoriet) 12 nautiske mil regnet fra grunnlinjene. Luftterritoriet er ikke på samme måte legaldefinert, men følger den grense som til enhver tid måtte være fastlagt som gjeldende fra statens side.

Med den norske kontinentalsokkelen menes havbunnen og undergrunnen i de undersjøiske områdene som strekker seg utover norsk sjøterritorium gjennom hele den naturlige forlengelsen av landterritoriet til ytterkanten av kontinentalmarginen, men ikke kortere enn 200 nautiske mil fra grunnlinjene, likevel ikke utover midtlinjen i forhold til annen stat. Yttergrensen av kontinental-

sokkelen blir fastsatt etter en særlig folkerettslig prosedyre etter Havrettskonvensjonen artikkel 76.

Loven gjelder i områder etablert med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone (økonomiske soneloven) §§ 1 og 5. Med hjemmel i økonomisk soneloven § 1 er det opprettet særskilte havsoner etter havrettskonvensjonens kapittel V på 200 nautiske mil utenfor grunnlinjene utenfor fastlandet, Jan Mayen og Svalbard. Sonene er opprettet ved forskrift 17. desember 1976 nr. 15 om iverksettelse av Norges økonomiske sone, forskrift 23. mai 1980 nr. 4 om opprettelse av fiskerisone ved Jan Mayen og forskrift 3. juni 1977 om fiskevernsonen ved Svalbard.

Tredje ledd slår fast at loven ikke gjelder for Dronning Maud Land og Peter I Øy, med mindre det er fastsatt av Kongen jf. lov 27. februar 1930 nr. 3 om Bouvet-øya, Peter I's øy og Dronning Maud Land m.m. (bilandsloven) § 2.

Fjerde ledd slår fast at loven ikke gjelder for Forsvarets aktiviteter.

Femte ledd viser til at nærmere angivelse av virkeområdet til lovens ulike kapitler fremgår av disse.

Til § 1-3

Det er nødvendig å peke ut en ansvarlig myndighet etter loven. Bestemmelsen i § 1-3 angir at departementet er ansvarlig myndighet etter loven, med mindre annet er fastsatt i lov eller i medhold av lov. Det vises i den forbindelse til at det er en egen bestemmelse i § 4-2 som angir hvem som er ansvarlig myndighet etter kapittel 4 om konsekvensutredninger.

Til § 1-4

Avtalens artikkel 1 definerer en rekke begreper som anvendes i Avtalen og som skal forstås på tilsvarende måte i lovforslaget. Lovforslagets § 1-4 inneholder definisjon av sentrale begreper i loven.

Bokstav a definerer Avtalen slik at tittelen ikke trenger å skrives helt ut senere i loven.

Definisjonen av bærekraftig bruk i *bokstav b* er basert på definisjonen i Avtalens artikkel 1 nr. 13, og skal forstås i lys av denne.

Definisjonen av områdebaserte forvaltningsverktøy i *bokstav c* er basert på Avtalens artikkel 1 nr. 1. Ordlyden er tilpasset norsk lovspråk, men innholdet er ikke ment å avvike fra Avtalens meningsinnhold.

Definisjonen av marint verneområde i *bokstav d* er basert på Avtalens artikkel 1 nr. 9, og må forstås i lys av denne.

Definisjonen av konsekvensutredning i *bokstav e* er basert på Avtalens artikkel 1 nr. 7, og må forstås i lys av denne.

Definisjonen av samlede virkninger i *bokstav f* er basert på Avtalens artikkel 1 nr. 6. Ordlyden er tilpasset norsk lovspråk, men bestemmelsen har samme meningsinnhold som Avtalens artikkel 1 nr. 6. I forslaget defineres samlede virkninger som «de samlede og gradvis økende virkningene av forskjellige aktiviteter over tid, sett i sammenheng med konsekvenser av klimaendringer og havforsuring og tilknyttede virkninger». I formuleringen «virkningene av forskjellige aktiviteter over tid» ligger det at man må hensynta tidligere og nåværende aktiviteter, samt fremtidige aktiviteter som med rimelighet kan forutses og virkningene av at liknende aktiviteter gjentas over tid. Samlede virkninger er en direkte oversettelse av Avtalens uttrykk. «Samlede virkninger» omfatter det som omtales som samlet belastning i naturmangfoldloven.

Definisjonen av bioteknologi i *bokstav g* er basert på Avtalens artikkel 1 nr. 3. Ordlyden er tilpasset norsk lovspråk, men har samme meningsinnhold som Avtalens artikkel 1 nr. 3. Det engelske ordet «make» i Avtalen vil omfatte både «lage» og «fremstille», og begge er derfor inntatt i definisjonen i bokstav g.

Definisjonen av uttak i *bokstav h* er basert på Avtalens artikkel 1 nr. 4. Ordlyden avviker noe fra formuleringen i Avtalen. Endringene er forenklinger og tilpasninger til norsk lovspråk, og er ikke ment å avvike materielt fra Avtalens artikkel 1 nr. 6.

Definisjonen av marine genetiske ressurser i *bokstav i* er basert på Avtalens artikkel 1 nr. 8, og må forstås i lys av denne. Marine genetiske ressurser omfatter ethvert materiale av marine planter, animalsk, mikrobielt eller annet opphav som inneholder funksjonelle arvelighetsenheter av faktisk eller potensiell verdi. Uttrykket marine planter omfatter alger og andre marine planter. Det engelske uttrykket «marine plant» kan oversettes med «sjøplante» eller «marin plante», som er synonymer. Sistnevnte brukes oftere i tekniske sammenhenger og benyttes derfor i loven.

Definisjonen av utnyttelse av marine genetiske ressurser i *bokstav j* er basert på Avtalens artikkel 1 nr. 14, og må forstås i lys av denne.

Definisjonen av offentlig samling i *bokstav k* er basert på definisjonen i naturmangfoldloven kapittel VII § 59 andre ledd. Formuleringen er tilpasset

til de norske mekanismene for forvaltning av genetisk materiale.

Definisjonen av mekanismen for informasjonsutveksling i *bokstav l* viser til opprettelsen av denne i Avtalens artikkel 51. Avtalens artikkel 51 oppretter «Clearing-House Mechanism» under Avtalen, og begrepet «Mekanismen for informasjonsutveksling» viser til denne.

Til § 1-5

Avtalens artikkel 7 inneholder flere overordnede prinsipper og tilnærminger for oppfyllelse av Avtalens formål. Disse prinsippene og tilnærmingene skal være styrende for hvordan Norge følger opp Avtalen. Loven skal tolkes i samsvar med Avtalen, og bestemmelsen i § 1-5 presiserer at dette innebærer at loven må tolkes i samsvar med Avtalens artikkel 7.

Til § 2-1

Paragraf 2-1 om virkeområde slår fast at kapitlet gjelder enhver aktivitet vedrørende uttak eller utnyttelse av genressurser eller digital sekvensinformasjon uavhengig av hvilket framkomstmiddel eller innretning som benyttes. Det finnes ingen legaldefinisjon av digital sekvensinformasjon. Kapitlet gjelder ikke høsting av viltlevende marine ressurser (fiske og andre høstingsaktiviteter), og heller ikke forsvarets aktiviteter. Merk likevel at genressurser og digital sekvensinformasjon i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon kun skal brukes til fredelige formål, se § 2-2, noe som setter begrensninger for hvilke kommersielle formål genressursene og sekvensinformasjonen kan brukes til.

Avtalen artikkel 10 gir den tilbakevirkende kraft for utnyttelse av marine genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon om marine genetiske ressurser i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon innsamlet eller generert før ikrafttredelse, med mindre det uttrykkes en reservasjon mot dette i forbindelse med ratifikasjonen. For genetisk materiale og digital sekvensinformasjon fra Norges jurisdiksjonsområder som omfattes av Antraktistraktaten, setter traktaten de rettslige rammene for virksomhet. En slik tilbakevirkende kraft vil ikke berøre private parter. Plikten innebærer i hovedsak tilgjengeliggjøring av genetiske ressurser ved å legge dette inn i mekanismen for informasjonsutveksling under Avtalen. I praksis vil dette derfor kun ha virkning for registreringsrutiner i Marbank under Havforskningsinstituttet.

For genetisk materiale har Marbank allerede registreringsrutiner for innsamlet genetisk materiale som omfatter genetisk materiale fra områder innenfor nasjonal jurisdiksjon. Per nå stammer de fleste av prøvene fra åpne arktiske havområder og fjorder innenfor norsk jurisdiksjon. Marbank genererer ikke gensekvenser.

Loven kapittel 2 omfatter utnyttelse av marine genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon om marine genetiske ressurser i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon innsamlet eller generert før ikrafttredelse i den grad dette framstår som praktisk.

Til § 2-2

Paragraf 2-2 sier at genressurser og digital sekvensinformasjon i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon kun skal brukes til fredelige formål. Denne bestemmelsen tilsvarer Avtalens artikkel 11 nr. 7. Merk likevel at forsvarets aktiviteter ellers er unntatt fra kravene i dette kapitlet, se § 1-1. Bestemmelsen er tatt med i loven fordi den vil omfatte kommersiell aktivitet med militært formål som ikke utføres av en stat.

Til § 2-3

Paragraf 2-3 angir hvilken informasjon som skal meldes inn til mekanismen for informasjonsutveksling før tokt. En slik mekanisme eksisterer foreløpig ikke, men antas å komme på plass om noen år etter at Avtalen er trådt i kraft. Det legges opp til at informasjonen i henhold til listen i a–j skal meldes inn direkte til mekanismen fra den som er ansvarlig for uttaket og ikke via departementet. Listen er innholdsmessig lik listen i Avtalen, art 12 nr. 2 a–j. Departementet foreslår en anledning for Kongen til å gi nærmere bestemmelser i forskrift som også kan omfatte plikt til å orientere departementet om informasjon som meldes til informasjonsdelingsmekanismen. Videre vil departementet vurdere å utvikle en egen veileder til kapittel 2 i loven, primært for å gi tilstrekkelig praktisk informasjon til berørte aktører.

Til § 2-4

Paragraf 2-4 oppstiller et krav til endring av informasjon dersom det er vesentlige endringer i de opplysningene som er meddelt informasjonsdelingsmekanismen forut for det planlagte uttaket. Av hensyn til at informasjonen skal være mest mulig riktig skal ajourførte opplysninger meldes

inn til mekanismen. Det er ingen særlige frister, men det bør gjøres så raskt som mulig. I noen tilfeller vil det ikke la seg gjøre i praksis og da gjelder ikke kravet.

Til § 2-5

Denne bestemmelsen gjelder etter at uttaket er gjort, det vil si når toktet er avsluttet. Merk at et prosjekt kan ha flere tokt og plikten til å levere duplikat av genmaterialet gjelder for hvert tokt, jf. «så snart som mulig» i første ledd. Det er ikke anledning til å samle opp genetisk materiale over flere måneder eller flere år og deretter levere duplikater. Loven oppstiller ingen plikt til å generere digital sekvensinformasjon av det innsamlede genmaterialet. Men dersom dette gjøres skal informasjonen deles.

Med den som står ansvarlig for uttaket siktes det til den ansvarlig for prosjektet i forskningsinstitusjonen ettersom det i de fleste tilfeller vil være tale om forskningsaktivitet. Dette i motsetning til den som faktisk utfører selve uttaket på toktet. Ordlyden må ses i sammenheng med § 2-3, da det kreves at det er samme person som er ansvarlig for planlegging, utføring, og etterarbeidet i § 2-5. Det gjelder en absolutt frist for innmelding av informasjon på ett år etter uttaket.

Til § 2-6

Denne bestemmelsen gjelder det første steget i verdikjeden på vei mot et eventuelt ferdig produkt som kan selges i et marked. Merk at oppbevaring også anses som utnyttelse, ikke kun forskning og utvikling på den genetiske og/eller biokjemiske sammensetningen av marine genetiske ressurser. At oppbevaring omfattes betyr i praksis at privat oppbevaring må meldes inn. Offentlige samlinger vil være underlagt egne regler og omfattes ikke av dette kravet. Miljødirektoratet er etter loven registreringsmyndighet. Dette gir muligheter for synergieffekter med oppfølgingen av Nagoya-protokollen om genressurser der Miljødirektoratet er kompetent myndighet og nasjonalt kontaktpunkt. Det kan lages en elektronisk løsning med utgangspunkt i Miljødirektoratet eksisterende søknadssenter under fanen «Innmelding om utnyttning av genetisk materiale under Nagoya-protokollen». Meningen med registreringsplikten er å holde oversikt over de forskjellige måtene genetisk materiale fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon utnyttes på. Derfor omfatter plikten et bredt spekter av utnyttelsesmåter slik som produkter, publikasjoner og patenter. Registrerings-

plikten gjelder også for digital sekvensinformasjon og standardisert BBNJ-batchidentifikator, men kun i den grad de er tilgjengelige og registrering er praktisk mulig.

Til § 2-7

Deling av fysisk materiale og digital sekvensinformasjon (dersom slik foreligger) er en sentral del av fordelsdelingssystemet i Avtalen. Det særskilte regimet for fordelsdeling for genetisk materiale og sekvensinformasjon utenfor nasjonal jurisdiksjon nødvendiggjør at slikt materiale og sekvensinformasjon registreres særskilt. I Norge vil de nye registreringsreglene i første rekke gjelde Marbank i den grad de har materiale fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Omfanget av registreringen skal følge internasjonal praksis og skal være praktisk gjennomførbar. Det er satt en maksimumsfrist på tre år for levering av fysisk genmateriale og opplasting av gensekvenser til internasjonale offentlige databaser målt fra da utnyttelsen tok til. Enhver kan kreve tilgang til det fysiske genmaterialet eller sekvensinformasjonen, men det kan stilles rimelige vilkår.

Til § 2-8

Paragraf 2-8 er en forskriftshjemmel som gir anledning til å gi bestemmelser etter loven om fordeling av pengemessige fordeler fra utnyttelsen av marine genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon om marine genetiske ressurser i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon i norsk rett, dersom partsmøtet etablerer et pengemessig fordelsdelingssystem.

Til § 3-1

Paragraf 3-1 angir virkeområdet til kapittelet. Kapittelet gjelder for områder hvor det er etablert områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder, og nødtiltak i norsk rett, i tråd med artiklene 22 og 24 i Avtalen. Kapittelet skal gjelde for aktiviteter under norsk jurisdiksjon eller kontroll fra skip, fartøy, luftfartøy, farkoster, innretninger eller lignende. Det vises i denne forbindelse til forklaringen av «jurisdiksjon eller kontroll» under § 1-2.

Til § 3-2

Paragrafen regulerer forskriftshjemmel for å gjennomføre partsmøtevedtak etter artiklene 22 og 24 i Avtalen i norsk rett. Avtalen gir partsmøtet

kompetanse til å fatte vedtak om tiltak som områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder, og til å treffe nødtiltak på bakgrunn av naturfenomener og menneskeskapte naturkatastrofer. Paragraf 3-2 *første ledd første punktum* gir Kongen kompetanse til å gi forskrift for å gjennomføre partsmøtevedtak, slik at denne kan delegeres til relevant myndighet. *Første ledd andre punktum* fastslår at slike forskrifter kan omfatte forbud mot all aktivitet og forurensning, samt vilkår for tiltak og bruk. Partsmøtevedtakene kan variere i innhold basert på tiltaket som skal gjennomføres, og bestemmelsen må forstås som en vid hjemmelsadgang til å gjennomføre de nødvendige tiltakene for å følge opp partsmøtevedtakene.

Bestemmelsens *andre ledd* sier at dersom partsmøtets vedtak kun retter seg mot utøving av fiske, skal gjennomføringen av vedtaket i norsk rett skje etter reglene i havressurslova.

Til § 4-1

Paragrafen regulerer virkeområdet til lovens kapittel 4, og gjennomfører Avtalens artikkel 28 nr. 1 og 2.

Av *første ledd* følger det at kapittelet gjelder konsekvensutredning og etterfølgende overvåking og oppfølging av planlagte aktiviteter som skal gjennomføres i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Hva som ligger i «områder utenfor nasjonal jurisdiksjon» er nærmere beskrevet i merknadene til § 1-2.

Kapittelet gjelder for aktiviteter som er under «norsk jurisdiksjon eller kontroll». Dette omfatter aktiviteter Norge har myndighet til å regulere, for eksempel på grunnlag av flaggstasjurisdiksjon, men også aktiviteter som nasjonalstaten de facto har kontroll over. Se nærmere omtale av hva som ligger i «jurisdiksjon og kontroll» i merknadene til § 1-2.

Betegnelsen «aktiviteter» omfatter alle typer virksomhet og tiltak som er under nasjonal jurisdiksjon eller kontroll. Kravet om konsekvensutredning gjelder for «planlagte» aktiviteter. Det innebærer at uplanlagte hendelser, ulykker og så videre faller utenfor regelverkets virkeområde.

Av *andre ledd* følger det at kapittelet også gjelder for planlagte aktiviteter som gjennomføres i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon, dersom aktiviteten kan forårsake virkninger over en angitt terskel i marine områder utenfor nasjonal jurisdiksjon og dersom aktiviteten ikke er omfattet av andre konsekvensutredningsregler gitt i eller i medhold av norsk lov.

Med «marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon» menes norsk territorialfarvann (indre farvann og sjøterritoriet), norsk kontinentalsokkel og områder etablert med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone. Av formuleringen «marine» følger det at andre ledd bare omfatter aktivitet i marine områder, og ikke aktiviteter gjennomført på land. Bestemmelsen gjelder aktivitet i områder innenfor nasjonalstatens egen jurisdiksjon, og omfatter ikke aktivitet innenfor andre staters jurisdiksjon.

En planlagt aktivitet i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon omfattes av kapittelet dersom den kan forårsake betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige forandringer i det marine miljøet utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Kapittelet får bare anvendelse for aktiviteter i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon dersom aktiviteten ikke er omfattet av andre konsekvensutredningsregler gitt i eller i medhold av norsk lov. Med «andre konsekvensutredningsregler gitt i eller i medhold av norsk lov» menes bestemmelser i norske lover og forskrifter som regulerer konsekvensutredninger. Eventuelle fremtidige nasjonale bestemmelser om konsekvensutredninger gitt i eller i medhold av lov vil også være omfattet.

Til § 4-2

Paragrafen regulerer hvem som er ansvarlig myndighet for konsekvensutredninger etter loven og definerer tiltakshaver.

Av *første ledd første punktum* følger det at ansvarlig myndighet etter kapittel 4 er den som i medhold av lov er gitt myndighet til å tillate en aktivitet. Med dette menes den myndigheten som etter det relevante regelverket, har kompetanse til å tillate aktiviteten.

Av *første ledd andre punktum* følger det at departementet er ansvarlig myndighet for aktiviteter som ikke er omfattet av annet regelverk. Dette innebærer at departementet vil være ansvarlig myndighet etter loven der en aktivitet ikke er regulert i nasjonalt regelverk eller faller utenfor virkeområdet til eksisterende regelverk.

I *andre ledd* defineres «tiltakshaver». Tiltakshaver er den som skal gjennomføre en aktivitet.

Til § 4-3

Paragrafen regulerer i hvilke tilfeller det skal foretas en vurdering av om en aktivitet er konsekvensutredningspliktig, samt i hvilke tilfeller det skal gjennomføres en konsekvensutredning.

Første ledd oppstiller terskelen for når det skal vurderes om en planlagt aktivitet krever konsekvensutredning, og gjennomfører Avtalen artikkel 30 nr. 1. Det skal foretas en slik vurdering dersom aktiviteten kan ha mer enn en ubetydelig eller kortvarig virkning på det marine miljøet, dersom virkningene av aktiviteten ikke er kjent eller dersom det mangler tilstrekkelig kunnskap om virkningene. En slik vurdering skal altså foretas både dersom de antatte virkningene overstiger det ubetydelige eller forbigående, og dersom man har utilstrekkelig kunnskap om virkningene. Dersom virkningene av aktiviteten når terskelen, skal det foretas en vurdering av om at aktiviteten krever konsekvensutredning etter loven § 4-5.

Bestemmelsen skal sammen med § 4-5 gjennomføre Avtalen artikkel 30 og artikkel 31 nr. 1 bokstav a, og bestemmelsen må tolkes og anvendes i lys av avtalebestemmelsene. Ordlyden «vurdere» må derfor her forstås slik at den omfatter krav til å innhente relevant informasjon og foreta nødvendige undersøkelser.

Andre ledd første punktum oppstiller terskelen for når det skal gjennomføres konsekvensutredning av planlagte aktiviteter omfattet av loven. Bestemmelsen innebærer en lovfesting av terskelen som følger av Avtalen artikkel 30 nr. 2. Det skal gjennomføres en konsekvensutredning dersom det er rimelig grunn til å tro at aktiviteten kan forårsake betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige forandringer i det marine miljøet.

Andre punktum presiserer at for planlagte aktiviteter i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon vil det kun være krav om konsekvensutredning etter loven dersom de antatte virkningene i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon overstiger terskelen. Det er kun slike aktiviteter som omfattes av kapittel 4, jf. § 4-1. Departementet finner det hensiktsmessig å presisere dette også i § 4-3, for å unngå tolkningstil.

Terskelen for konsekvensutredning er formulert likt som i Avtalen. Kravet om at en aktivitet må kunne forårsake «betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige endringer i det marine miljøet» innebærer at ikke enhver negativ virkning på miljøet vil utløse konsekvensutredningsplikt. Akkurat hvor terskelen ligger vil måtte klarlegges gjennom praksis. Ordlyden avviker noe fra den som benyttes i andre nasjonale konsekvensutredningsregler, men innslagspunktet må antas å tilsvare formuleringen «vesentlige virkninger for miljø og samfunn», som benyttes i plan- og bygningsloven § 14-1. Uttrykket «betydelig forurensning» skal ikke forstås som at det indikerer en høyere terskel enn «vesentlige virkninger».

Til § 4-4

Paragrafen, som gjennomfører Avtalens artikkel 29 nr. 4, oppstiller unntak fra kravet om konsekvensutredning i tilfeller der aktiviteten er tilfredsstillende utredet etter annet internasjonalt regelverk eller der slikt regelverk er utformet med sikte på å holde virkningene av den aktuelle aktiviteten under terskelverdien for konsekvensutredning.

Av første ledd følger det at det hverken er nødvendig å gjennomføre en vurdering av om det kreves konsekvensutredning (§ 4-5) eller en konsekvensutredning (§ 4-7) av aktiviteter som skal gjennomføres i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, dersom ansvarlig myndighet finner at vilkårene i bestemmelsen er oppfylt. Det første vilkåret er at den planlagte aktiviteten har blitt vurdert i tråd med kravene oppstilt i andre relevante rettslige instrumenter eller rammeverk, eller av et relevant internasjonalt organ. I tillegg må ett av de to alternative vilkårene angitt i første ledd bokstav a og b, være oppfylt. Etter *bokstav a* må den gjennomførte vurderingen av aktiviteten være tilsvarende den som kreves etter loven her, og resultatet av vurderingen må være tatt i betraktning. Etter *bokstav b* må reguleringene eller standardene i de relevante rettslige instrumentene eller rammeverkene eller for de internasjonale organene være utviklet for å forebygge, begrense eller håndtere potensielle virkninger slik at de holdes under terskelverdien for konsekvensutredning, og reguleringene eller standardene må være etterlevd. Sistnevnte alternativ innebærer et unntak der internasjonale regler skal sikre at virkningen av aktiviteten holder seg under terskelverdien for å kreve konsekvensutredning og disse reglene er fulgt.

Av andre ledd følger det at for aktiviteter som er unntatt fra konsekvensutredningsplikt etter bokstav a, skal ansvarlig myndighet sørge for at aktiviteten overvåkes og evalueres etter loven her, dersom aktiviteten ikke er gjenstand for overvåking og evaluering etter annet relevant regelverk.

Av tredje ledd følger det at ansvarlig myndighet skal sørge for offentliggjøring av eventuelle konsekvensutredningsrapporter, samt overvåkings- og evalueringsrapporter etter andre ledd. Dette omfatter konsekvensutredninger som er gjennomført etter annet regelverk, jf. bokstav a.

Til § 4-5

Paragrafen regulerer vurderingen av om en aktivitet krever konsekvensutredning. En slik vurde-

ring skal gjennomføres dersom terskelen i § 4-3 første ledd er overskredet.

Av *første ledd* følger det at tiltakshaveren skal sende sin vurdering av om aktiviteten krever konsekvensutredning til ansvarlig myndighet, og at ansvarlig myndighet innen rimelig tid skal vurdere og avgjøre om aktiviteten krever konsekvensutredning. I ordlyden «vurdere» ligger det at det må foretas en bedømming av den aktuelle aktiviteten og mulige virkninger av den. Dette omfatter at relevant informasjon må innhentes og nødvendige undersøkelser må foretas. Se også omtale i punkt 8.4.3.

Andre ledd gjennomfører Avtalens artikkel 30 nr. 1 bokstav a og fastsetter krav til innholdet i vurderingene av om aktiviteten krever konsekvensutredning. Etter *bokstav a* skal vurderingen inneholde en beskrivelse av den planlagte aktiviteten, inkludert aktivitetens formål, lokalisering, varighet og intensitet. Etter *bokstav b* skal vurderingen også inneholde en foreløpig vurdering av de mulige virkningene av aktiviteten, inkludert samlede virkninger. I tillegg skal alternativer til den planlagte aktiviteten vurderes der det er hensiktsmessig.

Tredje ledd angir hvilke faktorer som i det minste skal inngå i vurderingen av om aktiviteten krever konsekvensutredning. Leddet gjennomfører Avtalens artikkel 30 nr. 2 første punktum.

Av *fjerde ledd* følger det at ansvarlig myndighet skal offentliggjøre avgjørelsen av om det kreves konsekvensutredning. Bestemmelsen gjennomfører Avtalens artikkel 31 nr. 1 bokstav a om at avgjørelsen av om det kreves konsekvensutredning skal offentliggjøres, og artikkel 32 nr. 1 første punktum om at avtaleparten skal sørge for offentlig varsling av en planlagt aktivitet innen rimelig tid.

Til § 4-6

Paragrafen regulerer fastsettelsen av et program for konsekvensutredningen, såkalt «scoping», og gjennomfører Avtalens artikkel 31 nr. 1 bokstav b.

Det følger av *første ledd* at ansvarlig myndighet, på bakgrunn av informasjon og forslag fra tiltakshaver, skal fastsette et program for konsekvensutredningen. Med informasjon fra tiltakshaver siktes det særlig til informasjon sendt i henhold til § 4-5, men ansvarlig myndighet kan også be om ytterligere informasjon. Programmet skal fastsette hva som skal inngå i konsekvensutredningen, herunder hvilke temaer som skal utredes og hvordan utredningene skal gjennomføres.

Andre ledd angir forhold som alltid skal inngå i programmet for konsekvensutredning, og gjen-

nomfører Avtalens artikkel 31 nr. 1 bokstav b og d. Av *bokstav a* følger det at sentrale miljøvirkninger og eventuelle tilknyttede virkninger skal identifiseres. Tilknyttede virkninger kan for eksempel være økonomiske, sosiale og kulturelle virkninger og virkninger for menneskers helse. Av *bokstav a* følger det også at mulige samlede virkninger og virkninger av aktiviteten i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon skal identifiseres. Det følger av *bokstav b* at også eventuelle alternativer til den planlagte aktiviteten som skal inngå i konsekvensutredningen skal identifiseres.

Av *tredje ledd* følger det at programmet for konsekvensutredning skal fastsettes ved bruk av beste tilgjengelige vitenskapelig metode og kunnskap og, hvis tilgjengelig, relevant tradisjonell kunnskap hos urfolk og lokalsamfunn.

Det følger av *fjerde ledd* at ansvarlig myndighet skal sørge for nødvendige konsultasjoner med relevante stater og interessenter under utarbeidelsen av programmet. Konsultasjonene må som et minimum oppfylle kravene i Avtalens artikkel 32. Ansvarlig myndighet skal også sørge for nødvendig offentliggjøring. Offentliggjøring kan være nødvendig både under utarbeidelse av programmet og når det endelige programmet er fastsatt.

Til § 4-7

Paragrafen regulerer gjennomføring av konsekvensutredningen.

Det følger av *første ledd* at konsekvensutredning skal gjennomføres i henhold til programmet for konsekvensutredning som er fastsatt etter § 4-6 og øvrige krav som følger av kapittel 4 i loven.

I *andre ledd* fastsettes det at utredningen skal gjennomføres ved bruk av beste tilgjengelige vitenskapelig metode og kunnskap og, hvis tilgjengelig, relevant tradisjonell kunnskap hos urfolk og lokalsamfunn. Det stilles krav både til metodebruk og til hva slags kunnskap som skal benyttes. Bestemmelsen omfatter hele konsekvensutredningsprosessen og fastsetter en sentral ramme for hvordan virkningsvurderinger skal gjennomføres. Bestemmelsen gjennomfører artikkel 31 nr. 1 bokstav c, men går noe lengre enn denne, idet lovbestemmelsen ikke bare regulerer virkningsvurderinger, men hele utredningen.

Til § 4-8

Paragrafen stiller krav om at det utarbeides en konsekvensutredningsrapport og til innholdet i og prosessen for utarbeidelse av rapporten.

I *første ledd første punktum* fastsettes det at det skal utarbeides en konsekvensutredningsrapport. I andre punktum bokstav a til j angis minstekrav til rapportens innhold. Bestemmelsen gjennomfører Avtalens artikkel 31 nr. 1 bokstav f, samt artikkel 31 nr. 1 bokstav d.

Av *andre ledd* følger det at utkast til konsekvensutredningsrapport skal sendes til ansvarlig myndighet, og at ansvarlig myndighet skal sørge for nødvendig offentliggjøring og konsultasjoner med relevante stater og interessenter. Betegnelsen interessenter inkluderer urfolk og lokalsamfunn med relevant tradisjonell kunnskap, relevante globale, regionale, subregionale og sektorielle organer, sivilsamfunnet, vitenskapsmiljøet og offentligheten. Bestemmelsen gjennomfører Avtalens artikkel 33 nr. 3 til 5 og artikkel 32.

Av *tredje ledd* følger det at ansvarlig myndighet kan pålegge tiltakshaver nødvendige oppdatering av konsekvensutredningsrapporten og nødvendige tilleggsutredninger.

Til § 4-9

Paragrafen regulerer sluttbehandling av saken og legger føringer for vurderingen av om aktiviteten skal tillates etter relevant sektorregelverk. Bestemmelsen gjennomfører Avtalens artikkel 34.

Første ledd fastsetter at ansvarlig myndighet ved vurderingen av om den planlagte aktiviteten kan gjennomføres, fullt ut skal ta hensyn til konsekvensutredningen. Bestemmelsen gjennomfører Avtalens artikkel 34 nr. 1 og nr. 2 første punktum, og må tolkes og anvendes i lys av denne bestemmelsen. Bestemmelsen innebærer at konsekvensutredningen skal være en integrert del av tillatelsesregimet, og at alle funnene i konsekvensutredningen må vurderes og hensyntas i vurderingen av om aktiviteten skal tillates.

Andre ledd fastsetter at ansvarlig myndighet bare kan tillate en aktivitet dersom alle rimelige foranstaltninger er tatt for å sikre at aktiviteten kan gjennomføres på en måte som forebygger vesentlige negative virkninger på det marine miljøet. Dette innebærer at man må vurdere tiltak for å begrense eller håndtere virkningene, og at det bare kan gis tillatelse dersom rimelige foranstaltninger gjøres. Bestemmelsen oppstiller en skranke for når aktivitet kan tillates etter sektorregelverket. Bestemmelsen gjennomfører Avtalens artikkel 34 nr. 2.

Av *tredje ledd* følger at eventuelle avbøtende tiltak og oppfølgingskrav som er en forutsetning for å tillate aktiviteten, tydelig skal angis i beslutnings-

dokumentene. Dette innebærer at beslutningsdokumenter klart skal beskrive vilkår for godkjenning relatert til avbøtende tiltak og oppfølgingskrav. Bestemmelsen gjennomfører Avtalens artikkel 34 nr. 2 og 3.

Det følger av *fjerde ledd* at ansvarlig myndighet skal offentliggjøre vedtaket. Avtalens artikkel 34 nr. 2 andre punktum krever at beslutningsdokumenter gjøres offentlig tilgjengelig, inkludert gjennom mekanismen for informasjonsutveksling.

Til § 4-10

Paragrafen stiller krav om at tiltakshaver overvåker og rapporterer om virkningene av aktiviteter som gjennomføres. Bestemmelsen gjennomfører Avtalens artikler 35 og 36.

Etter *første ledd* skal tiltakshaver overvåke virkningene av aktiviteter for å avdekke om det er sannsynlig at aktiviteten vil forurense eller ha negative skadevirkninger på det marine miljøet. Overvåkingen skal omfatte miljøvirkninger og eventuelle tilknyttede virkninger, slik som økonomiske, sosiale og kulturelle virkninger og virkninger for menneskers helse.

Av *andre ledd* følger det at overvåkingen skal skje ved hjelp av beste tilgjengelige vitenskapelig metode og kunnskap. Der det er tilgjengelig, skal relevant kunnskap hos urfolk og lokalsamfunn tas i betraktning.

Av *tredje ledd* følger det at tiltakshaver jevnlig skal utarbeide overvåkingsrapporter som beskriver virkningene av den tillatte aktiviteten og resultatene av overvåkingen, og at overvåkingsrapportene skal leveres til ansvarlig myndighet. Det er nærliggende at det i selve tillatelsen angis hvor hyppig slik rapportering skal skje, og eventuelt nærmere kriterier for rapporteringen. Av tredje ledd andre punktum følger det at ansvarlig myndighet skal sørge for offentliggjøring. Ansvarlig myndighet skal i henhold til artikkel 36 nr. 2 sikre at rapporten offentliggjøres, blant annet gjennom mekanismen for informasjonsutveksling.

Bestemmelsens *fjerde ledd* slår fast at tiltakshaver skal melde fra til ansvarlig myndighet dersom det avdekkes vesentlige negative virkninger. Bestemmelsen legger til rette for at ansvarlig myndighet skal kunne ivareta sine forpliktelser etter § 4-11.

Til § 4-11

Paragrafen regulerer ansvarlig myndighet sin oppfølging av tillatte aktiviteter og gjennomfører Avtalens artikkel 37.

Første ledd angir hvilke forpliktelser ansvarlig myndighet har i tilfeller der det avdekkes at en aktivitet har vesentlige negative virkninger som enten ikke var forutsett i konsekvensutredningen eller som har oppstått som følge av brudd på noen av vilkårene stilt i tillatelsen. Ved vurderingen av om virkningen var forutsett, skal både virkningens art og virkningens alvorlighetsgrad inngå. Tilfeller der en virkning er forutsett, men virkningen blir langt mer alvorlig enn antatt vil altså omfattes av bestemmelsen.

Av *første ledd bokstav a* følger det at ansvarlig myndighet skal vurdere beslutningen om å tillate aktiviteten. Dette er en plikt til å vurdere omgjøring av tillatelsen. Omgjøringen kan bestå i et fullstendig tilbakekall av tillatelsen, eller en endring av tillatelsens innhold, for eksempel endring av vilkår. Bestemmelsen oppstiller bare en plikt til å vurdere omgjøring, men utgjør ikke en selvstendig omgjøringshjemmel. Hjemmel for omgjøring av vedtaket må dermed følge av et annet rettsgrunnlag, typisk regelverket en eventuell tillatelse er tildelt etter, tillatelsen selv eller eventuelt av forvaltningsloven § 35 eller den alminnelige ulovfestede omgjøringsadgangen.

Etter *bokstav b* skal ansvarlig myndighet sørge for nødvendig varsling av berørte stater og offentligheten. Bestemmelsen skal bidra til overholdelse av varslingsplikten i Avtalen artikkel 37 nr. 2. Som et minimum bør partsmøtet til Avtalen, andre stater og offentligheten varsles. Hvordan varslingen skjer er opp til ansvarlig myndighet, men det skal som et minimum skje gjennom mekanismen for informasjonsutveksling.

Bestemmelsens første ledd *bokstav c* gjennomfører artikkel 37 nr. 2 bokstav a. Etter bestemmelsen skal ansvarlig myndighet sørge for at nødvendige tiltak for å forebygge, begrense eller på annen måte håndtere de negative virkningene av aktiviteten. Dette kan enten innebære at ansvarlig myndighet selv iverksetter tiltak, eller at tiltakshaver pålegges å foreslå eller iverksette tiltak. I tilfeller der det er hensiktsmessig, bør ansvarlig myndighet vurdere å pålegge stans av aktiviteten. Bestemmelsen gir selvstendig hjemmel for ansvarlig myndighet til å gi pålegg om å iverksette tiltak eller stans. Hjemmel for slike pålegg kan også følge av blant annet sektorlovgivningen, vedtaket selv og loven her § 5-1. Pålegg etter denne bestemmelsen vil anses som enkeltvedtak som kan påklages, jf. også § 4-12 andre punktum.

Etter *bokstav d* skal myndighetene sikre at tiltak iverksatt etter bokstav c evalueres innen rimelig tid.

Av *andre ledd* følger det at ansvarlig myndighet skal sørge for at stater og interessenter holdes informert gjennom oppfølgingsprosessen. Særlig skal tilstøtende kyststater og andre særlig berørte stater holdes informert. Ansvarlig myndighet skal også sørge for nødvendige konsultasjoner med relevante stater og interessenter. Andre stater har adgang til å gi uttrykk for bekymringer i løpet av oppfølgingsprosessen, og Vitenskapelig og teknisk organ kan gi varsler eller komme med anbefalinger som ansvarlig myndighet må hensynta, se Avtalen artikkel 37 nr. 3 og nr. 4.

Ansvarlig myndighet skal også sørge for offentliggjøring av relevante dokumenter. Dette omfatter som et minimum rapporter om virkningene av den tillatte aktiviteten og eventuelle beslutningsdokumenter, inkludert begrunnelse for eventuell endring av avgjørelsen om å tillate aktiviteten.

Til § 4-12

Paragrafen regulerer hvorvidt vedtak etter loven er å anse som enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

I *første punktum* oppstilles det en hovedregel om at ansvarlig myndighets beslutninger etter loven kapittel 4 ikke skal være å anse som enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Med beslutninger etter kapittel 4 menes beslutninger som er hjemlet i dette kapitlet, herunder beslutninger om hvorvidt det kreves konsekvensutredning og fastsettelsen av utredningsprogram. Bestemmelsen omfatter ikke beslutninger som er hjemlet i annet regelverk, herunder selve beslutningen om å tillate en aktivitet eller eventuelle avgjørelser om omgjøring av en tillatelse.

Virkningen av at beslutningene ikke anses som enkeltvedtak er at saksbehandlingsreglene for enkeltvedtak etter forvaltningsloven ikke vil få direkte anvendelse, og at det ikke vil være klageadgang på beslutningene. Isteden vil saksbehandlingsreglene i loven her gjelde.

Andre punktum oppstiller unntak for beslutninger i medhold av § 4-11 første ledd bokstav c og beslutninger om tildeling av tillatelser i medhold av forskrift etter § 4-14 andre ledd. Det vil si at beslutninger fattet i medhold av disse bestemmelsene vil anses som enkeltvedtak, der kriteriene for at en beslutning anses som et enkeltvedtak i forvaltningsloven er oppfylt.

Til § 4-13

Paragrafen regulerer kostnadsdekning og ansvarlig myndighet sin adgang til å pålegge tiltakshaver

å oversette eller å på annen måte tilrettelegge dokumenter for offentliggjøring.

Av *første ledd* følger det at kostnadene forbundet med utarbeiding av konsekvensutredninger, samt overvåking og oppfølging av aktiviteten skal bæres av tiltakshaver. Dette vil omfatte alle kostnader forbundet med prosessen for konsekvensutredninger frem til sluttbehandling av saken, inkludert kostnader knyttet til eventuelt behov for tilleggsutredninger, offentliggjøring og konsultasjoner. Bestemmelsen omfatter også kostnader forbundet med overvåking og overvåkingsrapporter etter lovens § 4-10. Bestemmelsen er i tråd med prinsippet om at forurenser betaler.

Etter *andre ledd* kan ansvarlig myndighet pålegge tiltakshaver å besørge nødvendig oversettelse av relevante dokumenter, eller å på annen måte tilrettelegge relevante dokumenter for offentliggjøring.

Til § 4-14

Paragrafen gir Kongen myndighet til å fastsette utfyllende bestemmelser om konsekvensutredninger etter loven og til å gi forskrift om tildeling av tillatelser til aktiviteter som skal konsekvensutredes etter loven.

Etter *første ledd* kan Kongen i forskrift gi utfyllende bestemmelser om når konsekvensutredninger skal gjennomføres og om innholdet i og prosessen for konsekvensutredninger som gjennomføres etter kapittel 4 i loven.

Etter *andre ledd* kan Kongen gi forskrift om tildeling av tillatelse til aktiviteter som skal konsekvensutredes etter loven. Dette omfatter å innføre krav om tillatelse, å fastsette hvilken myndighet som kan gi slik tillatelse og å gi bestemmelser om saksbehandlingen. Å innføre krav om tillatelse vil primært være aktuelt der en aktivitet som krever konsekvensutredning etter loven her ikke er omfattet av et eksisterende tillatelsessystem.

Til § 5-1

Lovens § 5-1 omhandler retting og avbøtende tiltak. Myndigheten etter loven kan pålegge den ansvarlige å rette eller stanse forhold som er i strid med loven eller vedtak med hjemmel i loven. Bestemmelsen tilsvarer naturmangfoldloven § 69 første ledd.

Adgangen til å kreve retting eller stans etter lovforslaget omfatter alle tiltak for å hindre, stanse, fjerne og begrense virkningene av overtredelsen, samt avbøtende tiltak for å gjenopprette tilstanden før overtredelsen skjedde. Pålegget må

rettes mot den ansvarlige for overtredelsen. Hvis det er en arbeidstaker som har begått overtredelsen som ledd i sin tjeneste for arbeidsgiveren, skal pålegg på vanlig måte rettes mot arbeidsgiveren.

I pålegget kan det settes en frist for å etterkomme pålegget. Er det ikke satt noen frist, beror det på en tolking når det må være etterkommet, men utgangspunktet vil være at rettingen skal skje omgående.

Til § 5-2

Det følger av forvaltningsloven av 1967 § 44 at forvaltningsorganer kan ilegge overtredelsesgebyr når dette er fastsatt i lov. Videre kan det ilegges administrative sanksjoner overfor et foretak, jf. forvaltningsloven § 46. Hensikten med å innføre slike bestemmelser er at forvaltningen selv skal kunne sanksjonere de overtredelsene som er betydelige nok til at de bør medføre en sanksjon, men som samtidig ikke er så alvorlige at de bør politianmeldes.

Forvaltningsloven av 1967 kapittel IX om administrative sanksjoner inneholder videre generelle regler som gjelder på tvers av ulike forvaltningsområder, herunder regler om samordningsplikt, informasjonsplikt om taushetsrett, utmåling av overtredelsesgebyr, oppfyllelsesfrist og domstolskontroll.

Overtredelsesgebyr er å anse som straff etter den europeiske menneskerettskonvensjonen. Samme forhold kan ikke forfølges både med overtredelsesgebyr i forvaltningen og med straff i det ordinære straffespetet, med mindre det faller innenfor rammene for parallell forfølging. Overtredelsesgebyr kan imidlertid ilegges i kombinasjon med ulike virkemidler for håndheving, eksempelvis pålegg om retting og avbøtende tiltak, som ikke er straff etter den europeiske menneskerettskonvensjonen.

Første ledd gir ansvarlig myndighet kompetanse til å ilegge overtredelsesgebyr for overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av §§ 2-3, 2-4, 2-5, 2-6, 4-4, 4-5, 4-7, 4-8, 4-10, 4-11 og 4-13 eller bestemmelser i forskrifter gitt i medhold av §§ 2-3, 2-6, 2-8, 3-2 og 4-14. Før overtredelsesgebyr kan ilegges må det, for å overholde kravet i forvaltningsloven av 1967 § 44 andre ledd, fastsettes nærmere regler om gebyrets størrelse i forskrift, siden dette ikke fremkommer av loven. Hjemmel for en slik forskrift finnes i bestemmelsens fjerde ledd. På det nåværende tidspunkt er det usikkerhet omkring hvilken type virksomhet som vil kunne skje i medhold av loven, og det vil derfor være hensiktsmessig at det først gis

nærmere bestemmelser om gebyrets størrelse på et senere tidspunkt.

Det følger av første ledd at myndigheten etter loven kan ilegge den ansvarlige for aktiviteten overtredelsesgebyr hvis vedkommende, eller noen under vedkommendes kontroll, ikke overholder bestemmelser gitt i eller i medhold av loven. Kravet til skyld er ikke nærmere angitt og vil dermed følge av hovedregelen i den alminnelige forvaltningsretten, som stiller krav til uaktsomhet. For administrativ foretakssanksjon, jf. forvaltningsloven av 1967 § 46, er det særskilt angitt at skyldkravet er uaktsomhet dersom ikke annet er bestemt. Forvaltningsloven av 1967 § 44 tredje ledd og § 46 andre ledd angir videre momenter som er aktuelle ved vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og ved utmåling av gebyr, og som også skal legges til grunn etter denne loven.

Andre ledd angir at overtredelsesgebyret forfaller til betaling to måneder fra vedtak er fattet. Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Dersom den ansvarlige for aktiviteten går til søksmål mot staten for å prøve vedtaket, suspenderes tvangskraften.

Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr fordeles to år etter at overtredelsen er opphørt, jf. *tredje ledd*. Fristen avbrytes ved at myndigheten etter loven gir forhåndsvarsel eller fatter vedtak om overtredelsesgebyr.

Fjerde ledd gir hjemmel for at departementet kan fastsette forskrift om nærmere utmåling av overtredelsesgebyr og om saksbehandlingen. I en slik forskrift kan man angi en øvre ramme for overtredelsesgebyr eller fastsatte satser for angitte overtredelser, slik at kravet i forvaltningsloven av 1967 § 44 andre ledd overholdes.

En avgjørelse om å ilegge overtredelsesgebyr vil være et enkeltvedtak, noe som betyr at reglene etter forvaltningsloven om blant annet forhåndsvarsel, partsinnsyn, begrunnelse og klagerett kommer til anvendelse.

Til § 5-3

Paragrafen regulerer adgangen til å ilegge straff.

Det fremgår av *første ledd* at den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i eller i medhold av §§ 2-3, 2-4, 2-5, 2-6, 4-4, 4-5, 4-7, 4-8, 4-10 og 4-11, eller bestemmelser i forskrifter gitt i medhold av §§ 2-3, 2-6, 2-8, 3-2 og 4-14 kan straffes med bøter eller fengsel inntil ett år.

Grov overtredelse av bestemmelser nevnt i første ledd straffes med bøter eller fengsel inntil fem år, jf. *andre ledd*. Ved avgjørelsen av om over-

tredelsen er grov, skal det legges særlig vekt på om den har medført eller voldt fare for betydelig skade på naturmangfoldet, om skaden på naturmangfoldet må anses uopprettelig, graden av skyld, og om overtrederen har truffet forebyggende eller avbøtende tiltak. Bestemmelsen har på dette punktet samme ordlyd som blant annet naturmangfoldloven § 75 andre ledd.

I tillegg kommer straffeloven § 240 til anvendelse på forhold som oppfyller kriteriene for grov miljøkriminalitet. Skyldkravet etter straffeloven § 240 er forsett eller grov uaktsomhet.

Til § 5-4

Lovforslaget § 5-4 inneholder regler om tvangsmulkt. Naturmangfoldloven § 73 oppstiller regler om tvangsmulkt, og lignende bestemmelser om tvangsmulkt finnes eksempelvis i forurensningsloven § 73 og svalbardmiljøloven § 96. Tvangsmulkt innebærer at den som har unnlatt å oppfylle en plikt eller et pålegg, skal betale et beløp til det offentlige frem til pålegget er etterkommet, og er et virkemiddel til å tvinge frem oppfyllelse av en plikt som følge av lov, forskrift eller av et pålegg fra myndighetene. Tvangsmulkt er ikke en straffesanksjon, slik som overtredelsesgebyr og straff. Dette betyr at tvangsmulkt kan komme i tillegg til disse sanksjonene. Bestemmelsens ordlyd er i stor grad liklydende med tvangsmulktbestemmelsene i naturmangfoldloven og forurensningsloven, dog med noe forenklet språk.

Første ledd gir hjemmel for å pålegge tvangsmulkt.

Andre ledd gir regler om når tvangsmulkt begynner å løpe. Er det særlig viktig å sikre at en plikt blir overholdt, og mener myndighetene allerede på forhånd at denne plikten på grunn av særlige forhold bør sikres, kan tvangsmulkten fastsettes på forhånd, jf. andre punktum. Etter tredje punktum løper tvangsmulkten enten så lenge overtredelsen varer, for eksempel ved et fast beløp per dag, eller den forfaller for hver overtredelse. Hvilken form for tvangsmulkt myndighetene velger, vil avhenge av de konkrete forhold. Tvangsmulkten løper etter fjerde punktum ikke dersom etterlevelse er umulig på grunn av forhold som ikke skyldes den ansvarlige. Det presiseres i femte punktum at tvangsmulkt fastsettes enten som løpende mulkt eller som engangsmulkt. Vanligvis bør det fastsettes løpende mulkt, men det er grunn til å benytte den formen som antas å være mest effektiv i det enkelte tilfellet. Formålet med tvangsmulkt skal være å sikre etterlevelse. En tvangsmulkt må fastsettes slik at den ansvarlige

har mulighet for å unngå den ved å oppfylle den aktuelle plikten

Tredje ledd første punktum fastslår at tvangsmulkt pålegges den ansvarlige for overtredelsen. I selskapsforhold med videre skal tvangsmulkt vanligvis rettes mot den juridiske person, ikke mot enkeltpersonen som har stått for overtredelsen, jf. andre punktum. I tredje punktum fastsettes det at en tvangsmulkt i konsernforhold ikke bare kan inndrives hos det selskap som tvangsmulkten er rettet mot, men også hos et morselskap. Dette øker sikkerheten for at tvangsmulkten kan virke som et effektivt pressmiddel, idet manglende midler i datterselskapet ikke behøver å hindre inndriving. Det følger av tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 bokstav d at vedtak om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Dette er derfor ikke gjentatt i § 5-4. Påløpt tvangsmulkt kan dermed inndrives uten søksmål og dom.

Fjerde ledd første punktum gir ansvarlig myndighet hjemmel til å frafalle en påløpt tvangsmulkt. Uten en bestemmelse om dette vil det være Stortinget selv som må avgjøre om tvangsmulkten skal frafalles, jf. Grunnloven § 75 d om Stortingets bevilgende myndighet. I andre punktum slås fast at en avgjørelse om hvorvidt påløpt tvangsmulkt frafalles, ikke er å regne som enkeltvedtak etter forvaltningsloven og derfor ikke kan påklages.

Endring i plan- og bygningsloven

Til § 14-4

Bestemmelsens *første ledd* regulerer tiltak og planer som kan få vesentlige miljøvirkninger i

andre stater. Uttrykket «disse bestemmelser» må forstås dithen at det sikter til øvrige bestemmelser i plan- og bygningsloven kapittel 14 og ikke til andre ledd.

Andre ledd regulerer aktiviteter som kan få virkning i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Leddet gjennomfører artikkel 28 nr. 2 i Avtale om bevaring og bærekraftig bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon under Havrettskonvensjonen. Av første punktum følger det at dersom et tiltak som gjennomføres i marine områder kan forårsake betydelig forurensning av, eller vesentlige og skadelige forandringer i, det marine miljøet i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, skal ansvarlig myndighet sørge for deling av nødvendig informasjon. Av andre punktum følger det at delingen skal skje gjennom mekanismen for informasjonsutveksling som er opprettet i medhold av nevnte avtale. Av tredje punktum følger det at første og andre punktum ikke gjelder for Forsvarets aktiviteter, herunder Forsvarets aktiviteter utført av statlige fartøy og luftfartøy i ikke-kommersiell tjeneste.

Klima- og miljødepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om bevaring og bærekraftig bruk av marint naturmangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om bevaring og bærekraftig bruk av marint naturmangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om bevaring og bærekraftig bruk av marint naturmangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1-1 *Formål*

Lovens formål er å sikre bevaring og bærekraftig bruk av marint naturmangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, også på lang sikt, gjennom effektiv gjennomføring av Avtale under De forente nasjoners havrettskonvensjon om bevaring og bærekraftig bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

§ 1-2 *Virkeområde*

Loven gjelder for aktivitet under norsk jurisdiksjon eller kontroll i områder utenfor Norges eller andre staters jurisdiksjon, slik dette følger av Avtalen og så langt dette ikke strider mot en annen stats jurisdiksjon.

Loven gjelder også for aktivitet på norsk territorium, herunder Svalbard, Jan Mayen og Bouvetøya, på den norske kontinentalsokkelen og i områder opprettet med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone §§ 1 og 5.

Loven gjelder ikke for Dronning Maud Land og Peter I Øy med mindre det er fastsatt av Kongen.

Loven gjelder ikke for Forsvarets aktiviteter, herunder Forsvarets aktiviteter utført av statlige fartøy og luftfartøy i ikke-kommersiell tjeneste.

Virkeområdet til lovens ulike kapitler er nærmere angitt i henholdsvis §§ 2-1, 3-1 og 4-1.

§ 1-3 *Ansvarlig myndighet etter loven*

Departementet er ansvarlig myndighet etter loven med mindre annet er fastsatt i lov eller i medhold av lov.

§ 1-4 *Definisjoner*

I denne loven forstås med

- a. Avtalen: avtale under De forente nasjoners havrettskonvensjon om bevaring og bærekraftig bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon
- b. bærekraftig bruk: å bruke naturmangfold på en måte og i et omfang som ikke fører til svekket naturmangfold på lang sikt av hensyn til nåværende og framtidige generasjoner

- c. områdebasert forvaltningsverktøy: et verktøy, herunder et marint verneområde, for et geografisk definert område, som tjener til å forvalte én eller flere sektorer eller aktiviteter med sikte på å oppnå bestemte målsettinger for bevaring og bærekraftig bruk i samsvar med Avtalen
- d. marint verneområde: et geografisk definert marint område som er utpekt og forvaltes for å oppnå bestemte langsiktige målsettinger for bevaring av naturmangfold, og som i aktuelle tilfeller kan tillate bærekraftig bruk som er i samsvar med bevaringsmålsettingene
- e. konsekvensutredning: en prosess for å identifisere og vurdere mulige virkninger av en aktivitet som danner grunnlag for beslutningstaking
- f. samlede virkninger: de samlede og gradvis økende virkningene av forskjellige aktiviteter over tid, sett i sammenheng med konsekvenser av klimaendringer og havforsuring og tilknyttede virkninger
- g. bioteknologi: enhver teknologisk anvendelse som anvender biologiske systemer, levende organismer eller derivater av disse for å lage, framstille eller modifisere produkter eller prosesser til en bestemt bruk
- h. uttak: innsamling eller prøvetaking av marine genetiske ressurser i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon
- i. marine genetiske ressurser: ethvert materiale av marin plante, animalsk, mikrobielt eller annet opphav som inneholder funksjonelle arvelighetsenheter av faktisk eller potensiell verdi
- j. utnyttelse av marine genetiske ressurser: å oppbevare, drive forskning og utvikling på den genetiske eller biokjemiske sammensetningen av marine genetiske ressurser, herunder gjennom bruk av bioteknologi
- k. offentlig samling: en samling av genetisk materiale inkludert genbanker som forvaltes av eller på vegne av staten, og der enhver gis tilgang på nærmere bestemte vilkår
- l. Mekanismen for informasjonsutveksling: mekanismen etablert under artikkel 51 i Avtalen.

§ 1-5 *Overordnede prinsipper*

Loven skal tolkes i samsvar med de overordnede prinsippene i Avtalen.

Kapittel 2. Marine genetiske ressurser

§ 2-1 *Virkeområde*

Kapittelet gjelder for aktiviteter under norsk jurisdiksjon fra skip, fartøy, luftfartøy, andre farkoster, innretninger eller lignende vedrørende uttak eller utnyttelse av marine genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon om marine genetiske ressurser i eller fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Kapitlet gjelder også for eksisterende genetisk materiale i offentlige samlinger uttatt før loven trådte i kraft og for digital sekvensinformasjon generert og lastet opp av offentlige samlinger eller offentlig tilgjengelige databaser.

Kapitlet gjelder ikke for høsting av viltlevende marine ressurser, der formålet er et annet enn uttak og utnyttelse av genressurser og digital sekvensinformasjon.

§ 2-2 *Krav om bruk til fredelige formål*

Aktivitet vedrørende marine genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon om marine genetiske ressurser i eller fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon skal utelukkende brukes til fredelige formål.

§ 2-3 *Krav til melding av planlagte aktiviteter*

Følgende informasjon skal meldes inn til Mekanismen for informasjonsutveksling tidligst mulig, og senest seks måneder før uttak av marine genetiske ressurser i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon:

- hva som planlegges uttatt og til hvilke formål, herunder eventuelle forskningsprogrammer og forskningssemner som arbeidet inngår i
- de marine genetiske ressursene det skal forskes på, eller som skal uttas, og til hvilke formål slike ressurser skal uttas
- i hvilke geografiske områder uttaket skal foregå
- et sammendrag av metoden og verktøyet som skal brukes til uttaket, blant annet fartøyenes navn, tonnasje, type og klasse samt vitenskapelig utstyr eller studiemetoder som skal benyttes
- informasjon om eventuelle koblinger til større forskningsprogrammer
- forventet dato for forskningsfartøyenes første ankomst og siste avreise, eller eventuelt for utplassering og fjerning av utstyret

- navn på sponsorinstitusjoner og prosjektansvarlig
- vurdering av muligheter for forskere fra alle stater, særlig forskere fra utviklingsland, til å delta i eller bli knyttet til prosjektet
- i hvilken utstrekning den prosjektansvarlige mener at stater som måtte trenge eller anmode om teknisk bistand, særlig utviklingsland, bør ha anledning til å delta eller være representert i prosjektet
- en dataforvaltningsplan utarbeidet i samsvar med åpen og ansvarlig forvaltning av data, der det tas hensyn til gjengs internasjonal praksis. Kongen kan gi forskrift om nærmere krav til informasjonen som skal gis og krav til ytterligere opplysninger.

§ 2-4 *Krav til melding av vesentlig endring i informasjon*

Dersom det skjer en vesentlig endring i informasjonen som er gitt til Mekanismen for informasjonsutveksling forut for det planlagte uttaket, skal oppdaterte opplysninger meldes inn til Mekanismen for informasjonsutveksling innen rimelig tid og senest når uttaket begynner.

§ 2-5 *Krav til melding etter uttaket*

Etter at et uttak er gjort skal et duplikat av de marine genetiske ressursene leveres vederlagsfritt til en offentlig samling så snart som mulig. Det samme gjelder digital sekvensinformasjon dersom slik informasjon er generert.

Den som står ansvarlig for uttaket, så snart de blir tilgjengelige, og senest innen ett år etter uttaket, skal melde følgende inn til Mekanismen for informasjonsutveksling sammen med den standardiserte BBNJ-batchidentifikatoren:

- navnet på den offentlig samlingen eller databasen der digital sekvensinformasjon om marine genetiske ressurser er eller vil bli lagret
- hvor de marine genetiske ressursene fra uttaket er eller vil bli oppbevart
- en rapport med detaljer om det geografiske området der marine genetiske ressurser er innsamlet, blant annet informasjon om breddegrad, lengdegrad og dybde og om funnene fra det gjennomførte uttaket, i den utstrekning de foreligger
- eventuelle nødvendige ajourføringer av dataforvaltningsplanen nevnt i § 2-3 første ledd bokstav j.

§ 2-6 *Plikt til å registrere utnyttelse og kommersialisering*

Den som utnytter marine genetiske ressurser fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon skal registrere dette hos Miljødirektoratet. Registreringsplikten omfatter

- a. hvor resultatene av utnyttelsen, for eksempel publikasjoner, innvilgede patenter og utviklede produkter er å finne
- b. hvor det originale genmaterialet eller prøven som er gjenstand for utnyttelse oppbevares
- c. tilgjengelig informasjon om salg av relevante produkter og annen relevant informasjon
- d. digital sekvensinformasjon sammen med standardisert BBNJ-batchidentifikator, der som slik informasjon er tilgjengelig, og det er praktisk mulig og ikke uforholdsmessig kostbart å registrere den.

Kongen kan gi forskrift om nærmere krav til opplysningene som skal foreligge, måter å registrere opplysningene på og krav til ytterligere opplysninger.

§ 2-7 *Oppbevaring i offentlige samlinger og databaser*

Marine genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon om marine genetiske ressurser i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon som ligger i offentlige samlinger eller offentlig tilgjengelige databaser, skal kunne identifiseres som hentet fra områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Registrering skal skje i samsvar med gjengs internasjonal praksis.

Marine genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon om marine genetiske ressurser i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon med tilhørende standardiserte BBNJ-batchidentifikatorer skal leveres til oppbevaring i offentlige samlinger i Norge eller internasjonalt vedlikeholdte samlinger, eller lastes opp i offentlige internasjonale databaser. Dette skal skje senest tre år etter at utnyttelsen tar til, eller så snart ressursene og informasjonen blir tilgjengelige. Det skal tas hensyn til gjengs internasjonal praksis.

Enhver, herunder forskere og forskningsinstitusjoner fra utviklingsland, kan kreve tilgang til de genetiske ressursene eller den digitale sekvensinformasjonen. Det kan blant annet stilles følgende vilkår for utleveringen:

- a. behovet for å bevare marine genetiske ressursers fysiske integritet
- b. rimelige kostnader knyttet til vedlikehold
- c. rimelige kostnader knyttet til behandling av henvendelser om utlevering

Kongen kan gi forskrift om utlevering av genetisk materiale fra offentlige samlinger og samlinger og databaser som er offentlig tilgjengelige.

§ 2-8 *Gjennomføring i norsk rett av partsmøtevedtak om fordeling av monetære fordeler*

Kongen kan gi forskrift om gjennomføringen i norsk rett av partsmøtets vedtak etter Avtalens artikkel 14 nr. 7. Det kan gis forskrift om

- a. milepælsbetalinger
- b. prosentandel av inntekten fra salg av produkter
- c. et lagdelt gebyr, betalt periodisk, basert på et diversifisert sett indikatorer som måler en parts aggregerte aktivitetsnivå
- d. andre former for fordelsdeling.

Kapittel 3. Tiltak som områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder

§ 3-1 *Virkeområde*

Kapittelet gjelder for aktiviteter under norsk jurisdiksjon eller kontroll fra skip, fartøy, luftfartøy, andre farkoster, innretninger eller lignende i områder der det er etablert områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder, og nødtiltak, i tråd med artiklene 22 og 24 i Avtalen.

§ 3-2 *Forskrift*

Kongen kan gi forskrift som gjennomfører i norsk rett partsmøtets vedtak etter artiklene 22 og 24 i Avtalen. Forskriften kan omfatte forbud mot all aktivitet og forurensing, samt vilkår for tiltak og bruk.

Dersom partsmøtets vedtak kun retter seg mot utøving av fiske, skal gjennomføringen av vedtaket i norsk rett skje etter reglene i havressurslova.

Kapittel 4. Konsekvensutredninger

§ 4-1 *Virkeområde*

Kapittelet gjelder konsekvensutredning og etterfølgende overvåking og oppfølging av planlagte aktiviteter under norsk jurisdiksjon eller kontroll, som skal gjennomføres i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Kapittelet gjelder også konsekvensutredninger og etterfølgende overvåking og oppfølging av planlagte aktiviteter i marine områder innenfor nasjonal jurisdiksjon. Dette omfatter likevel bare aktiviteter som kan forårsake betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige endringer i det marine miljøet i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, og som ikke er omfattet av andre

konsekvensutredningsregler gitt i eller i medhold av norsk lov.

§ 4-2 *Ansvarlig myndighet og tiltakshaver*

Ansvarlig myndighet etter dette kapittelet er den som i medhold av lov er gitt myndighet til å tillate aktiviteten. Dersom en aktivitet ikke er omfattet av annet regelverk, er departementet ansvarlig myndighet.

Med tiltakshaver menes i dette kapittelet den som skal gjennomføre en aktivitet som er omfattet av kapittelet.

§ 4-3 *Terskel for vurdering av konsekvensutredningsplikt og krav om konsekvensutredning*

Dersom en planlagt aktivitet kan ha mer enn en ubetydelig eller kortvarig virkning på det marine miljøet, virkningene av aktiviteten ikke er kjent eller det mangler tilstrekkelig kunnskap om virkningene, skal det gjennomføres en vurdering av om aktiviteten krever konsekvensutredning etter § 4-5.

Det skal utarbeides en konsekvensutredning for planlagte aktiviteter dersom det er rimelig grunn til å tro at aktiviteten kan forårsake betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige endringer i det marine miljøet. For planlagte aktiviteter i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon gjelder dette bare dersom slike virkninger inntrer i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon i tråd med § 4-1 andre ledd.

§ 4-4 *Unntak fra krav om konsekvensutredning*

Kravene etter § 4-3 om å foreta en vurdering av om en aktivitet krever konsekvensutredning eller å gjennomføre en konsekvensutredning av aktiviteter som skal gjennomføres i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, gjelder ikke dersom ansvarlig myndighet finner at de mulige virkningene av den planlagte aktiviteten har blitt vurdert i samsvar med kravene oppstilt i andre relevante rettslige instrumenter eller rammeverk, eller av relevante internasjonale organer, og ett av følgende vilkår er oppfylt:

- a. Vurderingen av den planlagte aktiviteten er tilsvarende den som kreves etter denne loven, og resultatene er hensyntatt.
- b. Reguleringene eller standardene i de relevante rettslige instrumentene eller rammeverkene eller for de internasjonale organene er utviklet for å forebygge, begrense eller håndtere potensielle virkninger slik at de holdes under terskelverdien for konsekvensutredning etter dette kapittelet, og reguleringene eller standardene er etterlevd.

Dersom en aktivitet er unntatt fra konsekvensutredningsplikt etter første ledd bokstav a og det ikke er krav om overvåkning og evaluering etter relevante rettslige instrumenter eller rammeverk, skal ansvarlig myndighet sørge for at aktiviteten overvåkes og evalueres etter denne loven.

Ansvarlig myndighet skal sørge for offentliggjøring av eventuelle konsekvensutredningsrapporter og overvåkings- og evalueringsrapporter etter andre ledd.

§ 4-5 *Vurdering av om aktiviteten krever konsekvensutredning*

Tiltakshaveren skal sende sin vurdering av om aktiviteten krever konsekvensutredning til ansvarlig myndighet. Ansvarlig myndighet skal innen rimelig tid vurdere og avgjøre om aktiviteten krever konsekvensutredning.

Vurderingene av om det kreves konsekvensutredning skal inneholde følgende:

- a. en beskrivelse av den planlagte aktiviteten, blant annet aktivitetens formål, lokalisering, varighet og intensitet
  - b. en foreløpig vurdering av de mulige virkningene av aktiviteten, inkludert samlede virkninger, og alternativer til den planlagte aktiviteten der det er hensiktsmessig.
- Følgende faktorer skal som et minimum inngå i vurderingene av om det kreves konsekvensutredning:

- a. typen aktivitet, valg av tekniske løsninger og hvordan aktiviteten skal gjennomføres
- b. aktivitetens varighet
- c. aktivitetens lokalisering
- d. lokalitetens egenskaper og økosystem, herunder områder med særlig økologisk eller biologisk betydning eller sårbarhet
- e. mulige virkninger av aktiviteten, herunder samlede virkninger og virkninger i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon
- f. i hvilken utstrekning effektene av aktiviteten ikke er kjent eller det mangler tilstrekkelig kunnskap om effektene
- g. andre relevante økologiske eller biologiske kriterier.

Ansvarlig myndighet skal offentliggjøre avgjørelsen av om det kreves konsekvensutredning.

§ 4-6 *Program for konsekvensutredningen*

Ansvarlig myndighet skal på bakgrunn av informasjon og forslag fra tiltakshaveren fastsette programmet for konsekvensutredningen. Programmet skal fastsette hva som skal inngå i konsekvensutredningen, blant annet hvilke

temaer som skal utredes og hvordan utredningen skal gjennomføres.

Programmet skal identifisere følgende forhold som skal inngå i konsekvensutredningen:

- a. sentrale miljøvirkninger og eventuelle tilknyttede virkninger av aktiviteten, inkludert mulige samlede virkninger og virkninger av aktiviteten i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon
- b. eventuelle alternativer til den planlagte aktiviteten.

Programmet for konsekvensutredning skal fastsettes ved bruk av beste tilgjengelige vitenskapelige metode og kunnskap og relevant tradisjonell kunnskap hos urfolk og lokalsamfunn hvis dette er tilgjengelig.

Ansvarlig myndighet skal sørge for nødvendige konsultasjoner med relevante stater og interessenter under utarbeidelsen av programmet for konsekvensutredningen og sørge for nødvendig offentliggjøring.

§ 4-7 Gjennomføring av konsekvensutredningen

Tiltakshaveren skal gjennomføre konsekvensutredningen i henhold til programmet for konsekvensutredning fastsatt etter § 4-6 og kravene som følger av dette kapitlet.

Konsekvensutredningen skal gjennomføres ved bruk av beste tilgjengelige vitenskapelig metode og kunnskap og relevant tradisjonell kunnskap hos urfolk og lokalsamfunn hvis dette er tilgjengelig.

§ 4-8 Konsekvensutredningsrapporten

Tiltakshaveren skal utarbeide en konsekvensutredningsrapport. Rapporten skal som et minimum inneholde følgende informasjon:

- a. en beskrivelse av den planlagte aktiviteten og dens lokalisering
- b. en beskrivelse av programmet for konsekvensutredningen fastsatt etter § 4-6
- c. en vurdering av den nåværende tilstanden for det marine miljøet som kan antas å bli påvirket
- d. en beskrivelse og vurdering av mulige virkninger av den planlagte aktiviteten herunder samlede virkninger og eventuelle virkninger i områder innenfor nasjonal jurisdiksjon
- e. en beskrivelse og vurdering av mulige tiltak for å forebygge, begrense og håndtere mulige negative virkninger av den planlagte aktiviteten. Tiltakene skal ta sikte på å unngå vesentlige negative virkninger
- f. en beskrivelse av rimelige og realistiske alternativer til den planlagte aktiviteten og hvordan disse er vurdert

- g. en beskrivelse av usikkerheter og kunnskapsmangler
- h. informasjon om den offentlige konsultasjonsprosessen
- i. en beskrivelse av oppfølgingstiltak, blant annet planer for ivaretagelse av miljøet
- j. et ikke-teknisk sammendrag.

Et utkast til konsekvensutredningsrapport skal sendes til ansvarlig myndighet, som skal sørge for nødvendig offentliggjøring og konsultasjoner med relevante stater og interessenter.

Ansvarlig myndighet kan pålegge tiltakshaveren å utarbeide nødvendige oppdateringer av konsekvensutredningsrapporten og nødvendige tilleggsutredninger.

§ 4-9 Sluttbehandling

Ved vurderingen av om den planlagte aktiviteten kan gjennomføres, skal ansvarlig myndighet fullt ut ta hensyn til konsekvensutredningen.

Ansvarlig myndighet kan bare tillate den planlagte aktiviteten dersom alle rimelige foranstaltninger er tatt for å sikre at aktiviteten kan gjennomføres på en måte som er forenelig med forebygging av vesentlige negative virkninger på det marine miljøet.

Eventuelle avbøtende tiltak og oppfølgingskrav som er en forutsetning for å tillate aktiviteten, skal tydelig angis i beslutningsdokumentene.

Ansvarlig myndighet skal offentliggjøre beslutningsdokumentene.

§ 4-10 Overvåking og rapportering

Tiltakshaveren skal overvåke virkningene av aktiviteter som gjennomføres, for å avdekke om det er sannsynlig at aktiviteten vil forurense eller ha negative virkninger på det marine miljøet. Overvåkingen skal omfatte miljøvirkninger og eventuelle tilknyttede virkninger som økonomiske, sosiale og kulturelle virkninger og virkninger for menneskers helse.

Overvåkingen skal skje ved bruk av beste tilgjengelige vitenskapelig metode og kunnskap og relevant tradisjonell kunnskap hos urfolk og lokalsamfunn hvis dette er tilgjengelig.

Tiltakshaveren skal jevnlig utarbeide overvåkingsrapporter som beskriver virkningene av aktiviteten og resultatene av overvåkingen. Overvåkingsrapportene skal leveres til ansvarlig myndighet, som skal sørge for offentliggjøring.

Dersom tiltakshaveren gjennom overvåkingen eller på annen måte avdekker vesentlige negative virkninger som enten ikke var forutsett i konsekvensutredningen eller som har oppstått

som følge av brudd på vilkårene for aktiviteten, skal dette meldes til ansvarlig myndighet så snart som mulig.

§ 4-11 *Oppfølging av aktiviteten og dens virkninger*

Dersom ansvarlig myndighet blir gjort oppmerksom på eller avdekker vesentlige negative virkninger som enten ikke var forutsett i konsekvensutredningen, eller som har oppstått som følge av brudd på vilkårene for aktiviteten, skal ansvarlig myndighet

- vurdere om beslutningen om å tillate aktiviteten bør endres
- sørge for nødvendig varsling av berørte stater og offentligheten
- sørge for å iverksette nødvendige tiltak for å forebygge, begrense og håndtere virkningene eller å stanse aktiviteten, for eksempel ved å gi pålegg om gjennomføring av slike tiltak eller stans av aktiviteten
- sørge for at tiltak etter bokstav c evalueres innen rimelig tid.

Gjennom oppfølgingsprosessen skal ansvarlig myndighet sørge for at stater og interessenter holdes informert, at det gjennomføres nødvendige konsultasjoner med relevante stater og interessenter og for nødvendig offentliggjøring av relevante dokumenter.

§ 4-12 *Forholdet til annet regelverk*

Beslutninger etter dette kapitlet er ikke enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Beslutninger fattet i medhold av § 4-11 første ledd bokstav c og beslutninger om tildeling av tillatelser i medhold av forskrift etter § 4-14 annet ledd skal likevel regnes som enkeltvedtak.

§ 4-13 *Kostnader og nødvendig medvirkning fra tiltakshaver*

Kostnadene forbundet med utarbeiding av konsekvensutredninger, overvåking og oppfølging etter dette kapitlet bæres av tiltakshaveren.

Ansvarlig myndighet kan pålegge tiltakshaveren å besørge nødvendig oversettelse av relevante dokumenter eller på annen måte å tilrettelegge relevante dokumenter for offentliggjøring.

§ 4-14 *Forskriftshjemmel*

Kongen kan gi forskrift om når konsekvensutredninger skal gjennomføres og om innholdet i og prosessen for konsekvensutredninger etter dette kapitlet.

Kongen kan gi forskrift om tildeling av tillatelse til aktiviteter som skal konsekvensutredes

etter dette kapitlet, blant annet om krav om tillatelse, hvilken myndighet som kan gi tillatelse og saksbehandlingen.

Kapittel 5. Håndheving og sanksjoner

§ 5-1 *Retting og avbøtende tiltak*

Ansvarlig myndighet etter loven kan pålegge den ansvarlige å rette eller stanse forhold som er i strid med loven eller vedtak fattet med hjemmel i loven.

§ 5-2 *Overtredelsesgebyr*

Ansvarlig myndighet etter loven kan ilegge den ansvarlige for aktiviteten overtredelsesgebyr hvis den ansvarlige eller noen under dennes kontroll ikke overholder bestemmelser gitt i eller i medhold av §§ 2-3, 2-4, 2-5, 2-6, 4-4, 4-5, 4-7, 4-8, 4-10, 4-11 og 4-13 eller bestemmelser i forskrifter gitt i medhold av §§ 2-3, 2-6, 2-8, 3-2 og 4-14.

Overtredelsesgebyret forfaller til betaling to måneder fra vedtak er fattet. Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Dersom den ansvarlige for aktiviteten går til søksmål mot staten for å prøve vedtaket, suspenderes tvangskraften.

Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr fordeles to år etter at overtredelsen er opphørt. Fristen avbrytes ved at myndigheten etter loven gir forhåndsvarsel eller fatter vedtak om overtredelsesgebyr.

Departementet skal gi forskrift om overtredelsesgebyrets størrelse og saksbehandlingen.

§ 5-3 *Straff*

Med bøter eller fengsel inntil ett år straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i eller i medhold av §§ 2-3, 2-4, 2-5, 2-6, 4-4, 4-5, 4-7, 4-8, 4-10 og 4-11 eller bestemmelser i forskrifter gitt i medhold av §§ 2-3, 2-6, 2-8, 3-2 og 4-14.

Grov overtredelse av bestemmelsene nevnt i første ledd straffes med bøter eller fengsel inntil fem år. Ved avgjørelsen av om overtredelsen er grov, skal det legges særlig vekt på om den har medført eller voldt fare for betydelig skade på naturmangfoldet, om skaden på naturmangfoldet må anses uopprettelig, graden av skyld, og om overtrederen har truffet forebyggende eller avbøtende tiltak

§ 5-4 *Tvangsmulkt*

For å sikre at bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven blir gjennomført, kan ansvarlig myndighet etter loven fatte vedtak om tvangsmulkt.

Tvangsmulkten begynner å løpe dersom den ansvarlige oversitter den frist for retting av forholdet fastsatt av myndigheten etter loven. En tvangsmulkt kan fastsettes på forhånd dersom særlige grunner tilsier det og løper da fra en eventuell overtredelse tar til. Det kan fastsettes at tvangsmulkten løper så lenge det ulovlige forholdet varer, eller at den forfaller for hver overtredelse. Tvangsmulkten løper likevel ikke dersom etterlevelse er umulig på grunn av forhold som ikke skyldes den ansvarlige. En tvangsmulkt kan fastsettes som løpende mulkt eller engangsmulkt

Tvangsmulkten pålegges den ansvarlige for overtredelsen. Er overtredelsen skjedd på vegne av et selskap, en annen sammenslutning, en stiftelse eller et offentlig organ, skal tvangsmulkten pålegges dette. Er tvangsmulkt pålagt et selskap som inngår i et konsern, kan en påløpt tvangsmulkt også inndrives hos morselskapet.

Ansvarlig myndighet kan frafalle en påløpt tvangsmulkt. Avgjørelsen regnes ikke som enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Kapittel 6. Avsluttende bestemmelser

§ 6-1 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Avtalen trer i kraft for Norge.

§ 6-2 Endringer i andre lover

Fra den tid loven begynner å gjelde, skal § 14-4 i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling lyde:

§ 14-4. *Konsekvensutredninger ved grenseoverskridende virkninger og virkninger i marine områder utenfor nasjonal jurisdiksjon*

Dersom tiltak eller planer som behandles etter dette kapitlet kan få vesentlige negative miljøvirkninger i en annen stat, skal ansvarlig myndighet varsle berørte myndigheter i vedkommende stat og gi anledning til å medvirke i plan- eller utredningsprosessen etter disse bestemmelser.

Dersom tiltak som gjennomføres i marine områder, kan forårsake betydelig forurensning av eller vesentlige og skadelige forandringer i det marine miljøet i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, skal ansvarlig myndighet sørge for deling av nødvendig informasjon. Delingen skal skje gjennom Mekanismen for informasjonsutveksling som er opprettet i medhold av Avtale om bevaring og bærekraftig bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon under Havrettskonvensjonen. Første og andre punktum gjelder ikke for Forsvarets aktiviteter, inkludert Forsvarets aktiviteter utført av statlige fartøy og luftfartøy i ikke-kommersiell tjeneste.

Bestilling av publikasjoner

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
publikasjoner.dep.no
Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på
www.regjeringen.no

Trykk: Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon – 03/2025

